BIBLIOTHECA
SCRIPTORUM GRAECORUM
ET ROMANORUM
TEUBNERIANA

PHILODEMUS

Π. ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

EDIDIT

CHR. JENSEN

LIPSIAE
IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI

PHILODEMI

ΠΕΡΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

QUI DICITUR LIBELLUS

EDIDIT

CHRISTIANUS JENSEN

ACCEDUNT DUAE TABULAE PHOTOTYPICAE

N AEDIBUS B. G. TEUBNERI LIPSIAE MCMVI

LIPSIAE: TYPIS B. G. TEUBNERI

SIGOFREDO SUDHAUS

PAULO WENDLAND

S

Praefatio.

I.

De libelli editionibus.

Bibliothecae Herculanensis papyrus numero 1424 insignita, quae inscribitur:

> *Φιλοδήμου περὶ κακιῶν καὶ τῶν ἀντικειμένων ἀρετῶν καὶ τῶν ἐν οἷς εἰσι καὶ περὶ ἅ Θ*[1])

primum edita est anno 1824 Oxonii in Herc. voll. tomo I, pp. 83—105. Tribus vero annis post etiam a Neapolitanis publice proposita est in voll. Herc. coll. pr. parte III, pp. 1—55. Cum autem editio Neapolitana viginti octo columnas praebeat, in apographo Oxoniensi viginti duae tantum perturbato exstant ordine. Sex enim primas Hayterus[2]), qui papyrum describendam curavit, ea de causa videtur omisisse, quod adeo mutilatae essent, ut eas describere operae

---

1) In apographo Oxoniensi numerus Θ omittitur. v. W. Scott, fragmenta Herculanensia (Oxford 1885) p. 71. — ex amplis illis voluminibus, quae erant de Vitiis et Virtutibus oppositis, praeter vol. IX servata sunt: *Φιλοδήμου περὶ κακιῶν* I (Herc. voll. Oxon. I (1824) et Coll. Pr. III (1827)) editum a Sauppio (Lips. 1859) et Ussingio (Hauniae 1868) v. Scott, p. 73 — fragmenta exstant voluminis Z, *ὅ ἐστι περὶ κολακείας* (C. A. I. 74—83) v. Spengel, Philol. Suppl. II, p. 497 et 525. accedunt fragmenta incertorum librorum. v. Scott, p. 69. cf. etiam Catalogo generale dei Papiri Ercolanesi redatto dal Dr. Emidio Martini p. 104 in Comparetti e De Petra, La villa Ercolanese dei Pisoni.

2) v. Scott, introduction p. 5.

pretium non putaret. Ceterae autem columnae inter se respondent hunc in modum:

Neap. col. VII—X = Ox. col. IX—XII.
Neap. col. XI—XIV = Ox. col. V—VIII.
Neap. col. XV—XVIII = Ox. col. I—IV.
Neap. col. XIX—XXVIII = Ox. col. XIII—XXII.

Primam autem textus restitutionem atque interpretationem editores Neapolitani (Franciscus Javaronius et Carolus Maria Rosinius) exemplo chalcotypo addiderunt. Qui viri cum lingua Graeca non satis eruditi audacius quam rectius coniecturis lacunas explerent, nisi quod lacunarum spatii et litterarum traditarum diligenter rationem habebant, non multa laudabiliter gesserunt.

Neque igitur mirandum, quod aliquanto dilucidior textus evasit atque concinnior, cum anno 1830 Carolus Goettlingius una cum Aristotelis et Anonymi Oeconomicis in lucem ederet hunc Philodemi librum.[1]) Sed ne hic quidem eam quam debebat opusculo praestitit operam. Nam in supplendis vocibus cum plures plerumque poneret litteras, quam per lacunas liceret, atque etiam in interpretandis sententiis tantum gravissima Neapolitanorum vitia correxisse satis haberet, quae omnino aut corrigendo aut interpretando effecit, non magni sunt pretii: immo permultos ipse novos commisit errores.[2]) Quorum nonnulla emendare

---

1) *Ἀριστοτέλους οἰκονομικός. Ἀνωνύμου οἰκονομικά. Φιλοδήμου περὶ κακιῶν καὶ τῶν ἀντικειμένων ἀρετῶν Θ* coniuncta edidit et adnotationem adiecit Carolus Goettlingius, Jenae 1830.

2) Huius editionis severam censuram egit L. Spengelius in ephemeride cui inscribitur „Münchener gelehrte Anzeigen *VIII*", *1838*, p. 1003 sq.

studuit G. F. Schoemannus in commentatione, quam inscripsit: Observationes in Theophrasti oeconomicum et Philodemi lib. IX. de virtutibus et vitiis. Gryphisw. 1839 (opusc. III, p. 206 sq.) Sed vir doctissimus cum apographorum loco Goettlingii uteretur editione, ut in interpretandis locis quibusdam difficilioribus summi ingenii egregiaeque doctrinae edidit specimen, ita textum plerumque corrigendum reliquit Spengelio, qui eodem anno recensuit Schoemanni commentationem [1]) et pro insigni linguae Graecae peritia nonnullos locos luculenter emendavit.

Denuo anno 1857 totum huius libelli textum una cum Theophrasti characteribus edidit J. A. Hartungius. [2]) Inspicias velim hanc editionem: statim animadvertes intellegendi et emendandi studium sane laudabile, sed eiusdem in lacunis supplendis fere inauditam audaciam atque socordiam. Atque plus etiam eo vir doctus videtur peccavisse, quod non raro vim afferendo litteris traditis textum conabatur reddere perspicuum. Accedit, quod etiam Hartungius apographum O adhibere supersedit. Quid, quod fugerunt eum, quae Spengelius emendaverat? Ita factum est, ut non raro peiora redderet ea, quae priores correctores praestiterant. Vernaculam autem profecto interpretationem, quam addidit, silentio praeterire praestat.

Tam misera igitur manebat libelli condicio, ut quicumque legeret, passim incideret in sententias aut

1) Münchener gelehrte Anzeigen IX, 1839, p. 505 sq.

2) Philodems Abhandlungen über die Haushaltung und über den Hochmut und Theophrasts Haushaltung und Charakterbilder, griechisch und deutsch, mit kritischen und erklärenden Anmerkungen von J. A. Hartung. Leipzig 1857.

lacunis gravibus interceptas aut obscuratas falsis supplementis. Tandem huic miseriae succurrere studuit Henricus Perronius in dissertatione, cui titulum praeposuit: „Textkritische Bemerkungen zu Philodems Oeconomicus. Zürich 1895". — Nec negaverit quispiam virum praematura morte abreptum pro virili parte de libello meruisse. Quanti enim interesset ad textum restituendum apographon O postquam iam Spengelius paucis illustravit exemplis, Perronius primus omnium utroque apographo accurate comparato in secundo praesertim dissertationis capite, cui inscripsit: „Stellen, die mit Hülfe von O berichtigt werden können", eam quam par est apographo O vindicavit auctoritatem et locos complures primo obtutu recte emendavit. Etiam in altera opusculi parte, cui titulus est: „Stellen, deren Ergänzung sich mit Hülfe der in N gegebenen Buchstaben und Raumverhältnisse unter genauerer Berücksichtigung des Gedankenzusammenhangs berichtigen läßt", saepius minores lacunas feliciter explevit. Ubi vero maiores hiant lacunae, et in verbis inserendis audacius videtur versatus esse neque intellexisse verum sententiarum contextum neque satis respexisse Philodemi dicendi consuetudinem. Nec non eo peccavit, quod nonnullis locis admisit hiatum, quem dedita opera Philodemum evitasse nunc inter omnes constat.[1])

Restat iam, ut quomodo ipse in edendo libello priorum editionum rationem habuerim paucis indicem.

---

1) Cf. W. Crönert, Die Überlieferung des index Academicorum in Hermae tomo XXXVIII, p. 389 — in referendis Xenophontis sententiis Philodemus plerumque hiatus vitandi *causa verba diligenter* transposuit (cf. col. II).

Nam in apparatu cum brevitas quam maxime appetenda esset, virorum doctorum coniecturas ibi tantum commemoravi, ubi aut ad textum restituendum aut ad sensum illustrandum alicuius momenti viderentur esse. E. g. coniecturas propter neglectas veterum librariorum scribendi leges improbandas omnes omisi. Praeterea cum textus scateret editorum erroribus, in disiungendis sententiis plurima corrigenda erant, quae in apparatu raro tantum indicare licebat. Denique quod attinet ad explicandum libri argumentum, variarum sententiarum tam rudis est moles, ut qui fusius eas enarrare velit atque refutare, novum possit conscribere librum. Itaque de paucis locis, qui dubii videri possent, in cap. IV accuratius disserui: cetera vero iam per se plana fore confido.

II.

De papyro et apographis.

Paypri historia.

Papyrus quo anno et a quo viro evoluta sit, in Inventario papyrorum Neapolitano non relatum est.[1]) Hoc tamen pro certo potest affirmari designatam esse papyrum ante fugam regiae Borbonicae (1806—1809), qua *κειμήλια* illa Herculanensia in Siciliam deportata sunt. Cum enim Hayterus, qui inde ab anno 1802 papyris evolvendis praefuit, anno 1809 in Britanniam reverteretur, etiam huius papyri apographum eum secum tulisse constat.[2]) Nec minus certum est apographum Neapolitanum confectum esse, priusquam

---

1) v. quoque Martini l. l. p. 134.
2) Exemplum ab Hayteri manu scriptum et emendatum adhuc servatur in Bibliotheca Bodleiana; v. Scott, introduction p. 5.

Hayterus papyrum designandam curaret, cum N plerumque pleniorem textum exhibeat[1]) et desint in O tegimina illa et statumina (*sovrapposti* et *sottoposti*), quae Neapolitani in margine designationis diligenter descripserunt et semper fere recte textui inseruerunt. Ipsa autem fuga papyrum non graviter afflictam esse satis verisimile est. Servatur enim in papyrorum officina etiam altera designatio a Carolo Orazj[2]) factá apographi Oxoniensis non ita dissimilis. Hodie autem papyri margines superiores atque inferiores paulo plus detritae sunt et litterae nonnullae prorsus evanuerunt. Praesertim sex primae columnae iam initio misere foedatae nunc in partibus inferioribus plane derasae sunt.

Papyri descriptio. Voluminis quantum hodie restat longitudo, si singulas partes coniunctas cogites, est duorum fere metrorum et viginti centesimarum, latitudo viginti centesimarum. Servatur autem divisum in octo tabulas (*cornici*) vitro inclusas, quarum prima continet huius editionis fr. I et II et coll. I, II, secunda fr. A, fr. B_1, coll. III—VI, fr. B_2, tertia coll. VII—X, quarta XI—XIV, quinta XV—XVIII, sexta XIX—XXII, septima XXIII—XXVI, octava XXVII, XXVIII et titulum.[3]) Papyri plagulae tam bene conglutinatae sunt[4]), ut singulas fissuras certe indicare non possim:

---

1) In ceteris papyris Herculanensibus, quae adhuc in lucem prodierunt, res secus se habere solet. cf. ex gr. Philod. rhet. ed. Sudhaus, I, praef. p. X, Academicorum philosophorum index Herculanensis ed Mekler, praef. p. V, Polystratus ed. Wilke, praef. p. VI.

2) De hoc vide Croenertum in Hermae tomo XXXVIII, p. 370.

3) In ipsis tabulis fragmenta adhuc inedita numeris non signata sunt.

4) Similiter res se habet in pap. 208 secundum Croenertum; v. *Kolotes und* Menedemus (Wesselys Studien VI) p. 162.

quas quidem cognoscere mihi viderer, inter se distabant septenis fere centesimis. Ceterorum autem metrorum rationes hae sunt: spatium inter binas fissuras evolutione factas minuitur a centesimis 5 ad 1, 1. In columna nona longum est 3,3 centesimas. Spatia autem litteris repleta altitudine sunt 18, latitudine 5,5—6 centesimarum. Versuum numerus in singulis columnis exaratorum inter 45 et 49 variat, ipsi versus 18—25 litteras continent.

Scriptura. Suo iure Croenertus hoc volumen, quod ab eodem librario atque papyrus numero 1008 (*περὶ κακιῶν I*) scriptum est[1]), papyrorum ordini melioris notae adsignavit.[2]) Scriptura librarii nusquam compendiaria est. Litterae numquam inter se coniunctae omni ornamento carent[3]) et tam perspicuo et aequabili charactere exaratae sunt, ut quasi typis expressae videantur.[4])

Orthographia. De ortographia pauca tantum dicenda sunt, cum libellus a gravioribus vitiis immunis sit. Librarius probe et diligenter archetypi formas tradidisse videtur. E. g. ubi suam consuetudinem secutus pro *ι* longa *ει* scripserat, postea *ε* puncto supraposito delevit (v. *πολἐιτικήν* VIII, 3, *τεχνἐῖται* XVII, 31 cf. *τεχνίτης* XVII, 2).[5]) Exceptum est solum *καχομειλίαν* IV, 8, sed huius vocis in N integre servatae cum hodie

---

1) v. Croenert, Memoria Graeca Herculanensis, p. 11.

2) v. Croenert, l. c. p. 8.

3) cf. tabulas in fine libelli additas.

4) Neque igitur magnopere mirandum, quod in Museo Nazionali femina quaedam spectandi studiosa cum ad tergum meum adstitisset et aliquamdiu attente papyrum inspexisset, plena admiratione subito exclamavit: „Ergo etiam typis usi sunt ista aetate!"

5) Non recte Croenert, l. l. p. 27: *πολειτικήν, τεχνεῖται*.

tantum restent litterae *καχο......ν*, etiam hic *ε* deletum fuisse verisimillimum est. Ceteras autem scribendi proprietates hic enumerare supersedeo, cum in verborum indice omnia diligenter enotaverim. De iis autem, quae in indicem referri non poterant, ut de syllabis in fine versuum disiungendis, de iota muto adscripto aut omisso ceterisque huiusmodi quaestionibus ad Croenerti librum, cui inscribitur „Memoria Graeca Herculanensis“, ubi eorum qui Volumina Herculanensia scripserunt consuetudines diligentissime compositae sunt, te delegatum esse volo.

Interpunctio. Ut mos est huius aetatis, librarius interpunctionem paragrapho subter lineam in sinistra columnae parte posito indicavit. Contra spatium numquam fere vacuum reliquit, nisi quod saepius sub finem enuntiati supra lineam punctum adiecit, quod in editione stellula (*) significavi. Paragraphi autem *διπλῆς* similis tria exstant exempla: XVIII, 7, XXI, 35, XXIV, 19. Praeterea sub finem et recensionis (XII, 2) et totius libelli in sinistro margine coronidem appinxit. Denique commemorandum est ad sinistram nonnullorum versuum (fr. 2, col. V, 5, col. XIII, 7) notam huius formae / adscriptam esse[1]), qua quid significatum sit, adhuc mihi non certe constat.

Corrigendi genera. Librarius si unam litteram perperam scripsit, emendationem supra lineam adiecit, nisi quod col. VII, 3 Λ in Є et col. XV, 9 Κ in Χ correxit.[2]) Complures

---

1) Etiam in Philodemi *περὶ ὀργῆς* libro eiusmodi lineolas inveniri mecum communicavit Carolus Wilke amicus. punctum in sinistro margine additum in pap. 1032 commemorat Croenert, Kolotes und Menedemus, p. 169[35].

2) Croenert *οὐκ εὑρεθησομένων* se legisse confirmat M. H. p. 146. Sed cum aperte scriptum sit: Ж, equidem non possum assentiri viro harum rerum peritissimo, praesertim cum nullum aliud huius psiloseos exemplum in V. H. exstare ipse testetur.

autem litteras falso scriptas puncto supraposito delevit. Memorabilis exstat locus in col. XI, 32, ubi postquam scripsit: *πρότερον τῶν οἰκετῶν ἐγείρεσθαι, καθεύδειν δ' ὕστερον*, secundum Theophrasti textum ante *καθεύδειν* supra lineam addidit *καί*, littera *δ*, ut mihi quidem videbatur, non expuncta.

Apographa.

Denique de fide apographorum ut pauca addam, N eo tempore confectum esse, quo papyrus integrior esset, iam supra p. 9 sq. commemoravi. Delineator autem sane quam sollerter et diligenter munere suo functus est. Etiam tegimina illa atque statumina, quae in margine paginarum designavit, excepto uno tantum fragmento (col. XII v. 36—39) recte inseruit. Neque tamen fieri poterat, ut praesertim in laciniis misere contritis et derasis omnia litterarum vestigia recte dignosceret. Itaque quae paulo audacius viderentur scripta esse, ipsi viri docti Neapolitani aere incidi vetuerunt. Verum semel etiam illud accidit, quod in rhetoricorum voluminum fragmentis Sudhausius compluribus exemplis probavit[1]), ut corrector emendandi studio abreptus quae sensu postulari viderentur interpolare non vereretur. Nam col. IX, 32, 33 cum O praebeat: ΜΕΝ|.....Ν et hodie in papyro legatur ΜΕΝ|Ι....Ν, corrector Neapolitanus secundum fragmentum in margine designatum, quod litteras ΑΙΤΕΙ ΑCC\ continebat, ΜΕΝ|ΤΑΤΤΕΙΝ reposuit, quod hodie in editione Neapolitana legitur, cum supplendum sit: ΜΕΝ|ΤΟΙΤΗΝ.

At mihi cum designationes perlustrarem, saepius contigit, ut ea, quae coniectando antea assecutus eram,

1) Philodemi volumina rhetorica ed. Sudhaus II, praef. p. IV sq.

probarentur litterarum vestigiis ibi denotatis, omissis in ipsa editione. Itaque ex maioribus fragmentis in margine designatis quae aliquid novi viderentur praebere, ea in tabula libello adiecta depinxi, ceteris autem locis quaecumque plura inveni, in apparatu adnotavi. —

Contra apogr. O ab homine linguae Graecae inscio confectum neque correctum esse a viris doctis demonstrant litterae falsae legenti hic atque illic obviae. Locis autem difficilioribus dignoscendis delineator non tanta diligentia studuit quanta collega Neapolitanus. Nec raro ubi maiores hiant lacunae, perditarum litterarum spatium in N accuratius indicatum est quam in O. Ecce duo exempla, quibus apte illustrari crediderim hanc apographorum discrepantiam:

(cf. tab. I.)

N. X. 28 sq.		O. XII. 28 sq.
Α. . . ΝΟΜΙϹΘ. ΗΚΑΙ. Ν̄. .		. . . . ΝΟΜΙϹЄ. Η. ΚΑ. . Ν. . .
Τ. . . . ΡΑΔ. . . ЄΙΝΑΙΤ. ΥϹΥ.		. . . . . ΡΑΔ. . . ϹΙΝΑΙΠ. . . . .
ΗΘⲰ. . ΙΚΟ. . . . . Ο	30	. . . . . ΙΚΟ. . . . .
ΡЄΥϹΜЄΝ. ΥΠ. . . . . . ΡΗΜ. . .		. . . . ϒЄΝΟ. . . . .
. . . . ̄ЄΚ. ⊣ΤΙ. . . . ΑΙΤΟΦ.		. . . . . ЄΚ. . . . .
Λ. . . . . ΑΙ. . . . . ϒΗΤΙΚ. .		. . . .
ΚΑΙΤ. . . . . ΙΠΑΡ.		ΚΑΙΤ. . . . .
ΠΟΛΛ. . ΝΟΟΥ. . . . ΚΑΤΑΔ. .	35	ΠΟΛΑ. . . . .
ΟΤΑΠ. . . ΤΑΤЄ. . . . ΟΛΑ. . ΙΝ		ΟΤΑΠ. . . . .
ΑΥΤΟΛ. . ΘⲰϹ. . . ЄΧΟΝΤ. Ϲ		ΑΥΤΟΛ. . . . . ΡΧΟΝΤΟ.
. . . . . . ΙЄΝΟΥΔЄΚΑΤΑΤΗΝ		. . . . ʼΔЄΚΑΤΑΤΗ.

N. XIV. 22 sq.		O. VIII. 22 sq.
ΛΙΓωΝΖωΗϹΟΠΟΛΛΟΥΔЄΙ		Λ.ΓωΝ ....ΛΛΟΥΔЄΙ
ϹЄ....ΙϹΤΑΝЄ...ωΓΑΡΜΗ		................ΑΡΜΙ
Δ..........ΠΑ.ΑΠΟΛΛΥΜЄ		..............ΑΠΟΛΛΥΜЄ
Ν..ΜΗΔЄΔΙΑΤΗΝΑΚΡΑΤΟΝ	25	...ΝЄΙΜ[1])......ΙΝΑΚΡ.ΤΟΝ
Ϲ...ΔΗΝΠЄΡΙ¯ΟΠΛЄΟΝΚΑΙ		............Ο.ΛЄΟ....
ΤΟ.....ΟΝΥΦΑΥ.ϹΥΖΗΤЄΙ		...........ΑΥ..ΙΖΗΤЄ.
........ΝЄΡ..ΙϹΘΑΙΤΟΥΤ..		...............ΤΟΥ...
....ωϹΟΙΚΟ..ΜЄ.ϹΘΑΙΝΟ		.....Ϲ........ϹΘΑΙΝΟ
ΜΙΖωΤΟΝΠΛΟΥ. ϽΝϹ.ΑΡΚΑΤΑ	30	ΜΙΖ.ΤΟΝ....ΙΝ..ΑΡΚΑΤΑ

Attamen magnopere erraverunt libelli editores, cum apographum O omnino neglegendum esse ducerent. Neque enim desunt loci, quibus O unam vel complures litteras praebeat, quae desiderantur in N. Et hae ipsae litterae quanti momenti sint ad investigandam veram lectionem, quicumque haec studia attigerit non ignorabit. Quae cum ita sint, in comparanda editione praecipue N secutus quae O exhibet aut plura aut discrepantia ibi tantum commemoravi, ubi ad textum restituendum aliquid viderentur valere. Contra quae nova in ipsa papyro legi, omnia semper in apparatu notavi. —

---

1) Litterae ΝЄΙΜ, quae emergunt in magna illa lacuna quam praebet O, suprapositae sunt atque etiam hodie in papyro servantur. Editores autem Neapolitani cum fragmentum, quod in col. XIII suprapositum erat, hoc loco insererent, litteras ΝЄΙΜ describere omiserunt.

III.

De voluminis ambitu et dispositione. De ordine fragmentorum.

(De ambitu voluminis. Stichometria.) Volumen trunco est capite. Quantum autem reliquum sit a iusto voluminis ambitu si quaerimus, summi momenti est stichometriae exemplum adhuc quod sciam in voluminibus Herculanensibus prorsus singulare[1]), cuius vestigia in sinistro nonnullarum paginarum margine etiam hodie in papyro emergunt.[2]) Quae inveni, haec sunt:

π̅ (*'sovrapposto'*) legitur col. IV, 38, olim exstabat in margine col. VI, 38.
Υ legitur in margine col. X, 23.[3])
Χ legitur in margine col. XVIII, 16.
Ψ legitur in margine col. XXII, 2.
ω̅ legitur in margine col. XXV, 42.

Singulae autem litterae secundum ordinem alphabeti margini adscriptae centenorum fere octogenorum versuum[4]) (i. e. quaternarum fere paginarum) spatio inter se distant.

---

1) Cf. tamen W. Croenert (Wochenschrift für klassische Philologie, Berlin 1906, Nr. 23, col. 595), qui stichometriam ducenorum versuum in papyro quadam Herculanensi inveniri confirmat. Stichometriam punctis indicatam commemorat Croenert, Archiv für Papyrusforschung II, p. 359². De litteris ad capita indicanda in margine sinistro scriptis v. Croenert, Kolotes und Menedemus, p. 50.

2) In apographis tantum littera ψ descripta est. Littera ω̅ hodie in papyro deleta legitur tantum in dis. 1.

3) Littera φ, quam in margine col. XIV olim exstitisse necesse est, hodie deleta est.

4) ψ — ω̅ = 181 versus.
χ — ψ = 176 versus.
υ — φ — ψ = 362 versus.

Iam cum librarium a littera Α numerandi initium cepisse consentaneum sit et littera $\overline{\omega}$ in col. XXV fine legatur, totius voluminis ambitum nonaginta fere et octo columnarum[1]), i. e. 4500 fere versuum fuisse efficitur.

Sed plura hinc possumus elicere. Nam cum in emetiendo voluminum ambitu heroici versus mensura triginta sex fere litteras continentis veteres usos esse constet[2]), huius autem voluminis versus vicenos singulos tantum litteras complectantur, his centum octoginta versibus respondere centum versus epicos facile suspicaris.[3]) Et rem ita se habere apparet ex conspectu quem infra addidi.[4]) Manibus igitur tenemus paulo tantum plus quam quartam partem apographi ex archetypo descripti, qui duo fere milia et quingentos versus amplectebatur.[5])

---

1) Cf. Croenert in Hermae tom. XXVIII, p. 402: Die Rollen, soweit sich vorläufig ihr genauer Umfang feststellen läßt, sind niemals unter 100 Kolumnen stark.

2) Cf. Birt, das antike Buchwesen, cap. IV.

3) Exempla huius centenorum versuum epicorum stichometriae ex codicibus satis nota sunt. Cf. e. g. Martin Schanz Hermae t. XVI, p. 309 sq., H. Diels, Hermae t. XVII, p. 377 sq., W. Christ, Abh. d. I. Cl. d. K. Ak. d. Wiss. XVI. Bd. III. Abt., Fuhr, Mus. Rhen. t. XXXVII, p. 468 sq., Burger, Hermae t. XXVI, p. 463 sq. — Etiam in papyro Aegyptiaca primi a. Chr n. saeculi similis stichometriae vestigium invenitur. v. Blass, Archiv f. Papyrusf. 1906, p. 480. — Sed de hac re propediem accuratius me agere posse spero. —

4) $\psi - \omega = 3797$ litterae $= 100 \times 37,97$.
$\chi - \psi = 3664$ litterae $= 100 \times 36,64$ litterae $= 1540$ syllabae.
$\upsilon - \varphi - \chi = 7618$ litterae $= 200 \times 38,09$.

5) Papyrus versuum numero iam in margine textus adnotato etsi subscriptione caret, tamen hoc ipso exemplo demonstrari videtur, id quod iam Birtius l. l. p. 189 et 213 suspicatus est, subscriptionibus in VH. sub titulo additis indi-

De dispositione argumenti

Columnae autem perditae quid continuerint priusquam inquiramus, eas quae ad nos pervenerunt accuratius examinemus necesse est. Servantur igitur in apographo N viginti octo columnae, quarum sex primae foede dilaceratae atque decurtatae non admittunt integram textus restitutionem, reliquae vero ita possunt suppleri, ut exceptis paucis versibus plenus textus decurrat usque ad finem. Accedunt quattuor fragmenta non iam publicata, de quibus infra p. 21 et 23 accuratius exponam.

Totum autem argumentum in singulas columnas sic dispositum est, ut agant:

I. col. I — col. VII, 37: de Xenophontis oeconomico.
II. col. VII, 37 — col. XII, 2: de Theophrasti oeconomico.
III. col. XII, 2 — col. XXVIII, 10: de propriis scholae praeceptis.

At erraverunt libelli editores, qui primas septem columnas eo quo in tabulis exstant et a Neapolitanis descripta sunt ordine re vera in papyro exstitisse rati operam collocarent in explicando horum fragmentorum contextu. Atque ne Perronius quidem etsi alium statuit esse fragmentorum ordinem[1]), tamen cum editores secutus prorsus neglegeret eas columnarum partes, in quibus rara tantum atque dispersa emergunt ver-

---

catos esse versuum archetyporum numeros, non ipsorum exemplarium. contrariam sententiam argumentis non additis protulit Croenert in Hermae tomo XXXVIII, p. 357 I.

1) l. l. p. 37: Die natürliche Reihenfolge ist also:
col. I Xen. I, 2, Kritik der Definition.
col. IV Xen. I, 18—23, Vorbedingungen.
col. V Xen. II, 2, 3, Notwendigkeit der Ökonomie.
col. II Xen. III, 10—15. Bedeutung der Frau.
col. III Bedeutung der Frau und Vorgreifen auf Ischomachus.
col. VI Rückkehr zu Xen. III, 15.

borum frustula, verum poterat invenire. Attamen haec ipsa frustula haud exigui sunt pretii. Neque enim parvi faciendum credo quod in columnae tertiae fine ex paucis verborum ruinis elici poterant 18 versus verbotenus fere translati ex Xen. oec. III, 4 et 5. Atque etiam in ceteris columnis etsi verborum contextus non potest restitui, quos tamen auctor spectaverit Xenophontis locos, ex certis cognoscitur verborum vestigiis. Quae ubi diligenter perscrutatus eris, concludas necesse est eorum, quae de Xenophontis oeconomico disputata erant, exiguam tantum ad nos pervenisse partem. Accuratissime enim singula Xenophontis praecepta suo more Philodemum pertractasse complures demonstrant loci ex oeconomico verbotenus fere repetiti (cf. col. II, 22 sq., col. III, 32 sq., col. IV, 5 sq.). Qua in re ipsum Xenophontis disputandi ordinem eum secutum esse probatur cum disceptandi ratione in aliis scriptis usurpata[1]) tum recensione libelli Theophrastei, quae inde a col. VII integra nobis servata est. Iam inspicias quaeso singulorum fragmentorum argumenta. Recensentur igitur:

col. I oec. I, 2—4.
col. II oec. III, 10—15.
col. IIIa oec. I, 14 (?).
col. IIIb oec. III, 4—6.
col. IV oec. I, 16—II, 4.
col. V oec. II, 1—4, tangitur oec. VII.
col. VI tangitur cap. VII, redit ad oec. II.
col. VII oec. XII, 3 sq.

1) Cf. Phil. Rhet. I, p. 245, 14 sq.; II 209, 30 sq., suppl. p. 39, 5 sq.

His obiter tantum perlustratis statim elucet columnas in editione Neapolitana falso ordine propositas et col. IIIb et col. II inserendas esse post col. VI. Sed ultra progredi licet. Neque enim mediocriter miramur inferiorem columnae tertiae partem (IIIb) spectare ad oec. III, 4—5, cum superior versetur in recensendo cap. I. Iam si consuluerimus ipsam papyrum, illa versuum initia in N designata, ex quibus col. IIIb restituimus, hodie deesse videmus. Itaque similiter atque in Academicorum indice[1]) etiam in hac papyro accidit, ut columnae alicuius pars superior cum alterius inferiore conglutinaretur.

Accedunt alia. Col. XXV, 31 Philodemus supra se profitetur demonstrasse quam sit absurdum aequas portiones distribuere in singulos menses vel etiam in totum annum. Respicit sine dubio ea, quae animadverterat in Xen. oec. IX, 8: *χωρὶς δὲ καὶ τὰ κατὰ μῆνα δαπανώμενα ἀφείλομεν, δίχα δὲ καὶ τὰ εἰς ἐνιαυτὸν ἀπολελογισμένα κατέθεμεν* (cf. oec. VII, 36). Sed frustra quaesiveris Philodemi iudicium in iis quae servatae sunt columnis. — Col. X, 18 sq. haec leguntur: *τὸ δ' ἐξομηρεύειν ταῖς τεκνοποι[ί]ạ[ις ἐ]ἰρηκέναι κοινῶς χεῖρο[ν ε]ἶναι δοκεῖ τοῦ παρὰ Ξενο[φῶ]ντι ⟦κελεύειν⟧ τρέφειν [ἐ]κ τῶν ἀγαθῶ[ν], οὐκ ἐκ τῶν πονηρῶν κελεύοντι.*

Quae cum pertineant ad Xen. oec. IX, 5 (v. ann. ad versum), Gadarenus etiam hunc oeconomici locum in perdita libelli parte si non recensuisse, at tamen tetigisse videtur. —

---

1) *Cf.* Mekleri edit. praef. p. XXVI.

De novis fragmentis (fr. I et II.)

Denique duas primas papyri tabulas in Museo Neapolitano adservatas si inspexerimus, haec invenimus:

Tabula I.

Quattuor frustula non cohaerentia:

I	II		III	IV
fr. I ined.	versuum fines fr. I	versuum initia fr. II ined.	col. I	col. II

Praeterea in sinistro columnae primae margine exstant antecedentis alicuius columnae versuum fines, quos, cum exigui pretii videantur esse, infra describam.[1])

Tabula II.[2])

Tria frustula non cohaerentia:

I	II	III
fr. A ined. + fr. B_1	col. III—VI	fr. B_2 ined.

Accedunt igitur quattuor fragmenta adhuc non publicata, quorum quae primo et secundo loco numerantur (fr. I, II) cum pertineant ad Xen. oec. I, 4—8, post col. I inserenda esse apparet. — Contra quae in tab. II servantur fragmenta a ceteris prorsus seiungenda sunt. Sed de his postea. —

Iam quae ex his lucrati sumus si paucis comprehendimus, haec pro certo licet affirmare:

1) Initio tres fere versus desunt. sequuntur _Є | ΙCΘΑΙ | ↄΝΟΥ | ΠΑΡΑ | \ΒΟΝΟΥ | ΛΗΤΙΚΟΥ | ϹΙΜЄΝΟΝ | 'ΔϹ Ι,ΛΗΝ | CΧЄΔΟΝ | CΜЄΤΗ | ΝЄCΤΙΝ | ,ΑΡΑ | ΟΙΑΥ | \ΟCЄΙC | \ΥΤЄ | ΙϽΙΚΟ | \ΟΥΝΥΝ | \ΑΧΙΗ | ΦΩ | ΤΑ cetera frustula omitto.

2) v. tab. II in fine libelli additam.

I. in evolvenda papyro exceptis paucis fragmentis (fr. I, II, col. I—VI) tota quae pertinebat ad Xenophontis oeconomicum disputatio periit.

II. quae remanserunt fragmenta in tabulis falso ordine proposita et semel temere conglutinata sunt.

De perditis columnis.

Omnino autem ex recensione libelli Xenophontis quot desiderentur paginae suspicari tantum licet. Tria enim prima oeconomici capita cum accuratissime videatur percensuisse, de cap. IV—VI, quae maximam partem versantur in laudanda agricultura et enarrandis Cyri minoris studiis rerum rusticarum, pauca tantum delibavisse putandus est. Nam in perstringendo libello postquam pervenit ad cap. XIV, cetera silentio transit septem capita, cum satis habeat dicere:

(VII, 26 sq.): *ἀλλὰ γὰρ [ο]ὐδὲν ἔτι δεῖ προσδιατρίβειν [τ]οῖς Ξεν[ο]φῶντος οἰκονο[μι]κοῖς, τῶν ἐφεξῆς γεωργι[κὴν] τέχνην περιεχόντων, [ἣν] ἀπ' ἰδίας ἐμπειρίας, οὐκ ἀπὸ [φι]λοσ[ο]φίας γίνεσθαι συμβαί[νε]ι· πρ[οσ]έτι δ' οὔτ' ἀναγ[κ]αία γι[νώ]σκ[ε]σθαι τοῖς φιλοσόφοις [πέφυκεν] οὔτ' οἰκεῖα τὰ κατ' αὐ[τὴν ἔργα] συντελεῖσθαι δι' αὐ[τῶν].* —

Maxima autem lacuna post col. VI statuenda est, quae quot complectatur paginas potest indagari. Nam in margine col. VI, 38 cum olim scriptum esset π̅ et littera Υ adscripta sit col. X, 23, inter has duas litteras quindecim apparet intercedere paginas. Iam cum col. VII, VIII, IX servatae sint, inter col. VI et col. VII duodecim paginae olim exstabant, quarum duo tantum fragmenta (col. IIIb et col. II) ad nos pervenerunt.

Restat, ut fragmentorum ordo qualis videatur fuisse *brevi illustretur* conspectu:

Perditum est recensionis initium.
Col. I. Xen. oec. I, 2—4.
Fr. I. Xen. oec. I, 4.
Fr. II. Xen. oec. I, 8.
Col. IIIa. Xen. oec. I, 14.
Col. IV. Xen. oec. I, 16—23; II, 1—4.
Col. V. Xen. oec. II, 1—4 (tangitur oec. VII).
Col. VI. (tangitur oec. VII) redit ad oec. II.
Col. IIIb. Xen. oec. III, 4—6.
(una tantum videtur desiderari columna)
Col II. Xen. oec. III, 10—15. transit ad cap. IV.
(desunt octo vel novem paginae).
Col. VII. Xen. oec. XII, 5—XIV.

Tota igitur recensio viginti fere paginas complebat. Cum autem totum volumen 98 fere paginas complecteretur (v. p. 17), hanc recensionem antecessisse necesse est sexaginta fere paginas in evolvenda papyro perditas.

De perdita parte voluminis. (col. A et col. B.)

Quae quid continuerint[1]), necopinato indicatur duobus illis fragmentis ineditis, quae in tab. II alterum in sinistro margine, alterum in dextro servata sunt. Quorum fr. III in parte superiore tegimine obtectum duarum columnarum latera, alterius sinistrum (col. A), alterius dextrum (fr. B_2) exhibet. Fr. IV autem cum eidem columnae tribuendum sit atque fr. B_2, in editione littera B_1 signatum est.

1) Ex viris doctis, qui textum tractaverunt, solus Spengelius (Comm. Ac. Mon. 1838, p. 1008) non exiguam partem libelli deletam esse suspicatus est. Sed erravit, cum haec addidit: „Was aber unserem Epicureer Zweck und Bedeutung der Oeconomie war, hatte er in den früheren, nicht erhaltenen Columnen auseinander gesetzt", cum inde a col. XII de his quaestionibus accuratius disputetur.

Utinam plura nobis servata essent ex hoc genere fragmenta! Nam quamvis mutila sint, tamen ita possunt suppleri, ut fere verbo tenus referant libelli Theophrastei sententias illas, quas Philodemus recensuit col. X, 28 sq. et col. XI, 30 sq. Cum autem in Col. A media tantum versuum pars servata sit, omnes lacunas accurate emetiri non possumus. Tamen plus quam semel librorum nostrorum memoriam corrigi si apparatum inspexeris facile cognosces. Neque vero desunt loci, quibus Philodemi textus a nostro magnopere videatur abhorruisse (col. A, 2—5 et 19—21). Verum tamen Philodemi codicem omnibus, qui tempus tulerint, praestantiorem fuisse iam nemo negabit.[1])

Praeterea autem haec duo fragmenta testimonio sunt perditam libelli partem complexam esse totum Theophrasti oeconomicum. Sed ex sexaginta paginis perditis hic Theophrasti libellus octo tantum fere paginas complebat. Iam si reputaverimus adversariorum duo tantum Philodemum recensuisse scripta, Xenophontis primum, alterum Theophrasti[2]), auctorem etiam ex Xenophontis oeconomico illa capita, quae in altera voluminis parte ad trutinam vocavit, initio libelli proposuisse manifestum esse crediderim. Continebant autem 45—50 paginas. —

T o t u m i g i t u r d e o e c o n o m i a t r a c t a t u m i n t r e s p a r t e s P h i l o d e m u s distribuit, quarum

---

1) Quod recte iam perspexit Susemihlius, Aristotelis quae feruntur oeconomica, Lips. 1887, praef. p. XXVI.

2) In col. VII, 37 sq. absoluta Xenophontis libelli recensione auctor pergit his verbis: *Δ]ῆλον δή, διότι καὶ πρὸς [τὰ] π[λεῖ]στα τῶν Θεοφράστου [διειλέ]γμεθα ταῖς δυνάμε[σιν] ἐκεῖθεν κεκεφαλαι[ω]μέ[να, μ]ᾶλλον δὲ καὶ τὰ τῶν ἄλ[λων]* et col. XXVII, 13 sq.: *ε]ἰ δέ τινα καὶ τῶν παρὰ Ξεν[ο]φῶντι καὶ Θεοφράστωι συν[ε]χωροῦμεν οὐκ ἀδόκιμα κ[αὶ] φιλοσόφοις εἶναι κτλ.*

prima proponeret adversariorum, quos dicit *τοὺς σατραπικωτέρους τῶν φιλοσόφων* (col. XXVII, 31), sententias, refelleret secunda, tertia denique praecipue Metrodori vestigia secutus (v. p. 33) propria ederet scholae praecepta.

IV.

De adversariis a Philodemo impugnatis.[1])

In oec. I, 2 sq. Xenophon inducit Critobulum dicentem illum vulgo bonum putari oeconomicum, qui possit *εὖ οἰκεῖν τὸν ἴδιον οἶκον*. Quae definitio amplificatur iis quae sequuntur: *Ἦ καὶ τὸν ἄλλον δὲ οἶκον, ἔφη ὁ Σωκράτης, εἰ ἐπιτρέποι τις αὐτῷ, οὐκ ἂν δύναιτο, εἰ βούλοιτο, εὖ οἰκεῖν, ὥσπερ καὶ τὸν ἑαυτοῦ; . . . ἔμοιγε δοκεῖ, ὦ Σώκρατες.* — Iam audiamus Philodemi censuram, quae, cum in ipso textu constituendo verum fugeret omnes[2]) qui operam ei navarent viros doctos, non poterat evenire, ut recte explicaretur. Haeret igitur ille in voce *εὖ*, quae cum multifariam possit explicari, fuisse censet Xenophontis, si quidem a vulgata definitione exordium sumpturus esset, ita eam intellegere, ut vulgo soleret intellegi. „Quodsi“,

col. I.

---

1) Fr. Javaronium in commentario plurima falso interpretatum esse nemo mirabitur. — Nuper libelli argumentum adumbravit Maximilianus Hodermannus in dissertatione, cui inscripsit: Quaestionum oeconomicarum specimen. Berolini 1898. Qui cum persuasum sibi habeat „locis difficilioribus et explicandis et illustrandis“ Goettlingium, Schoemannum, Spengelium ita operam navasse, „ut quantum quidem fieri possit, textus egregie videatur restauratus esse,“ in enarrando argumento praesertim Javaronii commentarium secutus ipse non poterat facere, quin multos errores committeret.

2) Italos, Goettlingium, Spengelium, Hartungium, Perronium, qui hanc unam sententiam alius aliter constituerunt.

inquit, „illud »*εὖ οἰκεῖν τὸν ἴδιον οἶκον καὶ ποιεῖν οἰκεῖσθαι τὸν ἀλλότριον*« Xenophon ita volebat intellegi, ut boni esset oeconomici (v. 11) *τὸ πορίζειν πολλὰ χρήματα καὶ φυλάττειν, πῶς διαμενεῖ τὰ πορισθέντα καὶ προϋπάρχοντα*, et si haec ipsa notio verbis illis aut tum subiungi solebat aut solet nostra aetate, hoc iam facile condonabimus. At si intellegebat *τὸ μεγαλωστὶ συμφέρον καὶ μακαρίως*, nemo sane probaverit. —

Sequuntur fragmenta trium paginarum (fr. I, fr. II, col. IIIa), quorum versus nimis mutilati sunt, quam ut sententiarum conexus possit restitui. Hoc tamen ex verborum vestigiis certe possumus cognoscere, disseruisse Philodemum de Xen. oec. I, 4—15, ubi auctor docet illum bene administrare domum, qui omnibus rebus et bonis et malis ita sciat uti, ut suo ipsius inserviant commodo.

col. IV. Tum transit ad examinanda ea, quae de vitiis a recte dispensandis rebus domesticis homines multos retinentibus exposita invenit in oec. I, 16 sq. Paucis autem his absolutis — nihil enim videtur reprehendere nisi id, quod praeter dicendi consuetudinem Xenophon eos, qui vitiis laborent, servos velit esse dominorum pessimorum et gravissimorum, ignaviae, neglegentiae, luxuriae cet.[1]) — statim eum perrexisse ad recensendum secundum oeconomici caput demonstrant exiguae inferioris columnae reliquiae. Et rursus offendit in Xenophontis dicendi usu. „Qui enim“ ait „fieri potest, ut Socrates, qui quinque tantum minas possideat, se ipsum divitem esse profiteatur, Critobulum vero hominem magnis florentem opibus, appellet pauperem atque adeo misecol. V. randum et mendicum! Immo sic iudicare hominis est,

---

1) Cf. quae ipse docet de cupiditatibus finiendis *col. XXIII*, 36 sq.

qui falsam secutus opinionem quae singulis rebus subsit notio animo praecipere supersedeat. Iam etsi proprium fuit Socratis, quales verae essent hominum conditiones non reputare, insanit tamen, cum satis sibi dicat esse quinque minas ad satianda naturae desideria atque inanem esse bonorum abundantiam. At vero hanc non fuisse eius mentem dilucide apparet ex iis, quae in sequentibus[1]) Socrates ipse concedit Ischomacho, homini non solum peritissimo administrandae rei domesticae, sed eidem probo atque honesto.“ Quae sequuntur adeo discerpta sunt, ut, qualis fuerit Philodemi sententia et quem Xenophontis locum ante oculus habuerit, nos ignorare fateri cogamur.[2]) Tamen cum testis citetur Ischomachus, col. VI. arte cum his coniungas quae leguntur columnae sextae initio: . . . *την ὡς οὐ[κ ἄξιον ἀνδρὸς σώ]φρονος, [οἶο]ς Ἰ[σχό]μαχος ἦν, ὃν θρ[ạ]ṣυ[νό]μενος οὐ μόνον οἰκονομικὸν ἀλλὰ καὶ καλὸν κἀγαθὸ[ν] Ξενοφῶν εἰσῆγεν καὶ Σωκ̣[ρά]τους ἀμφοτέρω[ς] διδάσ[κα]λον.* Iam redit eo, unde digressus erat (oec. II). Disserit autem de iis, quae Socrates ipse de domo bene administranda una tantum schola Critobulum conetur edocere. Quale vero fuerit eius iudicium, in dubio relinquendum est.

In omnia autem quae a Socrate in sequentibus quasi indicantur oeconomiae praecepta diligenter eum inquisivisse documento exstant verba illa, quae in

---

1) Inde a cap. VII.

2) Javaronius confert quae dicit Socrates in cap. XI, 9 sq.: *Μέλει γὰρ δή σοι, ὦ Ἰσχόμαχε, ὅπως πλουτῇς καὶ πολλὰ χρήματα ἔχων πολλὰ ἔχῃς πράγματα τούτων ἐπιμελόμενος; καὶ πάνυ γ', ἔφη ὁ Ἰσχόμαχος, μέλει μοι τούτων ὧν ἐρωτᾷς κ. τ. λ.* sed v. ann. ad col. V, 25.

columnae tertiae fine restitui potuerunt ex paucis litterarum vestigiis.

col. IIIb. Verbo tenus enim expressa sunt ea, quibus Socrates (oec. III, 4—6) demonstraturum se esse pollicetur aliorum servos, qui quasi vinculis constricti teneantur, saepissime aufugere, aliorum, qui libera utantur conditione, libenter manere et mandata exsequi sedulo, rursus alios ex agricultura divitias sibi congerere, alios in extremam incidere egestatem. Huic quae confinis olim fuit columna argumentum videtur sumpsisse ex sequentibus quinque capitis tertii paragraphis (c. III, 6—10).

col. II. Sequitur deinceps columna II, qua recensentur quae Xenophon (III, 10—15) a Socrate dicta narrat de uxore. Censet enim Gadarenus non ignorasse Critobulum aliorum uxores inservire opibus augendis, aliorum minuendis. Sed num omnino necessaria et utilis sit uxor philosopho ad parandam vitam beatam et omnisne uxor idonea sit, quae a marito de officiis suis instituatur, denique utrum omnia quae peccet uxor marito vitio sint danda necne, haec iure suo ex Socrate Critobulus poterat quaerere. At ille discipulo suo adducere vult Aspasiam, utpote quae haec omnia evidentius possit explanare. Quae vero in sequentibus ipsemet Socrates adiungit de uxore aestimanda praecepta, si non ementita, attamen plane sunt superflua, cum inde a cap. VII. Ischomachus ipse ea multo accuratius exemplis illustret.[1])

---

1) P. confert, quae in Xenophontem animadvertit Lincke, Xenophons Dialog περὶ οἰκονομίας, Jena 1879, pg. 57: „Wie lächerlich ist die gedankenlose Anmaßung, daß er (Socrates) unmittelbar nach seinem Geständnis über seine Unerfahrenheit in der Ökonomik seine eigene Meinung über wirtschaftliche *Angelegen*heiten an den Mann zu bringen sucht."

In sequentibus novem paginae interciderunt.[1]) Ex col. VII. tota recensione restat sola columna septima, quae sic incipit: ἄλλων ὄφελος οὐκ εἶναι [τι]θέναι μῶρον νομίζω. Perstringuntur igitur praecepta illa, quae de instituendis villicis in duodecimo oeconomici capite eduntur ab Ischomacho: eos nempe servos, quos dominus bonos dispensatores reddere sibi proposuerit, primum beneficiis esse conciliandos. Stulti enim est hominis, ait Philodemus, contendere nisi procuratores benevolos alios utiles non esse. Quis vero beneficiis et laudibus potest educari nisi is, qui iam novit res domesticas dispensare?[2]) Porro quae dicit de imperio et educatione servorum animalium exemplis propositis longa sunt et ab agricolis curantur. Omnino autem intolerabile est, quod procuratores hac arte vult institui. Qui enim procurator ea potest perficere, quae philosophi propria sunt? Item quae praecipit Ischomachus de servis ad iustitiam atque integritatem conformandis inutilia sunt. Iam vero si autumat etiam procuratorem servos iustos reddere posse, similia dicit eis, quae a somniantibus finguntur. Sed missum faciamus Xenophontem, cetera quoniam agri colendi artem comprehendunt, quae philosophis cognitu non est necessaria.

Quae sequuntur verba in papyro lacunis misere foedata ab aliis interpretibus aliter constituta et explicata sunt. Ego ne longus sim, meam statim pro-

---

1) v. p. 23.

2) Similiter iudicat Hodermannus l. l. p. 17: Deinde qua ratione virtutem ἐπιμελείας pater familias alios docere debeat, auctor exponit (cap. XII, 11 sq.). Denique tantum pretii virtuti illi tribuit, ut maioris momenti esse existimet curam et diligentiam (ἐπιμελεῖσθαι) quam rei notitiam. cf. etiam cap. XX, 21.

ponam interpretationem: Perlustratis Xenophontis sententiis simul contra plurima Theophrasti[1]) praecepta disputavimus. Quod enim attinet ad ipsas libelli eius sententias, summatim translatae sunt ex Xenophontis oeconomico.[2]) Atque magis etiam quam Theophrasti ceterorum scripta oeconomica recensuimus, quippe qui omnes quasi cuniculos egerint in Xenophontis ut praestantissimo de oeconomia libro[3]), id quod aliquando etiam Theophrastus fecit. Itaque ea tantum remanent examinanda, quibus Theophrastus a Xenophonte dissentit. Ac primo quidem supervacanea sunt quaecumque in primo oeconomici capite auctor exposuit.[4]) col. VIII. Neque enim quidquam ad propositum pertinet, quod ille oeconomiam a politica differre pronuntiat, neque verum est politicam neutiquam, oeconomicam vero utique esse dominationem, immo est aliqua inter eas analogia. Sed ne ita quidem rei interest, si quis,

---

1) Quo iure librum illum, qui sub Aristotelis nomine nobis servatus est, Philodemus tribuat Theophrasto, non est, quod hic accuratius inquiratur. Inspicias velim Susemihli editionis praef. p. VI sq., qui varias virorum doctorum sententias diligenter congessit et examinavit. Ceterum ego propter scribendi genus ceteris Theophrasti scriptis inferius, elegantius tamen quam quo in commentariis utebantur, tenere nos crediderim ipsius Theophrasti doctrinam a discipulo quodam in artius redactam.

2) Cf. Sus. praef. p. V ann. Hodermann l. l. p. 26.

3) Cf. Hodermann, qui l. l. p. 50 perlustratis veterum de oeconomia sententiis sic concludit: „eos autem, qui singula consectando et colligendo post Xenophontem et Aristotelem de hac materia disputaverunt, adeo non suo iudicio stetisse arbitror, ut, licet discrepet inter eos in rebus parvulis ac levidensibus, non magis ex dogmatis Aristotelicis pendeant quam ex Oeconomico Xenophontis, praestantissimo illo, ut Schoemanni verbis utar (op. ac. III, 207) de administratione domestica libello.

4) p. 1343a, 1—17.

qualis inter politicam et oeconomicam intercedat distinctio, accuratius explicat.

In sequentibus[1]) autem quod duas Theophrastus ponit *οἰκίας* partes: *ἄνθρωπόν τε καὶ κτῆσιν*[2]) rerumque naturam in partibus minimis censet recognosci, hoc probatur Philodemo ut philosopho non indignum.[3]) Sed cum falso interpretetur vocis *ἄνθρωπος* notionem, iam quaerit, quomodo cohaereant cum antecedentibus ea quae adduntur: *ὥστε καθ' Ἡσίοδον δέοι ἂν ὑπάρχειν· „οἶκον μὲν πρώτιστα γυναῖκά τε“. τὸ μὲν γὰρ τῆς τροφῆς πρῶτον, τὸ δὲ τῶν ἐλευθέρων.*[4])

Apparet autem Hesiodi verba Theophrastum ea de causa addidisse, quod *οἶκον* respondere vellet voci *κτῆσις*, *γυναῖκα* voci *ἄνθρωπος*.[5]) Haec igitur est eius divisio:

ἄνθρωπος.	*κτῆσις.*
ἐλεύθεροι (*καὶ δοῦλοι*)	*τροφή.*
(*τούτων πρῶτον: γυνή*)	(*ταύτης πρῶτον: οἶκος*)

Philodemus autem cum *ἄνθρωπον* de domino solo acciperet, Theophrastum hac partitione facta cetera

---

1) p. 1343a, 18—24.

2) Schoemannus l. l. p. 211 confert quae Aristoteles disputat Pol. p. 1253b sq. et Callicratidas *περὶ οἴκων εὐδαιμονίας* apud Stob. Flor. III, p. 141 ed. M.: *τῶν δὲ μερέων αὐτοῦ* (scil. *τοῦ οἴκου*) *δύο πρᾶτα καὶ μέγιστα, ἄνθρωπος καὶ κτᾶσις, τὸ κυβερνώμενον καὶ τὰν χρᾶσιν ἐμπαρεχόμενον* et paullo post: *τῶν δὲ συμπλαρούντων τὸν οἶκον ἀνθρώπων τοὶ μὲν συγγενέες τοὶ δὲ οἰκῆοι.*

3) Recte enim contra Spengelium de explicanda voce *ἴδιον* disputavit Perronius l. l. p. 51 coll. col. IX, 44 et col. XXVII, 12 sq.

4) *βοῦν τ' ἀροτῆρα* in Theophrasti codicibus ad Hesiodi versum supplendum librarios de suo addidisse iam vidit Javaronius in praef. p. IX.

5) Hoc iam monuit Spengelius l. l. p. 509.

omnia, quae ad domum pertinerent, *κτήσει* censebat tribuisse.[1]) Quod cum sequentibus ita tantum poterat convenire, si Hesiodi verba nihil significarent nisi *κτῆσις*, atque etiam *γαμετή*, *καὶ ταῦτα συνοικονομοῦσα*, comprehenderetur *κτήσεως* appellatione (v. 32). *καὶ πῶς οἶκος τῆς τροφῆς πρῶτον; καὶ διὰ τί γυνὴ τῶν ἐλευθέρων πρῶτον;* Et cur de uxore Hesiodum cogitasse putat, cum multi tradant eum scripsisse: *κτητήν, οὐ γαμετήν?* —

Exinde obiter perstringit quae de quaestu faciendo (*κτήσει*) praecipit Theophrastus.[2]) Cur tandem, inquit, agriculturae primum ille tribuit locum artemque illam, quae ex metallis victum comparat, honestorum contendit propriam esse hominum?[3]) Iam vero in iis, quae de hominum consuetudine profert[4]), cur primam col. IX. uxori vult haberi curam, cum etiam sine uxore bene beateque vivi possit? Plane autem aliena sunt ab oeconomia vulgo accepta, quae de coniugio disputat.[5]) — Atque etiam de servis comparandis et educandis col. X. quae eduntur praecepta[6]) omnia fere improbat Philodemus. Porro ad servorum usum quae pertinent[7]), partim philosophus non curat partim, etsi non inepte dicta sunt, tamen aliena sunt a proposito.

Denique pergit ad examinandum ultimum oecono- col. XI. mici caput, quo agitur de bonorum (*χρημάτων*) cura.[8]) Quae cum secundum Theophrastum his quattuor contineatur generibus, ut aliquis sciat et parare bona et custodire et apte disponere et recte iis uti, Philodemus priora duo tantum agnoscit genera ut vulgo accepta

---

1) Cf. Schoemannum l. l. p. 211. 2) 1343 a, 25—1343 b, 6.
3) Cf. quae ipse praecipit col. XXIII, 3 sq.
4) 1343 b, 7—1344 a, 22. 5) Cf. col. II, 8 sq.
6) p. 1344 a, 23—1344 a, 34. 7) p. 1344 a, 35—1344 b, 21.
8) p. 1344 b, 22—1345 b, 2.

atque necessaria.[1]) De singulis autem Theophrasti placitis quae iudicat cum inania plerumque sint atque ridicula, non est, quod hic enarrentur: nodum ille in stirpo quaerit. —

Refutatis adversariorum sententiis auctor transit ad explicandam ipsam scholae doctrinam. Suam igitur disputandi viam atque rationem postquam paucis praescripsit, haec fere sunt eius verba: Philosophum certa divitiarum mensura uti praeceptores secuti in libris De divitiis exposuimus. Itaque oeconomiam artem statuimus esse has divitias comparandi et custodiendi. Pertinent autem ad propositum, quae Metrodorus docuit in libri *Περὶ πλούτου* capite illo, quod scriptum est contra eos, qui forte contendant cynicos beatissimam adfectare vitam, quippe qui, quoad fieri posset, se liberaverint omnibus rebus, quae curam aliquam afferrent atque sollicitudinem. —

Qui adnexus est tractatus (XII, 45—XXI, 35) sic fere potest inscribi: *ὅτι μόνος ὁ κατ' Ἐπίκουρον σοφὸς καλῶς χρήσεται τῷ πλούτῳ μέτρον ἔχων τοῦ συμφέροντος.* Totum autem hunc tractatum proprietate quadam dicendi[2]) et praesertim hiatu admisso[3])

---

1) Cf. col. XII, 8 sq.

2) Praeter exempla a Sudhausio allata notari possunt col. XIV, 21, ubi auctor (fortasse hiatus vitandi causa v. adn. 38) *τοὺς πόνους* scripsit pro *οἱ πόνοι*, col. XIX, 7: *ὅθεν ἂν μάλιστα τὸ πλεῖον αὔξοιτο* neglegentius *τὸ πλεῖον* positum est pro *τὰ ὑπάρχοντα* sim. — col. XVIII, 25 sq. structura valde artificiosa est.

3) Hiatus exempla Sudhausius collegit. neque tamen prorsus hiatus leges neglectae sunt: cf. e. g. col. XIV, 15 sq.: *ἂν δὲ καὶ πλείω, τῶν ἄλλων ὧν ἀπαλλάττει δυσχερῶν οὐ πλεῖον', ἂν μὴ δείξηι τις κ. τ. λ.* — Ceterum verborum terminatio, qualis est — *ται*, semper elisa est v. XVIII, 17: *συνπαρέπετ' αὐτοῖς*, XVIII, 29: *γενήσεθ' ἱκανόν*, XIX, 19: *χρήσεθ, ὁ δὲ πλοῦτος*. Itaque XII, 46 supplendum videtur: *συνπαρέ[πεθ' ἡσυχία*. —

a Philodemo alienum ex ipso Metrodori libri capite supra citato transscriptum esse cum in Hermae tomo XXXXI, p. 45 sq. exemplis propositis probaverit Sudhausius, ego ne acta agam ad hanc commentationem te delegatum esse volo. Quae autem ipse sub finem libelli addit praecepta, ea per se plana esse credo. —

* * *

Reliquum est, ut gratias agam quam plurimas praeceptoribus carissimis, qui de me et de opusculo meo eximie meriti sunt: Sigofredo Sudhausio, viro humanissimo, qui postquam auctor mihi exstitit horum studiorum, quantopere me iuverit opera atque consilio in edendo libello magis expertus sum quam editus poterit testari, et Paulo Wendlandio, viro mihi benevolentissimo, cuius opem numquam mihi defuisse grato animo profiteor. Denique facere non possum, quin stipendii Schassiani curatorio, cuius beneficio ipsam papyrum in Museo Nazionali Neapolitano perscrutandi copia mihi data est, pro adiumento, quod ad iter Italicum praestitit, gratias persolvam singulares.

ΦΙΛΟΔΗΜΟΥ

ΠΕΡΙ ΚΑΚΙΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ ΑΡΕΤΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΝ ΟΙΣ ΕΙΣΙ ΚΑΙ ΠΕΡΙ Α

Θ

Signorum explicatio.

I. editionis.

Signum	Explicatio	
•	interpunctio puncto indicata	a librario.
—	paragraphus ad sinistram subter versus clausulam continentis initium posita	a librario.
>	capitis clausula eodem modo notata	a librario.
[ααα]	litterae coniectura pro deletis aut pro falso scriptis positae	ab editore.
⟦ααα⟧	litterae deletae	ab editore.
⟨ααα⟩	litterae additae	ab editore.
α̣α̣α̣	litterae papyri mutilae, sed non dubiae.	
[α̣α̣α̣]	litterae dubiae.	

II. notarum.

Signum	Explicatio
α̇α̇α̇	litterae a librario expunctae.
N	apographum Neapolitanum.
O	apographum Oxoniense.
dis. 1, dis. 2	dis. designationes Neapolitanae.
Jt.	editores Neapolitani.
G.	Goettlingius.
Sch.	Schoemannus.
Sp.	Spengelius.
H.	Hartungius.
P.	Perronius.
Sudh.	Sudhausius.
J.	editor.

Col. A. ἰọ

.........ἔτι δὲ καὶ κοσ]μ[η-
τικὸν εἶναι καὶ χρη]στ[ι]κὸ[ν
...............κ]α[ὶ ὑ]π[αρ-
5 χόντων· τούτων γὰρ] ἕνεκα
κἀκείνων δεόμεθα]. ḍιẹ[ιρῆ-
σθαι δὲ δεῖ ἕκαστον], κ̣αὶ πλεί[ω
τὰ κάρπιμα τῶν ἀ]κάρπων ε[ἶ-
ναι, καὶ τὰς ἐργασί]ας οὕτω ν̣[ε-
10 νεμῆσθαι δεῖ, ὅπ]ω̣ς μὴ ἅμα [κ̣ιν-
δυνεύηι πᾶσ̣ιν. π̣ρ]ὸς δὲ φυλ[α-
κὴν τοῖς Π]ẹρσικοῖ[ς] συμφέ[ρει
χρῆσθαι] κ̣αὶ τοῖς Λα̣κωνικọ[ῖς. καὶ
ἡ Ἀττικὴ δ]ẹ̀ ọἰκονομία χρήσι-
15 μος (ἀπ]ọδιδόμενοι γὰρ ὠ̣-
νοῦνται) καὶ ἡ̣] τοῦ τα[μ̣]είου [θ̣έ-

Adnotatio. Col. A. cf. tab. II. — v. 1—27 = Arist. oec. A. (ed. Susemihl, Lipsiae 1887) p. 1344b, 26—1345a, 2. — 2. *ἔτι δὲ καὶ εἶναι κοσμητικὸν τῶν ὑπαρχόντων* (*τῶν ὑπαρχόντων* om. *Γ Π*[2] Du.) *καὶ χρηστικόν·* libri. — 6. *ḍισ..μ* l. *διῃρῆσθαι δὲ δεῖ τῶν κτημάτων ἕκαστον* (*τῶν κτημάτων Π̇*[1], *τούτων Γ Π*[2] (etiam rc. P[b], *τῶν* pr. P[b]) et, ut videtur, Du., qui non vert.) *καὶ πλείω τὰ κάρπιμα εἶναι τῶν ἀκάρπων* libri. — 9—11. *καὶ τὰς ἐργασίας οὕτω νενεμῆσθαι, ὅπως μὴ ἅμα κινδυνεύσωσιν ἅπασιν.* libri. sed cf. col. XI. 14 *κινδυνεύῃ πᾶσιν.* — 12. *τοῖς τε Περσικοῖς* libri. — 16. ΤΑΙ \ΕΙΟΥ◡Λ legere mihi videbar. *καὶ ἡ τοῦ ταμιείου* (*ταμίου* pr. U[b] (crx. rec.) *γαμίου* L[s]) *θέσις οὐκ ἔστιν ἐν ταῖς μικροτέραις οἰκονομίαις* libri. Philodemum aliter legisse docet exiguum spatium. ad sensum cf. col. B, 11. —

σις ἐν ταῖς μ]ι̣κροτέραι[ς] ο̣ἰ[κονο-
μίαις. Περσ]ικά τ̣'[ῆ̣ν τ̣ὸ] π̣ά̣[ντα
τετάχθαι κ]αὶ . . . . . . χασ
20 . . . . ν̣απι
. . . . Δί]ω̣ν· οὐδεὶς [γ̣ὰ̣ρ
ἐπιμελεῖται ὁ]μ̣οίως [τῶν] ἀ[λ-
λοτρίων καὶ] τῶ[ν] ο̣ἰ̣κείω̣ν, [ὥσ-
τε ὅσα ἐνδέχ]ε[τα]ι̣, δι' αὐτ̣ο̣[ῦ
25 ποιεῖσθαι χρὴ τ]ὴν ἐ̣[πι]μέλ̣[ει-
αν. καὶ τὸ τοῦ Πέ̣]ρσ[ου καὶ τὸ
τοῦ Λίβυος] . . . μη . . . .

Col. B. πρὸς οἰκ]ο̣[ν]ομία̣[ν], ἐ[γ]ε[ίρε-
σθαι χρὴ πρ]ότερο[ν̣] δε[σπότας
οἰκετῶν] κ̣αὶ κ̣α̣θ̣[εύδ]ει[ν ὕ-
στερον, καὶ] μηδέπ̣οτ̣[ε ὅλην
5 οἰκίαν ἀφύ]λακτον ε[ἶναι, ὥσ-
περ πόλιν], μ̣ή̣τ̣ε̣ ν̣υ̣κ̣τὸς [μή-
τε ἡμέρας, ε]ἰωθ̣έναι τε δι̣[ανί-

18. ΙΚΑ⁻Κ legere mihi visus sum. — 19. 20. *καὶ πάντ' ἐφορᾶν αὐτόν, καὶ ὃ ἔλεγε Δίων περὶ Διονυσίου*. libri. quid Phil. legerit, in dubio relinquendum. — 24. *ἑαυτοῦ* P[1. 2.] *αὑτοῦ* L[s]. — 27. *μη* legere mihi videbar. fortasse secundum Theophrasti textum scribendum: *καὶ τὸ τοῦ Πέ]ρσ[ου καὶ τοῦ | Λίβυος ἀπόφθεγ]μ[α̣ εὖ ἂν ἔχοι*. — Col. B. (fr. B_1 + fr. B_2) cf. tab. II. — v. 1—19. = Arist. oec. A., p. 1345a, 12—21. — 4. *μηδέποτε ἀφύλακτον οἰκίαν εἶναι* libri. sed cf. col. XI, 35: *τὸ μηδέποθ' ὅλην οἰκιαν ἀφύλακτον εἶναι*. — 5. *ὥσπερ πόλιν, ὅσα τε* (*ὅσα τε Γ Π*[1] Du., *ὅτε Π*[2]) *δεῖ ποιεῖν μήτε νυκτὸς μήτε ἡμέρας παριέναι*. (*παριέναι Γ Π*[1] Du., *περίεναι* P^b *περίενας* S^b T^b *περιιέναι* (*περὶ ἰέναι* P^4) $Π^b$ M^b) *τό τε διανίστασθαι νύκτωρ*· libri. sed cf. col. XI. 37: *πάνυ δ' ἐπίπονον τὸ διανίστασθαι νύκτωρ εἰωθέναι*. — *ὅσα τε δεῖ ποιεῖν* in libr. ab interpolatore additum est, qui corrupta voce *εἰωθέναι* non *intellexit sententiarum* conexum. —

στασθαι ν]ύκτωρ· τοῦτο [γὰρ
καὶ πρὸς ὑ]γίẹιαν καὶ ọἰκ̣ọṿ[ο-
10 μ]ία[ṿ καὶ] φịλοσọφίαṿ χρή[σ]ι-
μον· [καὶ] ἐν ταῖ[ς] μ̣ịκρ̣ạῖς κ̣τ[ή-
σεσι[ṿ ὁ Ἀττι]κ̣ọ̀ς [τ̣ρ̣ό]π̣ος τῆς
διαθ[έσεως τῶν ἐ]π̣[ικ̣α]ρπ̣ι-
ῶν χρ[ήσιμος, ἐν δ]ẹ̀ ταῖς με-
15 γά̣[λ̣αις διαμερισθέντ]ων [καὶ
τῶν [πρὸς ἐνιαυτὸν κα]ὶ̣ τ̣ῶ[ν
κα[τὰ μῆνα δαπαν]ω̣[μέ]ṿω[ṿ,
ὁμοίως δὲ καὶ περὶ] σ̣[κευῶν

Col. I. [... Εἰ μὲν ... ὑπελάμβανεν,
ὅτι τῆς συν[ήθως νοουμένης
5 οἰκον[ομ]ίας οὐ̣[κ ἔ]σ̣[τι]ṿ ἔργο[ν
τὸ [ẹ]ὖ οἰκεῖν τὸ̣[ν] ἴδιον οἶκον
καὶ τὸ π̣οιεῖν τὸν ἀλλότριον
εὖ οἰκεῖ̣σθαι, λαμβανομένου

11. ἐν μὲν οὖν ταῖς κ. τ. λ. libri. — pro καὶ ἐν malim scribere κἂν μὲν. sed spatium est trium litterarum. — Col. I—VI tantum N exhibet. Col. I. 3 initio versus: πιται. ạτα N τọτα l(egi). εἰ...ὑπελάμβανεν J. εἰ μὲν οὖν κατὰ τοῦ δευτέρου δεκτοῦ διελέγετο ὑπολαμβάνων prop. Sudh. — 4. τῆς l., versum suppl. Sp. cf. col. IX, 6. — 5. ο.......ε N Oʼ ..ᴗιι.Є dis. Oʼ ..ᴗ..Ν l. οὐκ ἔστιν J. — 6. τ...δ N τọ.ιδ l. — 7. π̣ l. — 8. ẹ..θ N εịσθ l. —

Subsidium interpretationis. 6. Xen. oecon. (ed. Holden, London 1895) I, 2: Δοκεῖ γοῦν, ἔφη ὁ Κριτόβουλος, οἰκονόμου ἀγαθοῦ εἶναι εὖ οἰκεῖν τὸν ἑαυτοῦ οἶκον. Ἠ καὶ τὸν ἄλλον γε οἶκον, ἔφη ὁ Σωκράτης, εἰ ἐπιτρέποι τις αὐτῷ, οὐκ ἂν δύναιτο, εἰ βούλοιτο, εὖ οἰκεῖν, ὥσπερ καὶ τὸν ἑαυτοῦ; .... Ἔμοιγε δοκεῖ, ὦ Σώκρατες. —

τοῦ ε[ὖ] τοῦ μεγαλωστὶ συμ-
10 φέροντ̣ος καὶ μακαρίως, ἀλ-
λὰ τὸ πορίζειν πολλὰ χρή-
ματα καὶ φυλάττειν πῶς δι-
αμενεῖ τὰ̣ πορισθέντα καὶ
προϋπάρχοντα καὶ κατ̣ὰ̣ τοῦ-
15 το τὸ εὖ [ο̣]ἰκεῖν τὸν ἴδιον οἶ-
κον καὶ π[οι]ε̣ῖν οἰκεῖσθαι τὸν
ἀλλότριο̣ν, ε̣ἴ̣ γε σύνηθες ἦν
τιθέναι [τ̣]ό̣τ̣ε ἦ̣ καὶ νῦ̣ν̣ ἐσ-
τιν, οὐκ ἂν φθονήσαι τις, εἰ δὲ
20 κατὰ τοῦ προλε[χ]θέν[τ]ο̣ς, οὐ-
κ ἂν συ[γ]χωρ[ήσειεν ....

fr. I. .η̣ι̣ καὶ το̣ ....
σ̣.. αι το̣ ....

9. initio τ̣ N τ l. τοῦ εὖ J. — 10. τ.ς N τ̣ος l. — 11. το. N τον dis. TO˙ l. supra litter. υ punctum deletum esse verisimile est. — 13. α̣ l. — 14. χ̣ l. supra ον suprapositum est ω. cf. N — κα..τ N τ̣α̣ l. — 15. primum τ l. — 17. τρι....τε N ο̣ν⌒'‾Є l. ⌒ITЄ dis. 1 εἶγε J. — 18. AI⌒..⌒H N AI ı ∪‾ЄH l. τότε ἦ J. ν.ν̣ N ν̣ l. νῦν Sp. — 19. Є..Є N ЄMЄ dis. ειδ l. — 20. ο̣ς N ο̣ς dis. l. προλεχθέντος Jt. — 21. συγχωρήσειε Sp. συγχώρήσαιμεν ἡμεῖς (οἱ φιλόσοφοι) Sudh. — 22. ‖ γὰρ καὶ σσ — 23. ‖ ἀδιαφορ — 24. ‖ νοουμε — 25. ‖ κονομ — 26. ‖ ....αυ — N ‖ γμ̣ατ — l. 27. ‖ ...ουτ — N ‖ σ.δουτ̣ — l. 28. ‖ ....αδ — N ‖ ..ε.α — l. — 29. ‖ ..νοις — N ‖ .υνοις — l. — 30. ‖ ρ̣ητ̣έον — l.

I, 9: *Σὺ ἄρα, ὡς ἔοικε, τὰ μὲν ὠφελοῦντα χρήματα ἡγεῖ, τὰ δὲ βλάπτοντα οὐ χρήματα. Οὕτως.* ad sententiam cf. col. XII, 5 sq. — 11. sic vulgo oeconomiae notionem acceptam esse testatur Aristoteles, cum Eth. Nic. I, 1 (p. 1094a, 9) *τέλος οἰκονομικῆς πλοῦτον* esse dicat. cf. et Pol. A. 1253b, 12: *ἔστι δ' ἔτι τέταρτόν τι ὃ δοκεῖ τοῖς μὲν εἶναι οἰκονομία, τοῖς δὲ μέγιστον μέρος αὐτῆς..... λέγω δὲ περὶ τῆς καλουμένης χρηματιστικῆς κ. τ. λ.*

.ρ̣σ ... ισλ ....
χρήμ]ατ̣α καὶ ἐπ̣.........
5 χρήμ]ατα μ[ισ]θο̣.........
....ε μι̣[σθ]ὸν σ̣...... [τε-
λεῖν] τε ὅ[σα δ]εῖ καὶ [περιο]υ̣σί-
αν π]οιῶν αὔξειν τ̣[ὸ̣]ν̣ ο̣[ἶκ̣]ον
....ε μηδ' ἐφεστη[κ̣]ὼς αὐ-
10 ... γ]ίνεσθα̣ι τὴν ἀ[π̣ο]φορ̣[ὰ]ν
.... π]α̣ραγγελλόμ[ενο]ν̣
.... μη̣ ταῖς παρακο̣...ιαις̣
ἐπιστ]ήμαις ἡ οἰκονο̣[μία
παρα]π̣λησία καθε̣......
15 ... ε̣αυτην ἐνοε.......
.... μὴ μόνον ἡ οἰκ[ία, ἀλλ]ὰ
καὶ ὅσ]α τις ἔξω κέκτηται, κυ̣-

fr. I, 7. ΤΕΟΚΟΙ.ΕΙ l. litterae ΚΟΙ aliunde diffissae et suprapositae sunt. — 9. ʹΕ l. — 14. ΚΑΘϹʹʹ l.

---

fr. I. cf. oec. I, 4. Ἔστιν ἄρα, ἔφη ὁ Σωκράτης, τὴν τέχνην ταύτην ἐπισταμένῳ, καὶ εἰ μὴ αὐτὸς τύχοι χρήματα ἔχων, τὸν ἄλλον οἶκον οἰκονομοῦντα ὥσπερ καὶ οἰκοδομοῦντα μισθοφορεῖν; Νὴ Δία καὶ πολύν γε μισθόν, ἔφη ὁ Κριτόβουλος, φέροιτ' ἄν, εἰ δύναιτο οἶκον παραλαβὼν τελεῖν τε ὅσα δεῖ καὶ περιουσίαν ποιῶν αὔξειν τὸν οἶκον. (5.) Οἶκος δὲ δὴ τί δοκεῖ ἡμῖν εἶναι; ἆρα ὅπερ οἰκία, ἢ καὶ ὅσα τις ἔξω τῆς οἰκίας κέκτηται, πάντα τοῦ οἴκου ταῦτά ἐστιν; Ἐμοὶ γοῦν, ἔφη ὁ Κριτόβουλος, δοκεῖ, καὶ εἰ μηδ' ἐν τῇ αὐτῇ πόλει εἴη τῷ κεκτημένῳ, πάντα τοῦ οἴκου εἶναι ὅσα τις κέκτηται. (6.) Οὐκοῦν καὶ ἐχθροὺς κέκτηνταί τινες; Νὴ Δία καὶ πολλούς γε ἔνιοι. Ἦ καὶ κτήματα αὐτῶν φήσομεν εἶναι τοὺς ἐχθρούς; Γελοῖον μεντἂν εἴη, ἔφη ὁ Κριτόβουλος, εἰ ὁ τοὺς ἐχθροὺς αὔξων προσέτι καὶ μισθὸν τούτου φέροι. (7.) Ὅτι τοι ἡμῖν ἐδόκει οἶκος ἀνδρὸς εἶναι ὅπερ κτῆσις. Νὴ Δί', ἔφη ὁ Κριτόβουλος, ὅτι γέ τις ἀγαθὸν κέκτηται· οὐ μὰ Δί' οὐκ εἴ τι κακόν, τοῦτο κτῆμα ἐγὼ καλῶ. Σὺ δ' ἔοικας τὰ ἑκάστῳ ὠφέλιμα κτήματα καλεῖν. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη· τὰ δέ γε βλάπτοντα ζημίαν ἔγωγε νομίζω μᾶλλον ἢ χρήματα.

ρίω]ς̣ ὑπακουομένου̣ τοῦ
κε]κ̣τῆσθαι. τὸ δ' ἐχ̣[θ]ρ̣[οὺς
20 κεκ]τῆσθαί τ[ι]ν̣ας ο[ὐ λέγε-
ται κυ̣]ρίως, ὃν τρόπ[ον . . . .
. . . . σ̣χη̣μ̣ατα τὸ . . . .
. . υ̣ . σ . μ̣α̣με̣ν̣οι . . . .
. . . . . ι̣ζο̣ν̣τ̣ας . . . .
25 . . . . α̣. καὶ βλά[β̣ . . . .
παρασκε]υ̣άζομ̣εν . . . .
. . . . ασκο . . . .
. . . . η μεγ . . . .

fr. II. . . . ιαιε . . . .
5 . . ν κακῆς̣ . . . .
πό̣]νφι̣ πόν̣ . . . .
ἐκεῖνον ἐν . . . .
π̣ιστα . . . . [πολ-
λὰ δὴ κτή[ματα . . . .
10 τὰ παραπ̣λ[ή̣σια . . . .
γῆ κτῆμα μ . . . .
— παντὸς απ . . . .
γοι δ' ὁ τοσα̣[ῦτα . . . .
κατὰ τρόπον . . . .
15 π̣ρὸς πορισμ̣[ὸν . . . .
καὶ χρῆται . . . .

fr. II, 6. | . ɔΝ'ΙΙΠΟΓ l. — 12. lineolam in marg. l. — 20. οὐ λέγεται Mutschmann.

fr. II, 11. cf. Xen. oec. I, 8: *Οὐδ' ἄρα γε ἡ γῆ ἀνθρώπῳ ἐστὶ χρήματα, ὅστις οὕτως ἐργάζεται αὐτὴν ὥστε ζημιοῦσθαι ἐργαζόμενος. Οὐδὲ ἡ γῆ μέντοι χρήματά ἐστιν, εἴπερ ἀντὶ τοῦ τρέφειν πεινῆν παρασκευάζει κ. τ. λ.*

Col. III a. . . . . ν . . . . .
. . . . δηλε.ω.ε
. . . . ἐ]πιστήμονος
. . . . . . κα]ὶ μάλιστα πάντων
5 . . . . τὰς ὠφελίας αὐτῶι
παρασκε]υάζουσιν· ὥστε κἂν
τὸν ἀγαθ]ὸν οἰκονόμον λέ-
γωμεν τὸ]ν κτημάτων καὶ
χρημάτων π]ο[ρισ]τήν, περι-
10 γενή]σ[εσθ]αι καὶ ταύτας ἐν
τοῖ]ς κτήμ[ασιν] καὶ χρήμασιν,
ἃ δι]οικονομεῖ, καὶ ὑπάρχειν
ἔρ]γον αὐτ[ο]ῦ τὸ μακα[ρί]ω[ς
οἶ]κον οἰκεῖν καὶ διδάσκειν [ἄλ-
15 λο]ν τερπνότερα πράγματα,
οἷ]α ζητῶν οὐκ ἄν τις εὕρε[ν
ἄλλ]ος ἐπιθαυμάζων ἄν, . . .
. . . ος ὁ τοιοῦτος λέγει . . .
ἄλ]λον ποεῖν οἶκον οἰκ[εῖσθαι

Col. IIIa. haec columna alteri supraposita est. hodie pauca tantum superioris partis fragmenta in papyro leguntur. cf. tab. II. argumentum ad oec. VII sq. spectare perperam crediderunt editores. satis est commemorare, quae P. suppl. v. 2 sq.: *ἤδη δὲ πῶς ἐ|πιμέλειαι ἀνεπιστήμονος | γυναικὸς καὶ μάλιστα πάντων | γαμετῆς ταύτας* (sic) *ὠφελίας αὐτῷ | παρασκευάζουσιν κ. τ. λ.* — 7. *αὐτὸν τὸν οἰκονόμον* G *τὸν ἀγαθόν* J. — 8. *ον* N *ον* dis. suppl. Jt. — 9. *χρημάτων* Jt. — *ονετην* N — *νπονετην* dis. 2 *ποριστήν, περὶ | παντὸς εἶναι* P. — 10. *σ* l. suppl. Sudh. — 12. *εἰ* initio versus P., *ἃ* Sudh. — 13. 14. suppl. Jt. — 15. *ἂν* in. vers. Jt. *αὐ|τήν* G. *ἄλ|λον* Sudh. — 16. *ἢ ἃ* G. *οἷα* P. *αντιουευρο* N *τισ..ιρο* l. *τις* G. *που* P. — *ρο.* N *εὗρεν | ἄλλος* Sudh. — 17. — *οσεπι* — N *οσεπι* dis. 2. — 17—19. *τοῦθ' ὁ ἐπιθαυμάζων ἄν, ὡς ὁ λόγος ὁ τοιοῦτος λέγει γυναῖκ' ἀλλ' οὐ πόσιν οἶκον οἰκεῖν* P. — *ἄλλος, ἐπιθαυμάζοιμ' ἄν, εἰ | τέλος ὁ τ.λέγει τὸ | ἄλλον ποεῖν ο.ο. | καλῶς,* — Sudh. — 19. *ποσιν* N suppl. J. —

20 . . λως ἂν αὐ[τ]ὸς ν . . χι . . .
. . . . οὐκ ἔχ[ειν] . . . .
. . . νται φιλ . . . .
. . . ωντηλησλ . . . . . . ειτα
. . . . λιστα χρωμ . . . .
25 . . . . . ισ καλῶς . . . .
. . . . . ν ἄλλων γρά[φομ]εν
ἀ]γαθοῦ οἰκον[όμου . . .]μν .
ὥ]στε ὠφελεῖ[σθαι . . . .]υ . .
. . κέτι . . . . των
30 . . ν σοφι . . ἔχ . . . . . . ν . .
. ινιοντος . λλ . . . . . . γων
αι . . . . αρι . . . . . περι .

Col. IV. ως οὐδέποτε τῆς συνηθεία[ς
κ]αλούσης, ἐξ ὧν παρακόψας
ο]ὗτος αὐτὴν πειρᾶται συλλο-
γ]ίζεσθαι, καὶ δεσπότας ἔχειν

23. — ωντηλησλυ . . . σλειτα — dis. 2. — 29. — κετιαστα — dis. 2. — 30. ιανσοφισ . εχτ dis. 2. — 32. αν . . . . αργ — dis. 2. — IV. 3. αὐτήν sc. συνήθειαν (v. 1) — vv. 1—4. falso G. et P. rettulerunt ad ea, quae ad definiendam οἰκονομίας notionem Xenophon explicat oec. I, 15. Nam in v. 5 cum desideretur

IIIa, 20 sq. cf. oec. I. 14. τὸ μὲν δὴ ἀργύριον, εἰ μή τις ἐπίσταιτο αὐτῷ χρῆσθαι, οὕτω πόρρω ἀπωθείσθω, ὦ Κριτόβουλε, ὥστε μηδὲ χρήματα εἶναι. οἱ δὲ φίλοι, ἤν τις ἐπίστηται αὐτοῖς χρῆσθαι ὥστε ὠφελεῖσθαι ἀπ' αὐτῶν, τί φήσομεν αὐτοὺς εἶναι; Χρήματα νὴ Δί', ἔφη ὁ Κριτόβουλος, καὶ πολύ γε μᾶλλον ἢ τοὺς βοῦς, ἢν ὠφελιμώτεροί γε ὦσι τῶν βοῶν. (15.) Καὶ οἱ ἐχθροί γε ἄρα κατά γε τὸν σὸν λόγον χρήματά εἰσι τῷ δυναμένῳ ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν ὠφελεῖσθαι. Ἐμοὶ γοῦν δοκεῖ. Οἰκονόμου ἄρα ἐστὶν ἀγαθοῦ καὶ τοῖς ἐχθροῖς ἐπίστασθαι χρῆσθαι ὥστε ὠφελεῖσθαι ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν. Ἰσχυρότατά γε. — *IV, 4 sq. oec. I, 18:* Καὶ πῶς ἄν, ἔφη ὁ Σωκράτης, δεσ-

5 βιάζετ]α[ι] τὰς κωλυούσας κα-
κίας], καὶ πονηροτάτους, ἀργί-
α[ν ψ]υχῆς καὶ ἀμελίαν καὶ κυ-
βε[ία]ν καὶ καχομειλί[α]ν, καὶ
τ[οὺς] ἐργαζομένους [κ]αὶ μη-
10 χ[α]ν̣ω̣μένους προ[σόδους,

subiectum et appareat ex vv. 9./10. non una voce (cf. P. ἰδιώτας) Philodemum notasse eos homines, quos oec. I 16—17 Xenophon accuratius depingit: ἐκεῖνο δ' ἡμῖν τί φαίνεται, ὁπόταν ὁρῶμέν τινας ἐπιστήμας μὲν ἔχοντας καὶ ἀφορμὰς ἀφ' ὧν δύνανται ἐργαζόμενοι αὔξειν τοὺς οἴκους, αἰσθανώμεθα δὲ αὐτοὺς ταῦτα μὴ θέλοντας ποιεῖν, καὶ διὰ τοῦτο ὁρῶμεν ἀνωφελεῖς οὔσας αὐτοῖς τὰς ἐπιστήμας; ἄλλο τι ἢ τούτοις αὖ οὔτε αἱ ἐπιστῆμαι χρήματά εἰσιν οὔτε τὰ κτήματα; Περὶ δούλων μοι, ἔφη ὁ Σωκράτης, ἐπιχειρεῖς, ὦ Κριτόβουλε, διαλέγεσθαι; totum enuntiatum sic fere suspicor supplendum esse: Ἀλλὰ μὴν οὓς φησιν ἐπιστήμας μὲν ἔχειν καὶ ἀφορμάς, ἀφ' ὧν δύνανται ἐργαζόμενοι αὔξειν τοὺς οἴκους, ταῦτα δὲ μὴ θέλειν ποιεῖν, πῶς δούλους προσαγορεύει τούτους, κυρί|ως οὐδέποτε... καὶ δεσπότας ἔχειν ἡγεῖται... — 5. ‖ .....α. N .Α¯ΕΤΑΙ dis. 2. βιάζεται Sudh. — 6. κα|κίας G. — 8. καχομίλειαν Jt. corr. G. — 10. ‖ ....μ N χ· ν̣ω̣μ l. — versum suppl. Jt. sec. Xenoph. — Sudh. locum corruptum esse ratus scribere vult: προ[κόψαι μέν, vel sim. —

πότας οὐκ ἔχοιεν, εἰ εὐχόμενοι εὐδαιμονεῖν... ἔπειτα κωλύονται ποιεῖν ταῦτα ὑπὸ τῶν ἀρχόντων; ... (19) καὶ ὅτι πονηρότατοί γ' εἰσιν οὐδὲ σὲ λανθάνουσιν, εἴπερ πονηρίαν γε νομίζεις ἀργίαν τ' εἶναι καὶ μαλακίαν ψυχῆς καὶ ἀμέλειαν. καὶ ἄλλαι δ' εἰσὶν ἀπατηλαί τινες δέσποιναι προσποιούμεναι ἡδοναὶ εἶναι, κυβεῖαί τε καὶ ἀνωφελεῖς ἀνθρώπων ὁμιλίαι, ... (21) Ἀλλὰ καὶ ἄλλοι, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ἐργάζεσθαι μὲν οὐ κωλύονται ὑπὸ τούτων, ἀλλὰ καὶ πάνυ σφοδρῶς πρὸς τὸ ἐργάζεσθαι ἔχουσι καὶ μηχανᾶσθαι προσόδους· ὅμως δὲ καὶ τοὺς οἴκους κατατρίβουσι καὶ ἀμηχανίαις συνέχονται. Δοῦλοι γάρ εἰσι καὶ οὗτοι, ἔφη ὁ Σωκράτης, καὶ πάνυ γε χαλεπῶν δεσποτῶν, οἱ μὲν λιχνειῶν, οἱ δὲ λαγνειῶν, οἱ δὲ οἰνοφλυγιῶν, οἱ δὲ φιλοτιμιῶν τινων μώρων καὶ δαπανηρῶν ... (23) ἀλλὰ δεῖ, ὦ Κριτόβουλε, πρὸς ταῦτα οὐχ ἧττον διαμάχεσθαι περὶ τῆς ἐλευθερίας ἢ πρὸς τοὺς σὺν ὅπλοις πειρωμένους καταδουλοῦσθαι. πολέμιοι μὲν οὖν ἤδη κ. τ. λ.

κ[α̣τατ]ρίβ̣[ο]ντας δὲ τ[οὺς οἴ-
κ[ους π]ο̣[ιεῖ] δεσποτῶν [πάνυ
χαλεπῶν], λ̣[ι]χν[ε]ίας καὶ οἰνο-
φλυγ]ίας καὶ φιλοτ[ι]μ̣ίας, οἷς
15 δ̣[εῖ] μάχεσθαι μᾶλλ[ον ἢ π]ο-
λε]μ[ίοι]ς . . . μεντ . . . . . .
. . ν̣ῦν ἐκείνων κ . . . .
. . . αι . σ . . . . ιναχ̣ . . . .
. . . . ι . . . .
20 . . . . λι . . . . . .
. . . . οει . . . .
. . . . αρ̣ . . . . . . ρι . . . .
κακίαι δέσπ]οιναι τομ̣ . . . . .
. . . . κα̣]ὶ πο̣[λεμί]ων μᾶλ[λον
25 . . . . α . ν τοίνυν οτ . . .
. . . . προσδεῖ]σθαι χρη[μά-
των] . . . . . . δσ . . . . [π]έντε [μνᾶς
. . . . προσδεῖσθαι λ . . .

11. κ et β̣ l. — 12. ω̣ l. εἶναι δεσποτῶν κακῶν δούλους P. ποιεῖ Sudh. — δεσποτῶν πάνυ χαλεπῶν J. — 13. — ιχν . ασκ . ι — N ‖ κ . . . . ε . . λιχνησκαιοινο dis. 2. ‖ — λ̣ . χ . . ια̣ς̣ l. — 14. ο . . . τας N μ̣ι dis. 2. l. — 15. χρή Jt. corr. P. δ̣ l. μα — N μαλλ̣ l. — 16. ‖ . . μοισ . . τιμεντ — dis. 2. — 25. sq. Sudh. haec fere suspicatur: [Ε̣ἰ̣] τοίνυν π̣[λουσί¦ους τῶι μὴ προσδεῖ]σθαι χρη[μά‖των τοὺς ἔ]χ̣ο[ντας π]έντε [μνᾶς ‖ φησι, τῶι] προσδεῖσθαι μ̣[έν‖τοι πέ]νητας εἶναι τοὺς ἑκα‖τονταπλ]άσια, π[ῶς εἰ] τοῖς μὲ̣[ν‖ ἱκανὰ ἔσε]σθαι τοῖς δὲ μὴ ‖ μέλλει, τ]ῆι συνηθείαι τὸν ‖ μὲν αὐτῶν] δεῖ πτωχὸν κα¦λεῖν, τὸν] δὲ πλούσιον; —

— ————

25 sq. oec. II, 1. Ὁ οὖν Κριτόβουλος ἐκ τούτων ὧδέ πως εἶπεν· Ἀλλὰ περὶ μὲν τῶν τοιούτων ἀρκούντως πάνυ μοι δοκῶ τὰ λεγόμενα ὑπὸ σοῦ ἀκηκοέναι· αὐτὸς δ' ἐμαυτὸν ἐξετάζων δοκῶ μοι εὑρίσκειν ἐπιεικῶς τῶν τοιούτων ἐγκρατῆ ὄντα, ὥστ' εἴ μοι συμβουλεύοις ὅτι ἂν ποιῶν αὔξοιμι τὸν οἶκον, οὐκ ἄν μοι

. . . πέ]νη[τ]ας εἶναι τοὺς ἑκα-
30 τονταπλ]άσια; π[ῶς δὲ] τοῖς μὲ[ν
ἱκανὰ ἔσε]σθαι, τοῖς δὲ μή;
καὶ πῶς τ]ῆι συνηθείαι τὸν
μὲν αὐτῶν] δεῖ [πτ]ωχὸν κα-
λεῖν, τὸν] δὲ πλούσιον; κα[ὶ
35 . . . . ρι . σιν τὸν μὲν
. . . . . . τὸ]ν δὲ γω . α[σ . . ε]ιν
. . . . ετι . . μεν . . . . .
. . . . ν . . . ασμ . ε . . .
. . . . α . ν . ασεφαλοι . .

33. δει. . . .ον N δε. . .ωχον l. — 34. πλουσ. . . .α. N πλου-σιονκα l. — 35. ρι. . . ντονμεν N σιντονμεν l. — 36. νδεγω.α. . . .ιν N ΛC. . .Ϻ l. — 37. ετι N — \ЄϺ l. — 38. ν N ασμ.ε l. spatio septem fere litterarum ab α remota servatur littera Π supra-posita. — 39. non exstat in apogr. — cetera quae legi litte-rarum frustula omittenda duxi.

δοκῶ ὑπό γε τούτων ὧν σὺ δεσποινῶν καλεῖς κωλύεσθαι· ἀλλὰ θαρρῶν συμβούλευε ὅτι ἔχεις ἀγαθόν· ἢ κατέγνωκας ἡμῶν, ὦ Σώκρατες, ἱκανῶς πλουτεῖν καὶ οὐδὲν δοκοῦμέν σοι προσδεῖσθαι χρημάτων; (2.) Οὔκουν ἔγωγε ἔφη ὁ Σωκράτης, εἰ καὶ περὶ ἐμοῦ λέγεις, οὐδέν μοι δοκῶ προσδεῖσθαι χρημάτων, ἀλλ' ἱκανῶς πλουτεῖν· σύ μέντοι, ὦ Κριτόβουλε, πάνυ μοι δοκεῖς πένεσθαι, καὶ ναὶ μὰ Δί' ἔστιν ὅτε καὶ πάνυ οἰκτίρω σε ἐγώ. (3.) Καὶ ὁ Κριτόβουλος γελάσας εἶπε· Καὶ πόσον ἂν πρὸς τῶν θεῶν οἴει, ὦ Σώκρατες, ἔφη, εὑρεῖν τὰ σὰ κτήματα πωλούμενα, πόσον δὲ τὰ ἐμά; Ἐγὼ μὲν οἶμαι, ἔφη ὁ Σωκράτης, εἰ ἀγαθοῦ ὠνητοῦ ἐπιτύχοιμι, εὑρεῖν ἄν μοι σὺν τῇ οἰκίᾳ καὶ τὰ ὄντα πάντα πάνυ ῥᾳδίως πέντε μνᾶς· τὰ μέντοι σὰ ἀκριβῶς οἶδα ὅτι πλέον ἂν εὕροι ἢ ἑκατονταπλασίονα (ἑκατονταπλάσια coni. Hertlein, quod probari videtur v. 30) τούτου. (4) Κᾆτα οὕτως ἐγνωκὼς σὺ μὲν οὐχ ἡγεῖ προσδεῖσθαι χρημάτων, ἐμὲ δὲ οἰκτίρεις ἐπὶ τῇ πενίᾳ; Τὰ μὲν γὰρ ἐμά, ἔφη, ἱκανά ἐστιν ἐμοὶ παρέχειν τὰ ἐμοὶ ἀρκοῦντα· εἰς δὲ τὸ σὸν σχῆμα ὃ σὺ περιβέβλησαι καὶ τὴν σὴν δόξαν, οὐδ' εἰ τρὶς ὅσα νῦν κέκτησαι προσγένοιτό σοι, οὐδ' ὣς ἂν ἱκανά μοι δοκεῖ εἶναί σοι. (5) Πῶς δὴ τοῦτ'; ἔφη ὁ Κριτόβουλος κ. τ. λ.

Col. V. ... *προσα]γορε[ύ]ειν, τὸν δὲ μ[ε-*
τ' ἐμφάσεω]ς καὶ πτωχόν, ἀλλὰ
δ]οξαστικῶς, οὐ προληπτικῶς
κατὰ συνήθειαν. Τὸ μὲν οὖν
5 *οὐ πραγματικὸν ἀεὶ Σωκρά-*
της εἶχε, [τ]ὸ δ' ἱκανὸν αὐτῶι
πέντε μνᾶς εἶναι πρὸς τἀ-
ναγκαῖα [κ]αὶ τὰ φυσικὰ τῶν
ἀνθρώπων ἐπιζητήματα [καὶ
10 *κεν[ὴν εἶν]αι τὴν ἐν τῶι ζῆν*
εὐετηρίαν καὶ μηδὲν προσ-
δ]εῖσθαι τῶν πλειόν[ω]ν ἐπ' αὐ-
ταῖς] ὅρον [θέμενον], καὶ τ[ῶι
ν]ῶι μαχ[όμ]ενον. Ἀλλὰ δὴ καὶ
15 *τ]οῖς ὑπ' Ἰσχομάχου λελέχθαι*
καὶ ὑπὸ Σ[ωκρ]άτους προσωμο-
λ]ογ[ῆσθαι γ]εγραμμένοις πα-
ρὰ τὴν οἰκο]νομίαν κα[ὶ] τὴ[ν

V, 1. continuatur columnae antecedentis disceptatio. initium sic fere suppleas: *ἄξιον δὲ ἐπιστάσεως μὴ οὐ δόξῃ πραγματικῶς* (Sudh.) *τὸν μὲν πλούσιον προσαγορεύειν κ. τ. λ.* — 2. ‖ ....C C N ...IC...UIC legere mihi visus sum. *μετ' ἐμφάσεως* Jt. — 5. signum in margine l. — 9. *καὶ* add. J. — 10. fragmentum olim suprapositum in margine dis. I designatum et recte insertum haec continet: ЄΝΑΘЄ/ | ′ЄΤΗΡΙΑ | ЄΙϹΘΑΙΤ | ωΡΟΓ | ωΙΜΑΧЄ | ΟΙϹΥΠΙЄ | ΚΑΙΥΠΟϹϹ | ΟΓ | — 10. *κεν* ......*υ* Ν Λ Ι ι ΗΝ l. *κενὴν δ' εἶναι* G. — *ἐπιζητήματα, ὅτι οὐ|κ ἐνδέχεται....εὐετηρίαν,* — Sudh. — 12. ω l. — 13. *ἐπ' αὐ|τήν, ἄπορον τῷ ἔργῳ καὶ τῷ νῷ μαχόμενον* P. *αὐταῖς* (sc. *πέντε μναῖς*) *ὅρον θέμενον* J. — 16. *μο* l. *προσωμολογῆσθαι* P. — 18. suppl. Jt. melius fortasse: *πᾶσαν τὴν οἰκ.* —

V, 1. oec. II, 2 (v. supra). — 15. cf. oec. VII sq.

καλοκἀγαθίᾳ]ν ἐμάνθανον
20 . . . . .ς οὐδ' ἦσαν ἀσ-
. . . . .θον, τὸ δ' ἀ-
. . . . ἔ]χειν καὶ ἀ-
. . . . .στον
. . . . καὶ πα-
25 . . . . ἐ]μφαίνει δ' οὖν
. . . . .τεσι. .ος οὐδ' οἱ
. . . . ειλ. .οι πέντε

.α. . . . . .δ. . χως ἱκα[νὰ
και. . . . . δὲ τοσαῦτα
30 βεβα. . . . . . Κρ[ιτ]όβουλος
. .θης. . . . . .ερ. .
. .πλ. . . . .
. . . . .δ. . . . . της πολ-
—ς τυχούσ[ης. . . . . .ασ ἡ κτῆ-
35 —νοκτοτου. . . . . .ξε. . . . . . .
—ἔ]πιπλα πο. . . . .
—ἔχοντας λ. . . . .
—χ]ρῆσθαι μ . . . .
—εσ]τιν χρ. . . . .
40 ——ασε. . . . .

19. suppl. P. cf. col. VI, 5. ἐμάνθανεν P. — Sudh. haec suspicatur: παρ|όντες οἰκονομίαν καὶ τήρη|σιν χρημάτων ἐμάνθανον | μὲν οὐδαμῶς οὐδ' ἦσαν ἀσ|τεῖοι, ἐξ ὧν ἔμαθον. — 24. κ dis. — 26. ι l. ι dis. — 25. κ l. — 29. ι dis. — 30. ΓΙΛ.ΚΡ l. — 31. θη N θης dis. ЄΙ N ЄΡ l. — 33. δ dis. — 34. στυχ.υση N στυχουσι dis. — σηκτη N ασηκτ l. — 35. οτου N νοκτοτου dis. ξε l. — 36. πιπ N πιπλαπο dis. — 37. λ dis.

25. ἐμφαίνει δ' οὖν. citato teste Ischomacho Philodemus demonstrare conatur inepte Socratem dixisse quinque minas (cf. πέντε v. 27) sufficere ad paranda ea, quae opus essent ad

Col. VI. . . . . *την ὡς οὐ-*
κ ἄξι]ο[ν ἀνδρὸς σώ]φρονος [οἷ-
ος Ἰ[σ]χόμαχος ἦν, ὃν θρ[α]συ[νό-
μενος οὐ μόνον οἰκονομι-
5 *κὸν ἀλλὰ καὶ καλὸν κἀγαθὸ[ν*
Ξενοφῶν εἰσῆγεν καὶ Σωκ[ρά-
τους ἀμφοτέρω[ς] διδάσκ[α-
λον. Ἀλλ' ὑπὲρ μὲν τῶν Ἰσ[χο-
μάχου μετὰ ταῦτ[α θ]εω[ρήσο-
10 *μεν, τοῖς δ' ἐπεσκ[ε]μμέ[νοις,*
ἐν ο]ἷς ὁ Σωκράτ[ης αὐτὸς τὸν
Κριτόβουλον [προσποιεῖται
διδάξαι τὴν οἰκο[ν]ο[μικὴν ἐ-
πιστήμην ὡς μαθησ[όμενον

VI, 2 et 3 litteras ϽΚ / ΧΟΓ legi in fragmento, quod servatur suprapositum in dextro margine linearum 2 et 3 col. IV. *ὡς οὐκ ἄξιον ἀνδρὸς* G. *σώφρονος* P. — 3. .ς N ος l. *οἷ|ος* H — *ον.θικσυ* N *ἠθοποιούμενος* G. prob. Sp. *θρασυνό|μενος* Sudh. — 7. *ωι* l. *ἀμφοτέρων* It. *ἀμφοτέρως* Sudh. — 9. *σε* l. *θεωροῦμεν* Jt. corr. G. 10. suppl. Jt. — 11. 12. suppl. P. — 14. *μαθησόμενον* H. —

---

bene vivendum. itaque in v. 25 subiectum credas esse *Ἰσχόμαχος*. etiamnunc igitur versatur Phil. in recensendis primis capitis secundi paragraphis (v. s.). spectat huc etiam columnae sequentis initium. — quae in sinistra huius columnae parte inde a v. 28 ad v. 32 in apographo servatae sunt verborum reliquiae, nunc in papyro perditae sunt. exstat fragmentum suprapositum, quo continentur cetera versuum initia (34—40). quae cum referenda sint ad oec. III, 2: *Τί δ' ἦν τὸ τούτου ἀκόλουθον μετὰ τοῦτό σοι ἐπιδεικνύω τοὺς μὲν πάνυ πολλὰ καὶ παντοῖα κεκτημένους* ἔ π ι π λ α, *καὶ τούτοις, ὅταν δέωνται, μὴ* ἔ χ ο ν τ α ς χ ρ ῆ σ θ α ι *μηδὲ εἰδότας εἰ σῶά ἐστιν αὐτοῖς, καὶ διὰ ταῦτα πολλὰ μὲν αὐτοὺς ἀνιωμένους, πολλὰ δὲ ἀνιῶντας τοὺς οἰκέτας· τοὺς δὲ οὐδὲν πλέον ἀλλὰ καὶ μείονα τούτων κεκτημένους ἔχοντας εὐθὺς ἕτοιμα, ὧν ἂν δέωνται, χρῆσθαι,* columnae VI tribuenda esse verisimile est. —

15 διὰ μιᾶς ἀκροάσε[ως τὴν τη-
λικαύτὴν, ἑρμην[είας ἀδιαλη-
ψίαι τὴν αὐτὴν οὐκ ἔο[ικε θεῖ-
ναι πώποτε· φ[ήσ]ας [δ'] ο[ἰ]κο[νο-
μήσειν ὃ μηθ[αμόθ]εν μ[αν-
20 θά]νειν ἐν[δεδωκὼς καὶ ἐπι-
δ]είξειν δ............

....κ..............

25 ..εαι μ.............
καθ' ὃν δ[ήποτε..........
..οθει. ....
ἀλλ' εἰκότως...........
οἱ μὲν ἄποροι[ι ὄντες.....
30 ......τοὺς [μεν.......
.... τοὺς δὲ...........
δὲ τοῦτο πά[σχειν........
τω υπερασο............
δ'[ο]ὐδὲν τ..............
35 με..................

15. sq.: οὖσαν τη|λικαύτην, εἰ μὴ νοεῖ τις αὐτο|ψίᾳ τὴν λύπην, οὐκ ἔσται γνῶναι πώποτ' ἐφ' οἵας εὖ οἰκονομήσει P. Quae cum spectare crederet ad oec. cap. IV, erravit. immo redit Phil. eo, unde digressus erat col. V, v. 14.—16. ειμην N. -- 17. \Y⁻HN N ᵛTHN l. — 15—20. suppl. Sudh. — 19. μησειδιο N — v. 36. ‖ .υ.τα— ‖ v. 38. ‖ πιζ — ‖

VI, 17. cf. quae ipse Socrates dicit oec. II, 11: ἐμὲ δὲ πῶς τινι τούτων οἴει ἂν ἐπιστηθῆναι χρῆσθαι, ᾧ τὴν ἀρχὴν οὐδὲν πώποτ' ἐγένετο τούτων; κ. τ. λ. — 21. oec. II, 16 sq.: Ἐγὼ τοίνυν σοι δείξω, ὦ Κριτόβουλε, ὅσα νῦν λιπαρεῖς παρ' ἐμοῦ μανθάνειν πολὺ ἄλλους ἐμοῦ δεινοτέρους περὶ ταῦτα. ὁμολογῶ δὲ μεμεληκέναι μοι οἵτινες ἕκαστα ἐπιστημονέστατοί

Col. IIIb. 33 [ἔνθα μὲν
(Pars inferior). πάντας ὡ[ς εἰπεῖν δεδεμέ-
35 νους, καὶ [τούτους θαμινὰ ἀπο-
διδράσκο[ν]τ[ας, ἔνθα δὲ λελυ-
μένους [καὶ ἐθέλοντάς τ' ἐρ-
γάζεσθ[αι καὶ παραμένειν,
ὥστε κα[ὶ τοῦτ' ἀξιοθέατον
40 οἰκονο[μίας ἔργον, καὶ παρα-
πλησίου[ς γεωργίας γεωργοῦν-
τας [τοὺς μὲν ἀπολωλέναι

IIIb. fragmentum restituit J. —
34. ΠΑΝΤΑCΩ.........ΑΡΔΗ
ΝΟΥC ΚΑΙ..ΟΙΠΕ........ } N
ΔΙΔ^{P}ΑCΚΟ..Υ............

hodie totum fragmentum perditum est. leguntur tantum litterae $\frac{OI}{VΓ}$ suprapositae. itaque etiam litteras αρδη (34) olim suprapositas fuisse et alteri columnae tribuendas esse verisimillimum est. —

εἰσι τῶν ἐν τῇ πόλει. (17.) καταμαθὼν γάρ ποτε ἀπὸ τῶν αὐτῶν ἔργων τοὺς μὲν πάνυ ἀπόρους ὄντας, τοὺς δὲ πάνυ πλουσίους, ἀπεθαύμασα, καὶ ἔδοξέ μοι ἄξιον εἶναι ἐπισκέψεως ὅτι εἴη τοῦτο. καὶ εὗρον ἐπισκοπῶν πάνυ οἰκείως ταῦτα γιγνόμενα. (18.) τοὺς μὲν γὰρ εἰκῇ ταῦτα πράττοντας ζημιουμένους ἑώρων, τοὺς δὲ γνώμῃ συντεταμένῃ ἐπιμελουμένους καὶ θᾶττον καὶ ῥᾷον καὶ κερδαλεώτερον κατέγνων πράττοντας. κ. τ. λ. — IIIb, 33 oec. III, 4: Τί οὖν, ἥν σοι, ἔφη, καὶ οἰκέτας αὖ ἐπιδεικνύω ἔνθα μὲν πάντας ὡς εἰπεῖν δεδεμένους, καὶ τούτους θαμινὰ ἀποδιδράσκοντας, ἔνθα δὲ λελυμένους καὶ ἐθέλοντάς τε ἐργάζεσθαι καὶ παραμένειν, οὐ καὶ τοῦτό σοι δόξω ἀξιοθέατον τῆς οἰκονομίας ἔργον ἐπιδεικνύναι; Ναὶ μὰ Δί', ἔφη ὁ Κριτόβουλος, καὶ σφόδρα γε. (5.) Ἦν δὲ καὶ παραπλησίους γεωργίας γεωργοῦντας, τοὺς μὲν ἀπολωλέναι φάσκοντας ὑπὸ γεωργίας καὶ ἀποροῦντας, τοὺς δὲ ἀφθόνως καὶ καλῶς πάντα ἔχοντας ὅσων δέονται ἀπὸ τῆς γεωργίας; Ναὶ μὰ Δί', ἔφη ὁ Κριτόβουλος. ἴσως γὰρ ἀναλίσκουσιν οὐκ

φάσ[ϰ]ον[τας ὑπὸ τῆς γεωργί-
ας ϰά[ϰ]ρ̣ο̣ῦντας, τοὺς δὲ ἀ-
45 φθόν[ω̣ς καὶ καλῶς πάντα ἔ-
χοντα[ς ἀπ' αὐτῆς ὅσων δέονται,
εἰ οἱ μὲ̣[ν αὐτῶν οὐκ εἰς ἃ δεῖ
μόν[ον ἀναλίσκουσιν, ἀλλὰ

Col. perdita.
1 [καὶ εἰς ἃ βλάβην φέρει αὐ-
τοῖς καὶ τοῖς οἴκοις, οἱ δ' οὐ-
δ' εἰς τἀναγκαῖα δαπανᾶν ἔ-
4 χουσιν ....

[Παντὶ γάρ, εἰ καὶ μὴ βαθυτέρα τις ὑ-
Col. II. π̣εί̣η θε[ω̣ρία, καὶ ἵππων πρόχει-
ρον μανθάνειν καὶ [ἀνθρώπων
τὰς ἡλικίας. Ἀλλὰ μὴν καὶ τὸ γα-
μετὰς γυναῖκας ἐνίους ἔχειν
5 συνέργως εἰς χρηματισμόν,
τοὺς δὲ πάνυ βλαπτικῶς, οὐ-
κ ἠγνόει Κριτόβουλος ἐν μέ-

43. φασμον — N. 44. ασκαιφι — N. — II, 1. initium suppl. Sudh. — που ἤθελεν ἀνθρώπων τὸν καιρὸν μανθάνειν καὶ τῶν ἵππων τὰς ἡλικίας P. — 1. περησεω dis. 2. — 2. ΚΑΙι l. — 3. ΤϹ.Α Ν ΤΟΙΑ l —

εἰς ἃ δεῖ μόνον, ἀλλὰ καὶ εἰς ἃ βλάβην φέρει αὐτῷ καὶ τῷ οἴκῳ. (6.) Εἰσὶ μέν τινες ἴσως, ἔφη ὁ Σωκράτης, καὶ τοιοῦτοι ἀλλ' ἐγὼ οὐ τούτους λέγω, ἀλλ' οἳ οὐδ' εἰς τἀναγκαῖα ἔχουσι δαπανᾶν, γεωργεῖν φάσκοντες. Καὶ τί ἂν εἴη τούτου αἴτιον, ὦ Σώκρατες; Ἐγώ σε ἄξω καὶ ἐπὶ τούτους, ἔφη ὁ Σωκράτης κ. τ. λ. — II, 1 sq. oec. III, 10: ...ἀλλ' εἶναί τινές μοι δοκοῦσιν ἡλικίαι καὶ ἵππων καὶ ἀνθρώπων, αἳ εὐθύς τε χρήσιμοί εἰσι καὶ ἐπὶ τὸ βέλτιον ἐπιδιδόασιν. ἔχω δ' ἐπιδεῖξαι καὶ γυναιξὶ ταῖς γαμεταῖς τοὺς μὲν οὕτω

σωι κείμενον. Εἰ δ'ἀναγκαῖόν
ἐστι γαμετὴ καὶ λυσιτελὲς
10 εἰς τὴν φιλόσοφον οἰκονομί-
αν καὶ καθόλου τὸν εἰρηναῖ-
ον βίον, ἔτι δὲ εἰ πᾶσα δυνατὴ
γυνὴ τὰ προσήκοντα διδά-
σκεσθαι καὶ πάντων δεῖ τῶν
15 ἀμ̣[α]ρτανομένων τὸν ἄνδρα
τὴν αἰτίαν ἔχ[ε]ι̣ν ἤ τινῶν, οὐ-
κ ἴσως ᾔδει, καὶ π̣[αρ]ὰ [Σωκ]ράτους
ὀρθῶς ἂν ἠξίο̣[υ μ]α[ν]θάνειν,
ὁ δ' Ἀσπασίαν αὐτῶι συνιστάν[ειν
20 ὡς ἐπισ]τημονέστερον αὐτ[ο̣ῦ
πάντ' ἐ]π̣ιδ‹ε›ίξουσα[ν]· ὃ δ'αὐτ[ὸ̣ς

10. ·ΙϹΤΗΝ̇ / \\'Ν l. — 15. ΜΕΝ / ΟΝ ΩΝ p. — 16. ι̣ l. — 17. π̣ l. — 18. ἠξίου G. — 19. συνιστάναι Jt. corr. Sudh. — 20. ἔφη ἐπιστημονέστερον Jt. ὡς ἐπ. J. — αὐτοῦ H. — 21. τὰ πάντ' P. πάντ' J. —

χρωμένους ὥστε συνεργοὺς ἔχειν αὐτὰς εἰς τὸ συναύξειν τοὺς οἴκους, τοὺς δὲ ᾗ πλεῖστα λυμαίνονται. (11.) Καὶ τούτου πότερα χρή, ὦ Σώκρατες, τὸν ἄνδρα αἰτιᾶσθαι ἢ τὴν γυναῖκα; ... τῆς δὲ γυναικός, εἰ μὲν διδασκομένη ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς τἀγαθὰ κακοποιεῖ, ἴσως δικαίως ἂν ἡ γυνὴ τὴν αἰτίαν ἔχοι, εἰ δὲ μὴ διδάσκων τὰ καλὰ κἀγαθὰ ἀνεπιστήμονι τούτων χρῷτο, ἆρ' οὐ δικαίως ἂν ὁ ἀνὴρ τὴν αἰτίαν ἔχοι; .... (15.) συστήσω δέ σοι ἐγὼ καὶ Ἀσπασίαν, ἣ ἐπιστημονέστερον ἐμοῦ σοι ταῦτα πάντα ἐπιδείξει. νομίζω δὲ γυναῖκα κοινωνὸν ἀγαθὴν οἴκου οὖσαν πάνυ ἀντίρροπον εἶναι τῷ ἀνδρὶ ἐπὶ τὸ ἀγαθόν. ἔρχεται μὲν γὰρ εἰς τὴν οἰκίαν διὰ τῶν τοῦ ἀνδρὸς πράξεων τὰ κτήματα ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, δαπανᾶται δὲ διὰ τῶν τῆς γυναικὸς ταμιευμάτων τὰ πλεῖστα· καὶ εὖ μὲν τούτων γιγνομένων αὔξονται οἱ οἶκοι, κακῶς δὲ [τούτων πραττομένων οἱ οἶκοι] μειοῦνται.

ἐν τῆι ὑ]φ[ηγήσε]ι νομίζει [γυ-
ναῖκα κ]ọινω[νὸ]ν ἀγα[θὴν οὖ-
σαν οἴκ]ου πάν[υ] ἀντ[ίρροπον
25 *ἐπὶ τἀγ]αθὸν εἶν[ạι τἀνδρί,*
καὶ ὡς ἔρχ]εται μὲ[ṿ εἰς τὴν
οἰκίαν ὡ]ς ἐπὶ τὸ πọ[λὺ τ]ὰ κτή-
ματα δι]ὰ τῶν τἀ[ν]δρὸς πρά-
ξεων, δ]απανᾶται δὲ [τὰ] πλεῖ-
30 *στα διὰ] τῶν τῆς γυναικ[ὸς*
ταμιε]υμάτων, κ[αὶ εὖ μ]ὲ[ν τού-
των γι]νομένων [αὔ]ξ[ον]τ̣[αι οἱ
οἶκ]οι, κακῶς δ[ὲ μ]ειọῦνται,
κα]ὶ ψεῦδός ẹστι· εἰ δὲ μή γẹ,
35 *εὔηθ]ες· εἰ δὲ μή γ[ẹ], ἄδηλọ[ν, τί-*
νος ἤθ]ελε[ν] ἕνε[κ]α κέρδọ[υς . . .
. . . νοσ . πο . . . .
. . . οἱ σώφρọṿ[ες . . . .
. . . . . αιρ . . . .

22. ‖ . . . . . . [illegible] l. *Σωκράτης ἔτι* Jt. *ὁ Σωκράτης ἔτι* P. corr. Sudh. — *γ* dis. 2. — 22. *γυ|ναῖκα* Jt. — 23. *οὖσαν οἴκου* Jt. *οὖσαν | τοῦ οἴκου* P. — 25. *ἐπὶ τὸ ἀγαθόν* Jt. *τἀγαθόν* J. *τῷ ἀνδρί* Jt. corr. P. secundum v. 28. — 26. *καὶ ἔρχεται* Jt. corr. P. — 26—31. suppl. Jt. — 32. *γιγνομένων* Jt. *γινομένων* H. — 32. ξ et τ̣ l. — 32—33. suppl. Jt. — 34. ‖ . . *ιψευδοσσε-πειδεμηγọ* N ‖ . . . . *ọς̣εστιṿ·δσ.ηγ* l. — 35. *μηι* N *μηγ* dis. — 36. ‖ . . . . *ελε.ενσ.α* N ‖ . . . . *ελεσενε.α* dis. 2. — 34—36. *ἤδη ψεῦδός ἐστι, εἰ δὲ μή γ' οὐκ | ἀκριβές, εἰ δὲ μὴ καὶ ἄδηλον, τίνος ἤθελεν ἕνεκα κέρδους* P. — *καὶ ψεῦδός ἐστι* J. cetera corr. Sudh. — 37. *π.* N *.ο* l. — 38. *οισωφι* N *φρọṿ* l. —

38 sq. Transire videtur Ph. ad recensendum oec. cap. IV: *Ἀλλὰ πάσας μὲν τί σε δεῖ ἐπιδεικνύναι, ὦ Σώκρατες; ἔφη ὁ Κριτόβουλος· οὔτε γὰρ κτήσασθαι πασῶν τῶν τεχνῶν ἐ ρ γ ά τ α ς ῥάδιον οἵους δεῖ οὔτε ἔμπειρον γενέσθαι αὐτῶν οἷόντε, ἀλλ' αἳ δοκοῦσι κάλλισται τῶν ἐπιστημῶν καὶ ἐμοὶ πρέποι ἂν μάλιστα*

40 ... ο]ὔτε τ.............
.....αι.τα.αλλαι.εγ.....
.... ἐργατη....
...........τακαι....

Col. VII. ἄλλων ὄφελος οὐκ εἶναι [τι-
θέναι μῶρον νομίζω· ζητ[ῶ
δ']ὅντινα τὰ ῥηθέντ' ἐπαίδευ-
εν, εἰ μὴ τὸν ταῦτ' ἐπεγνωκό-

Infra v. 43 quae legi litterarum vestigia ut inutilia omisi. — VII, 1. πεποι|θέναι Jt. τιθέναι J. — 2. ΖΗΤ.. Ν legere mihi visus sum. — 3. τὰ ῥηθέντα ἐπαίδευεν Jt. sed α in ε correxit librarius. —

ἐπιμελομένῳ, ταύτας μοι καὶ αὐτὰς ἐπιδείκνυε καὶ τοὺς πράττοντας αὐτάς, καὶ αὐτὸς δὲ ὅτι δύνασαι συνωφέλει εἰς ταῦτα διδάσκων κ. τ. λ. — VII, 1, oec. XII, 3: Πότερα δέ, ἐγὼ ἔφην, ὦ Ἰσχόμαχε, ὅταν δεηθῇς ἐπιτρόπου, καταμαθὼν ἤν που ᾖ ἐπιτροπευτικὸς ἀνήρ, τοῦτον πειρᾷ ὠνεῖσθαι, ὥσπερ ὅταν τέκτονος δεηθῇς, καταμαθὼν εὖ οἶδ' ὅτι ἤν που ἴδῃς τεκτονικόν, τοῦτον πειρᾷ κτᾶσθαι, ἢ αὐτὸς παιδεύεις τοὺς ἐπιτρόπους; Αὐτὸς νὴ Δί', ἔφη, ὦ Σώκρατες, πειρῶμαι παιδεύειν... (5.) Οὐκοῦν εὔνοιαν πρῶτον, ἔφην ἐγώ, δεήσει αὐτὸν ἔχειν σοὶ καὶ τοῖς σοῖς, εἰ μέλλει ἀρκέσειν ἀντὶ σοῦ παρών; ἄνευ γὰρ εὐνοίας τί ὄφελος καὶ ὁποίας τινὸς οὖν ἐπιτρόπου ἐπιστήμης γίγνεται; Οὐδὲν μὰ Δί', ἔφη ὁ Ἰσχόμαχος, ἀλλά τοι τὸ εὐνοεῖν ἐμοὶ καὶ τοῖς ἐμοῖς ἐγὼ πρῶτον πειρῶμαι παιδεύειν. (6.) Καὶ πῶς, ἐγὼ ἔφην, πρὸς τῶν θεῶν εὔνοιαν ἔχειν σοὶ καὶ τοῖς σοῖς διδάσκεις ὅντινα ἂν βούλῃ; Εὐεργετῶν νὴ Δί', ἔφη ὁ Ἰσχόμαχος, ὅταν τινὸς ἀγαθοῦ οἱ θεοὶ ἀφθονίαν διδῶσιν ἡμῖν. (7.) Τοῦτο οὖν λέγεις, ἔφην ἐγώ, ὅτι οἱ ἀπολαύοντες τῶν σῶν ἀγαθῶν εὖνοί σοι γίγνονται καὶ ἀγαθόν τί σε βούλονται πράττειν; Τοῦτο γὰρ ὄργανον, ὦ Σώκρατες, εὐνοίας ἄριστον ὁρῶ ὄν. (8.) Ἢν δὲ δὴ εὔνους σοι γένηται, ἔφην, ὦ Ἰσχόμαχε, ἦ τούτου ἕνεκα ἱκανὸς ἔσται ἐπιτροπεύειν; οὐχ ὁρᾷς ὅτι καὶ ἑαυτοῖς εὖνοι πάντες ὄντες ὡς εἰπεῖν ἄνθρωποι, πολλοὶ αὐτῶν εἰσιν οἳ οὐκ ἐθέλουσιν ἐπιμελεῖσθαι ὅπως αὐτοῖς ἔσται ταῦτα ἃ βούλονται εἶναί σφισι τὰ ἀγαθά; (9.) Ἀλλὰ ναὶ μὰ Δί', ἔφη ὁ Ἰσχόμαχος, τοιούτους ὅταν ἐπιτρόπους βούλωμαι καθιστάναι, καὶ ἐπιμελεῖσθαι διδάσκω. (10.) Πῶς,

5 τα. *Καὶ μὴν ἅ γε λέγει περὶ τοῦ ἄρχειν καὶ παιδεύε[ιν] τὰ διδασκόμενα ζῶια παρατιθεὶς μακρά τ'ἐστιν καὶ ὑπὸ τῶν γεωργούντων θεωρούμενα καὶ*

6. τ l. —

ἔφην ἐγώ, πρὸς τῶν θεῶν; τοῦτο γὰρ δὴ ἐγὼ παντάπασιν οὐ διδακτὸν ᾤμην εἶναι τὸ ἐπιμελῆ ποιῆσαι. Οὐδὲ γάρ ἐστιν, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ἐφεξῆς γε οὕτως οἷόν τε πάντας διδάξαι ἐπιμελεῖς εἶναι. (iam ea enumerantur hominum genera, quae ad procurandum non idonea sint.) Tum Socrates: (16.) *Τοὺς δὲ ἄλλους, ἔφην ἐγώ, εἰ ἐγκρατεῖς τέ εἰσιν ὧν σὺ κελεύεις...πῶς ἐκδιδάσκεις ὧν σὺ βούλει ἐπιμελεῖς γίγνεσθαι; Ἁπλῶς, ἔφη, πάνυ, ὦ Σώκρατες. ὅταν μὲν γὰρ ἐπιμελομένους ἴδω, καὶ ἐπαινῶ καὶ τιμᾶν πειρῶμαι αὐτούς, ὅταν δὲ ἀμελοῦντας, λέγειν τε πειρῶμαι καὶ ποιεῖν ὁποῖα δήξεται αὐτούς.* — 1—4. v. praef. pag. XXIX.

5 oec. XIII, 3: *Ἐὰν δὲ δὴ καὶ τὰ ἔργα μάθῃ ὡς ἔστιν ἐργαστέα, ἔτι τινός, ἔφην ἐγώ, προσδεήσεται, ἢ ἀποτετελεσμένος ἤδη οὗτός σοι ἔσται ἐπίτροπος; Ἄρχειν γε, ἔφη, οἶμαι δεῖν αὐτὸν μαθεῖν τῶν ἐργαζομένων.* (4.) *Ἦ οὖν, ἔφην ἐγώ, καὶ σὺ ἄρχειν ἱκανοὺς εἶναι παιδεύεις τοὺς ἐπιτρόπους; Πειρῶμαί γε δή, ἔφη ὁ Ἰσχόμαχος. Καὶ πῶς δή, ἔφην ἐγώ, πρὸς τῶν θεῶν τὸ ἀρχικοὺς εἶναι ἀνθρώπων παιδεύεις;* .... (6.) *Οὐκοῦν, ἔφη, ὦ Σώκρατες, τὰ μὲν ἄλλα ζῷα ἐκ δυοῖν τούτοιν τὸ πείθεσθαι μανθάνουσιν, ἔκ τε τοῦ ὅταν ἀπειθεῖν ἐπιχειρῶσι κολάζεσθαι καὶ ἐκ τοῦ ὅταν προθύμως ὑπηρετῶσιν εὖ πάσχειν.* (7.) *οἵ τε γοῦν πῶλοι μανθάνουσιν ὑπακούειν τοῖς πωλοδάμναις τῷ ὅταν μὲν πείθωνται τῶν ἡδέων τι αὐτοῖς γίγνεσθαι, ὅταν δὲ ἀπειθῶσι πράγματα ἔχειν, ἔστ' ἂν ὑπηρετήσωσι κατὰ γνώμην τῷ πωλοδάμνῃ·* (8.) *καὶ τὰ κυνίδια δὲ πολὺ τῶν ἀνθρώπων καὶ τῇ γνώμῃ καὶ τῇ γλώττῃ ὑποδεέστερα ὄντα ὅμως καὶ περιτρέχειν καὶ κυβιστᾶν καὶ ἄλλα πολλὰ μανθάνει τῷ αὐτῷ τούτῳ τρόπῳ. ὅταν μὲν γὰρ πείθηται, λαμβάνει τι ὧν δεῖται, ὅταν δὲ ἀμελῇ, κολάζεται.* (9.) *ἀνθρώπους δ' ἔστι πιθανωτέρους ποιεῖν καὶ λόγῳ, ἐπιδεικνύοντα ὡς συμφέρει αὐτοῖς πείθεσθαι, τοῖς δὲ δούλοις καὶ ἡ δοκοῦσα θηριώδης παιδεία εἶναι πάνυ ἐστὶν ἐπαγωγὸς πρὸς τὸ πείθεσθαι διδάσκειν· τῇ γὰρ γαστρὶ αὐτῶν ἐπὶ ταῖς ἐπιθυμίαις προσχαριζόμενος ἂν πολλὰ ἀνύτοις παρ' αὐτῶν.*

10 ἐπιτηδευόμενα· π[ῶς δ']ἀνε-
κτά, φαίνεσθα[ι] καὶ ὑπὸ φιλο-
σόφου κελευόμενα ποιεῖν
τὸν ἐπίτροπον καὶ ὑπ' αὐτοῦ
συντελούμενα; Τὰ παραπλή-
15 σια δ'ἐμοὶ δοκεῖ καὶ περὶ τοῦ
διδάσκειν ἀπέχεσθαι τῶν
δεσποσύνων καὶ μὴ κλέπτειν,
εἰ καὶ τραγῳδεῖται, μετάγειν
λέγοντος ἔκ [τε] τῶν νομι-

10. πῶς δ'ἀνεκτά G. — 11. φαινεσθ..και N φαινεσθ...αι O CЄ/\../AI l. ἀνεκτά, φαίνεσθαι G. — 15. ..ρι N περι l. — 19. των l. ἔκ τε τῶν P. —

αἱ δὲ φιλότιμοι τῶν φύσεων καὶ τῷ ἐπαίνῳ παροξύνονται. πεινῶσι γὰρ τοῦ ἐπαίνου οὐχ ἧττον ἔνιαι τῶν φύσεων ἢ ἄλλαι τῶν σίτων τε καὶ ποτῶν.

10. sq. (10.) ταῦτά τε οὖν, ὅσαπερ αὐτὸς ποιῶν οἶμαι πιθανωτέροις ἀνθρώποις χρῆσθαι, διδάσκω οὓς ἂν ἐπιτρόπους βούλωμαι καταστῆσαι καὶ τάδε συλλαμβάνω αὐτοῖς· ἱμάτιά τε γὰρ ἃ δεῖ παρέχειν ἐμὲ τοῖς ἐργαστῆρσι καὶ ὑποδήματα οὐχ ὅμοια πάντα ποιῶ, ἀλλὰ τὰ μὲν χείρω, τὰ δὲ βελτίω, ἵνα ᾖ τὸν κρείττω τοῖς βελτίοσι τιμᾶν, τῷ δὲ χείρονι τὰ ἥττω διδόναι.... (12.) αὐτός τε οὖν οὐδ' ὁπωστιοῦν τῶν ἴσων ἀξιῶ τοὺς ἀμείνους τοῖς κακίοσι τυγχάνειν, τούς τε ἐπιτρόπους, ὅταν μὲν ἴδω διαδεδωκότας τοῖς πλείστου ἀξίοις τὰ κράτιστα, ἐπαινῶ, ἢν δὲ ἴδω ἢ κολακεύμασί τινα προτιμώμενον ἢ καὶ ἄλλῃ τινὶ ἀνωφελεῖ χάριτι, οὐκ ἀμελῶ ἀλλ' ἐπιπλήττω καὶ πειρῶμαι διδάσκειν, ὦ Σώκρατες, ὅτι οὐδ' αὐτῷ σύμφορα ταῦτα ποιεῖ.

14 sq. oec. XIV, 1: Ὅταν δέ, ὦ Ἰσχόμαχε, ἔφην ἐγώ, καὶ ἄρχειν ἤδη ἱκανός σοι γένηται ὥστε πειθομένους παρέχεσθαι, ἦ ἀποτετελεσμένον τοῦτον ἡγεῖ ἐπίτροπον ἢ ἔτι τινὸς προσδεῖται ὁ ταῦτα ἔχων ἃ σὺ εἴρηκας; (2.) Ναὶ μὰ Δί', ἔφη ὁ Ἰσχόμαχος, τοῦ τε ἀπέχεσθαι τῶν δεσποσύνων καὶ μὴ κλέπτειν... (3.) Ἦ καὶ ταύτην οὖν, ἔφην ἐγώ, τὴν δικαιοσύνην σὺ ὑποδύει διδάσκειν; Καὶ πάνυ, ἔφη ὁ Ἰσχόμαχος· οὐ μέντοι γε πάντας ἐξ ἑτοίμου εὑρίσκω ὑπακούοντας τῆς διδασκαλίας

20 κῶν Δράκοντος καὶ Σόλω-
νος καὶ τῶν βασιλικῶν· εἰ δ[ὲ]
κα[ὶ] δικαίους δυνατὸν εἶνα[ι
ποίεῖν [ἠξί]ου τὸν ἐπίτρο-
πο]ν διδάσκειν, τοῖς [καθ'] ὕπνον
25 αὐτ]ὸν ἡγοῦμαι δο[ξαζ]ομέ-
ν]οις ὅμοια λέγειν. Ἀλλὰ γὰρ
ο]ὐδὲν ἔτι δεῖ προσδιατρίβειν
τ]οῖς Ξεν[ο]φῶντος οἰκονο-
μ]ικοῖς, τῶν ἐφεξῆς γεωργι-
30 κὴν] τέχνην περιεχόντων,
ἣν] ἀπ' ἰδίας ἐμπειρίας, οὐκ ἀπὸ
φι]λοσ[ο]φίας γίνεσθαι συμβαί-
νε]ι· πρ[ο]σέτι δ'οὔτ' ἀναγ[κ]αία γι-
νώ]σκ[ε]σθαι τοῖς φιλοσόφοις

23. — ουντον ap. ουντον l. ἠξίου, τὸν H ἠξίου τὸν J. — 24. καθ' ὕπνον Jt. — 25. ο l. αὐτὸν Sudh. haec est Philodemi sententia: etsi Ischomachus hoc loco tantum se ipsum dicit servos iustos reddere, tamen ex antecedentibus (cf. oec. XIII, 10) potest concludi etiam procuratores hanc artem eum voluisse edocere. Quae si ita se habent, similia dicit iis, quae per somnum finguntur. — με N σμε O ομε l. inde a. v. 25 columna paululum in sinistram partem dilapsa est (v. N). In sinistra parte columnae in papyro inde a v. 26 ad v. 33 aliquot litterae suppositae leguntur, quas hic enotare supersedi. — 29. . . κ ap. . ικ l. — 31. ἣν H. —

ταύτης (4.) Καίτοι τὰ μὲν καὶ ἐκ τῶν Δράκοντος νόμων, τὰ δὲ καὶ ἐκ τῶν Σόλωνος πειρῶμαι, ἔφη, λαμβάνων ἐμβιβάζειν εἰς τὴν δικαιοσύνην τοὺς οἰκέτας.... (6.) ἐγὼ οὖν, ἔφη, καὶ τούτων ἔνια καὶ ἄλλα τῶν βασιλικῶν νόμων προσφερόμενος πειρῶμαι δικαίους περὶ τὰ διαχειριζόμενα ἀπεργάζεσθαι τοὺς οἰκέτας. (7.) ἐκεῖνοι μὲν γὰρ οἱ νόμοι ζημίαι μόνον εἰσὶ τοῖς ἁμαρτάνουσιν, οἱ δὲ βασιλικοὶ νόμοι οὐ μόνον ζημιοῦσι τοὺς ἀδικοῦντας, ἀλλὰ καὶ ὠφελοῦσι τοὺς δικαίους. ὥστε ὁρῶντες πλουσιωτέρους γιγνομένους τοὺς δικαίους τῶν ἀδίκων πολλοὶ καὶ φιλοκερδεῖς ὄντες εὖ μάλα ἐπιμένουσι τῷ μὴ ἀδικεῖν. — 29. τῶν ἐφεξῆς v. oec. XV—XXI. —

35 πέφυκεν] οὔτ' οἰκεῖα τὰ κατ' αὐ-
τὴν ἔργα] συντελεῖσθαι δι' αὐ-
τῶν. Δ]ῆλον δή, διότι καὶ πρὸς
τὰ] π[λεῖ]στα τῶν Θεοφράστου
διειλέ]γμεθα ταῖς δυνάμε-
40 σιν] ἐκεῖθεν κεκεφαλαι[ω]μέ-
να, μ]ᾶλλον δὲ καὶ τὰ τῶν ἄλ-
λων·] ἅπαντες γὰρ ὡς ὑπερ[έ-
χον] μετηλλεύκασιν, ὅ ποτε
καὶ] Θεόφραστος· ἀποψόμε-
45 θα δ' ἐ]ν οἷς διαλλάττει. Περίερ-
γα τ]οίνυν [ἃ] προέθηκ[ε]ν· οὐ-
δὲ]ν γὰρ εἰς οἰκονομικὴν

Col. VIII. τὸ διαφέρειν τῆς πο[λιτικῆς,
κἂν εἰ ψεῦδός ἐστιν τὸ τὴν πο-

35. ταῦτ' ἔστιν G. (Sp.) τέχνη P. πέφυκεν Sudh. — 36. κατ' αὐτήν καὶ P. ἔργα Sudh. — 37. ad sensum v. praef. pag. XXX. — 38. π O. — 39. — γμεθα O — μεθα N διειλέγμεθα P. — 40. κεκεφαλαιωμένοι Jt. corr. Sch. — 42. — υπερ N l. — υνερ O ὡς ὑπὲρ βίου Sp. ὑπερέ|χον J. — 43. ὁπότε | καὶ G ὅ ποτε Sudh. — 45. — νοις O — οις N Θεόφραστος· ἀποψόμεθα δὲ οἷς P. δ' ἐν οἷς J. — 46. ‖ ....οιννν N ....ν.νν O τοίνυν Jt. ἃ προέθηκεν G. — VIII, 1. suppl. Jt. — 2. καὶ ἔτι pro κἂν εἰ Sch. κἂν εἰ μὴ susp. Sp. — v. praef. pag. XXX. —

---

34. contra haec cf. oec. XVI, 9: Ἐκεῖνό μοι δοκῶ, ἔφην ἐγώ, ὦ Ἰσχόμαχε, πρῶτον ἂν ἡδέως μανθάνειν, φιλοσόφου γὰρ μάλιστά ἐστιν ἀνδρός, ὅπως ἂν ἐγώ, εἰ βουλοίμην, γῆν ἐργαζόμενος πλείστας κριθὰς καὶ πλείστους πυροὺς λαμβάνοιμι κ. τ. λ. — 37. sq. vide praef. p. XXX. — 46. sq. cf. Aristotelis quae feruntur oeconomicon A, p. 1343a (ed. Susemihl, Lips. 1887). I. Ἡ οἰκονομικὴ καὶ πολιτικὴ διαφέρει οὐ μόνον τοσοῦτον ὅσον οἰκία καὶ πόλις (ταῦτα μὲν γὰρ αὐταῖς ἐστι τὰ ὑποκείμενα), ἀλλὰ καὶ ὅτι ἡ μὲν πολιτικὴ ἐκ πολλῶν ἀρχόντων ἐστίν, ἡ οἰκονομικὴ δὲ μοναρχία.

λιτικὴν πάντως μὴ μοναρ-
χίαν εἶναι καὶ τὸ τὴν οἰκονο-
5 μικὴν πάντως μοναρχίαν
κ]αὶ μήποτε ἀναλογοῦντ' εἶ-
ν]αι περὶ ἑκατέραν· οὐδὲ τὸ τῶν
τ]εχνῶν τινὰς μὲν οἷς χρῶν-
ται ποιεῖν, τινὰς δὲ καὶ μή·* βλε-
10 πόμενον δ'ἄλλως πᾶσιν, ὅτι
τῶν εἰρημένων ἐστὶ συστή-
σασθαί τε καὶ χρῆσθαι· καὶ τὸ
τί πόλις ἐστὶν ἀποδιδόναι
κ]ạὶ ταῦτ' ἐναργέστατον ὑ-
15 πάρχον· καὶ τὸ πρότερον οἰ-
κίαν πόλεως συστῆναι, διὸ
κα]ὶ τὴν οἰκονομικὴν τῆς πο-
λ]ιτικῆς. Τῶν δ' ὑπὲρ τῆς οἰκονọμι-

3. λει ap. λὲι l. — 12. χρήσασθαι Theophr. — 14. ạ l. — spectat ad oec. A I, 11: φανερὸν δέ, v. infr. — 17. ...τ ap. ι l. —

VIII, 7 sq.: ἔνιαι μὲν οὖν τῶν τεχνῶν διήρηνται, καὶ οὐ τῆς αὐτῆς ἐστι ποιῆσαι καὶ χρήσασθαι τῷ ποιηθέντι, ὥσπερ λύρạ καὶ αὐλοῖς. — 9. sq.: τῆς δὲ πολιτικῆς ἐστι καὶ πόλιν ἐξ ἀρχῆς συστήσασθαι καὶ ὑπαρχούσῃ χρήσασθαι καλῶς, ὥστε δῆλον ὅτι καὶ τῆς οἰκονομικῆς ἂν εἴη καὶ κτήσασθαι οἶκον καὶ χρήσασθαι (χρῆσθαι Phil.) αὐτῷ.

12. oec. A, I 2 (p. 1343a, 10): πόλις μὲν οὖν οἰκιῶν πλῆθός ἐστι καὶ χώρας καὶ κτημάτων αὔταρκες πρὸς τὸ εὖ ζῆν. φανερὸν δέ· ὅταν γὰρ μὴ δυνατοὶ ὦσι τούτου τυγχάνειν, διαλύεται καὶ ἡ κοινωνία. ἔτι δὲ ἕνεκα τούτου συνέρχονται· οὗ δὲ ἕνεκα ἕκαστον ἔστι καὶ γέγονε, καὶ ἡ οὐσία αὐτοῦ τυγχάνει αὕτη οὖσα· ὥστε δῆλον ὅτι πρότερον γενέσει ἡ οἰκονομικὴ πολιτικῆς ἐστι. καὶ γὰρ τὸ ἔργον. μόριον γὰρ οἰκία πόλεώς ἐστιν. — 18. σκεπτέον οὖν περὶ τῆς οἰκονομικῆς, καὶ τί τὸ ἔργον αὐτῆς. μέρη δὲ οἰκίας

κῆ]ς ἴδιον τὸ μέρη λέγειν τῆς
20 οἰ[κ]ίας ἄνθρωπον καὶ κτῆ-
σιν, ἴδι[ο]ν δ[ὲ κ]αὶ τὸ τὴν ἑκά-
στου φύσιν ἐν τοῖς ἐλαχ[ί]σ[τ]οις
θεωρεῖσθαι, διὸ καὶ τῆς οἰ[κί-
ας]. Καὶ ἄξιον ἐπιζητεῖν, πῶς
25 ἐ[πέ]ζευκται τούτο[ις]· „ὥστε
καθ' Ἡσίοδον δέοι ἂν ὑπάρ-
χει]ν »οἶκον μὲν πρώτιστα
γυν]αῖκά τε·« τὸ μὲν γὰ[ρ] τῆς
τρο]φῆς πρῶτον, τὸ δὲ τῶν
30 ἐ[λευ]θέρων“, εἰ μὴ κτῆσις, ὥσ-
περ ἡ] τροφή, γαμετὴ καὶ ταῦ-
τα συ]νοικονομοῦσα· καὶ πῶς
οἶκος τῆ]ς τροφῆς πρῶτο[ν,
κα[ὶ διὰ τί] γυνὴ τῶν ἐλευθέ-
35 ρω[ν πρῶ]τον, καὶ π[ῶς] δέχε-
τα[ι γ]αμετὴν ὑφ' Ἡσιόδου λέ-
γε[σ]θαι τὴν γυναῖκα, πολλῶν
καὶ φασ[κ]όντων αὐτὸν γε-

22. suppl. Jt. χ et σ l. — 23. 24. οἰκίας, | εἰ καὶ P. οἰκίας Καὶ Jt. — 25. ε l. τοῦτό γε G τούτοις Sch. τούτῳ τὸ P. — 27. πρ..ιστα N ωτ l. — 28. γα l. — 29. φ l. — 31. Γ...ΙΤ ap. Γ.. \Ι dis. 1 ὥς γε καὶ τροφή Jt. ὥσπερ ἡ Sp. — 32. μὲν οἰκονομοῦσα G. corr. Sch. — 33. τὸ μὲν τῆς Jt. οἶκος Sp. — 34. υνη N ουνη O γυνή l. πῶς Jt. διὰ τί J. 35. τ l. μόνον Jt. corr. Sp. — 36. α l. — 37. θ l. — 38. ιφ l. —

ἄνθρωπός τε καὶ κτῆσις ἐστίν. ἐπεὶ δὲ πρῶτον ἐν τοῖς ἐλαχίστοις ἡ φύσις ἑκάστου θεωρεῖται, καὶ περὶ οἰκίας ἂν ὁμοίως ἔχοι· ὥστε καθ' Ἡσίοδον δέοι ἂν ὑπάρχειν ‛οἶκον μὲν πρώτιστα γυναῖκά τε [βοῦν τ' ἀροτῆρα.]' τὸ μὲν γὰρ τῆς τροφῆς πρῶτον, τὸ δὲ τῶν ἐλευθέρων κ. τ. λ. —

γραφένα̣[ι] „κτητήν, οὐ γαμε-
40 τήν", καὶ τ[ί] τὸ κατὰ φύσιν ε[ἶν]α[ι
τὴν γεωργικήν, διὸ πρώτην
ἐπ[ι]μέλειαν αὐτῆς, καὶ πῶς
τὴν μ̣εταλλευτικὴν καὶ πᾶ-
σα[ν τ]ὴν ὁμοίαν σπουδαί-
45 ων [οἰ]κείαν ὑπολαμβ̣[άν]ε̣[ι, κ]αὶ
δ]ιὰ [τί] τῶν περὶ ἀνθρ[ώπο]υ̣ς

Col. IX. τ]ὴν περὶ γαμετὴν πρώτ[ην, γί-
νεσθαι δυναμένης εὐδαίμο-
νος ζωῆς καὶ χωρὶς αὐτῆς, κα[ὶ
πῶς τὸ τίνα τρόπον γαμετῆ[ι
5 δεῖ προσφέρεσθαι τ[ῶι] περὶ τῆς
σ[υ̣ν]ήθως νοουμένης οἰκο-
ν[ο]μίας λόγωι προσήκειν, ὥσ-
τε καὶ διὰ τί πάντως δεῖν παρ-

39. α̣ l. — Hes. op. v. 406 cf. Ar. Pol. I, 1, 6. — 40. τ.τ. N τ.το O. — 45. β̣ et ε̣ l. — 46. υ̣ l. — IX, 1. γίνεσθαι, δυναμένης G πρώτην, γίνεσθαι J. — 5. TOY ap. l. corr. H. — 7. iota adscr. omisit N. —

40. oec. A II, 2 (1343a, 25): κτήσεως δὲ πρώτη ἐπιμέλεια ἡ κατὰ φύσιν· κατὰ φύσιν δὲ γεωργικὴ προτέρα, καὶ δεύτεραι ὅσαι ἀπὸ τῆς γῆς, οἷον μεταλλευτικὴ καὶ εἴ τις ἄλλη τοιαύτη. ἡ δὲ γεωργικὴ μάλιστα ὅτι δικαία... ἔτι δὲ καὶ τῶν κατὰ φύσιν· φύσει γὰρ ἀπὸ τῆς μητρὸς ἡ τροφὴ πᾶσίν ἐστιν, ὥστε καὶ τοῖς ἀνθρώποις ἀπὸ τῆς γῆς κ. τ. λ.

45. oec. A III (p. 1343b, 7): τῶν δὲ περὶ τοὺς ἀνθρώπους ἡ περὶ (sic Phil. πρὸς aut κατὰ libri) γυναῖκα πρώτη ἐπιμέλεια κ. τ. λ. — IX, 3 oec. A, IV (p. 1344a, 8) πρῶτον μὲν οὖν νόμοι πρὸς γυναῖκα, καὶ τὸ μὴ ἀδικεῖν· οὕτως γὰρ ἂν οὐδ' αὐτὸς ἀδικοῖτο· κ. τ. λ. — 6. cf. p. I, 11 sq. et XII, 5. sq. — 8. (p. 1344a, 15) εὖ δ' ἔχει καὶ τὸ τοῦ Ἡσιόδου· „παρ-

θένον γαμεῖν, καὶ πῶς τῶν
10 κτημάτων πρῶτον καὶ ἀναγ-
καιότατον πρὸς οἰκονομίαν
τὸ βέλτιστον καὶ οἰκονομι-
κώτατον, ὥστ' ἄνθρωπος, καὶ
π[ῶ]ς δούλους πρότερον πα-
15 ρα[σ]κευαστέον ὧν Ἡσίοδος
παραγγέλλει πρώτων, καὶ
π[ῶ]ς δού[λο]υ δύ' εἴδη φησίν,
τ[ὸν] ἐπίτροπον καὶ τὸν ἐργά-
τ[ην], ἀμφοτέρων καὶ ἐλευθέ-
20 ρων εἶναι δυναμένων, καὶ
διὰ [τί] παῖδας κελεύει [π]αρα-
σκε[υα]σάμενον τρέφειν καὶ
παιδεύειν, οἷς τὰ ἐλευθ[έ]ρ[ι]α
τῶν ἔργων προστακτέον,
25 μᾶ[λλο]ν ἢ πεπαιδευμένους ⟨ἤδη καὶ⟩
ὑπ' [ἄλ]λων ἠγμένους*; τ[ὸ] δὲ

15. κ l. — 17. π...ου..υ O π..δο...υ N π.σ.ου..υ l. δούλων Jt. corr. G. — 23. ρ l. — 25. α l. suppl. Jt. — 26. ἤδη καὶ add. Sudh. ὑπ' ἄλλων ἠγμ. ex dittogr. natum esse susp. Wendl. cf. adn. ad col. XXII, 29.

θενικὴν δὲ γαμεῖν, ἵνα ἤθεα κεδνὰ διδάξῃς". αἱ γὰρ ἀνομοιότητες τῶν ἠθῶν ἥκιστα φιλικόν. κ. τ. λ. — 9. sq. oec. A, V (1344 a, 23) τῶν δὲ κτημάτων πρῶτον μὲν καὶ ἀναγκαιότατον τὸ βέλτιστον καὶ οἰκονομικώτατον (sic Phil. ἡγεμονικώτατον libri), τοῦτο δὲ ἦν ἄνθρωπος. — 14. διὸ δεῖ πρῶτον δούλους παρασκευάζεσθαι σπουδαίους. — 17. δούλων δὲ εἴδη δύο, ἐπίτροπος καὶ ἐργάτης. — 20. ἐπεὶ δὲ ὁρῶμεν ὅτι αἱ παιδεῖαι ποιούς τινας ποιοῦσι τοὺς νέους, ἀναγκαῖον καὶ παρασκευασάμενον τρέφειν (καὶ παιδεύειν add. Phil. prob. Sp.) οἷς τὰ ἐλευθέρια τῶν ἔργων προστακτέον. —

[μήθ'] ὑβρίζειν ἐᾶν τοὺς δ[ο]ύ-
λ̣[ους μή]τε π[ι]έζειν καὶ τοῖ[ς
μὲ[ν ἀ]λ̣ηθιν[ω̣]τέροις τιμῆ[ς
30 με[τα]δ̣ιδόναι, τοῖς δ' ἐργά-
ται[ς τ]ροφῆς πλε[ίο]νος, ἀνε-
κτῶ̣[ς] εἴρηται· σκληρῶς μέν-
τ[ο̣ι̣] τ[ὴ]ν τοῦ ο[ἴ]νου πόσιν κοιν[ῶς
ἀλ̣λ̣' [οὐ τὴ̣ν̣] τοῦ πλείονος καὶ
35 τοὺ[ς] ἐλευθέρους [ὑβ]ρ̣ι̣στὰ[ς
ποιε[ῖ]ν, διὸ παρὰ πο[λλο]ῖς ἔ-
θνεσ[ι]ν ἀπέχεσθαι, καὶ τούτοις
φανε[ρ]ὸν λέγειν, ὅτι δεῖ δού-
λοις ἢ μηδὲν ἢ ὀλιγάκις με-
40 ταδιδόναι, φανεροῦ μᾶλλο[ν
ὄντος, ὡς ἡ ποσὴ δύναμι[ν

27. suppl. Jt. — 28. λ̣ l. — τεπ..ζειν O — τε..εζειν N πιέζειν Jt. — 29. / Є...ΗΘΙΝ.ΤЄΡΟΙ. O ‖ .... \ΗΘΙΝ ϽΤЄΡΟΙϹ N ΜЄ.. \ΗΘΙΝ.ΤЄΡΟΙ l. ἀληθινωτέροις G (prob. Sp. P.) ἐλευθεριωτέροις Sch. sec. Theophr. — 31. πλείονος Jt. melius quam
ΤΟΥ
πλῆθος (v. Theophr.) — 33. ΤΑΤΤЄΙΝΟ.ΝΟΥ N in dis. 1 litterae ταττει a correctore additae, in margine fragmentum
Τ ΓΟ`
designatum: ΑΙΤЄΙ ‖ .....ΝϹ.ΝΟΥ.Ο | ....ΝΟ.ΝΟΥ l. μὲν |
ΑϹϹ`
τάττειν τοῦ Jt. μέν|τοι τὴν τοῦ Sp. τὸ τὴν τοῦ P. ad μέντοι cf. col. XI, 11. — 34. λ̣λ̣ l. suppl. Sp. — 35. primum ε et ρ̣ι̣ l. —

27. oec. A, V, 2 (p. 1344 a, 29) ὁμιλία δὲ πρὸς δούλους ὡς μήτε ὑβρίζειν ἐᾶν μήτε ἀνιέναι (πιέζειν Phil.), καὶ τοῖς μὲν ἐλευθεριωτέροις (ἀληθινωτέροις Phil.) τιμῆς μεταδιδόναι, τοῖς δ' ἐργάταις τροφῆς πλῆθος (πλείονος Phil.) — 32. καὶ ἐπειδὴ ἡ τοῦ οἴνου πόσις καὶ τοὺς ἐλευθέρους ὑβριστὰς ποιεῖ, καὶ πολλὰ ἔθνη ἀπέχουσι (ἀπέχουσι Sudh. ἀπέχεται libri) καὶ τῶν ἐλευθέρων, οἷον Καρχηδόνιοι ἐπὶ στρατιᾶς, φανερὸν ὅτι τούτου ἢ μηδὲν ἢ ὀλιγάκις μεταδοτέον. —

τ' ἐμποεῖ τῆι εὐθυμίαι καὶ χο-
ρηγεῖται παρὰ τοῖς ἐργαστι-
κωτ[έ]ροις. Κοινὰ δὲ κ[αὶ οὐκ ἴ-
45 δια φ[ιλ]οσόφου τὰ περ[ὶ] ἔργου
καὶ τ[ρ]οφῆς καὶ κολάσ[εως

Col. X. καὶ] ὑπὸ τῶν μετριωτέρων [φυ-
λαττόμενα· τὸ δ' ἀλόγωι κο-
λάσει μὴ χρῆσθαι καὶ ὁμοίως
λόγωι καὶ ἔργωι προσῆκον μέν,
5 ἀλλ' ọὐ παραληπτέον ἦν ἐν-
τα[ῦ]θα περὶ οἰκετῶν χρήσε-
ως· ἢ διὰ τί τοῦτο μόνον; μᾶλ-
λον δὲ καὶ τὰ συναφῆ, διότι

44. μὴ ἴδια Jt. corr. G. — 45. 46. suppl. Jt. — X, 1. ἅτε Jt. ὡς G. καὶ J. φυ|λαττόμενα G. — 5. ει pap. et apogr. οὐ Sp. — 7. post μόνον subaudiendum παραλαμβάνει. — 8. post τὰ συναφῆ propter v. 12 sq. subaudiendum videtur: προσήκοντ' ἐστίν. —

---

45. ὄντων δὲ τριῶν, ἔργου καὶ κολάσεως καὶ τροφῆς, τὸ μὲν μήτε κολάζεσθαι μήτ' ἐργάζεσθαι, τροφὴν δ' ἔχειν, ὕβριν ἐμποιεῖ· τὸ δὲ ἔργα μὲν ἔχειν καὶ κολάσεις, τροφὴν δὲ μή, βίαιον, καὶ ἀδυναμίαν ποιεῖ. λείπεται δὴ ἔργα παρέχειν καὶ τροφὴν ἱκανήν· ἀμίσθων γὰρ οὐχ οἷόν τε ἄρχειν, δούλῳ δὲ μισθὸς τροφή. ὥσπερ δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις ὅταν μὴ γίγνηται τοῖς βελτίοσι βέλτιον μηδὲ ἆθλα ᾖ ἀρετῆς καὶ κακίας, γίγνονται χείρους, οὕτω καὶ περὶ οἰκέτας. — X, 2 sq. διόπερ δεῖ ποιεῖσθαι σκέψιν, καὶ διανέμειν τε καὶ ἀνιέναι κατ' ἀξίαν ἕκαστα, καὶ τροφὴν καὶ ἐσθῆτα καὶ ἀργίαν καὶ κολάσεις, λόγῳ καὶ ἔργῳ μιμουμένους τὴν τῶν ἰατρῶν δύναμιν ἐν φαρμάκου λόγῳ, προσθεωροῦντας ὅτι ἡ τροφὴ οὐ φάρμακον διὰ τὸ συνεχές. — 8. γένη δὲ ἂν εἴη πρὸς τὰ ἔργα βέλτιστα μήτε δειλὰ μήτε ἀνδρεῖα ἄγαν. ἀμφότερα γὰρ ἀδικοῦσιν· καὶ γὰρ οἱ ἄγαν δειλοὶ οὐχ ὑπομένουσι καὶ οἱ θυμοειδεῖς οὐκ εὐαρχοι. χρὴ δὲ καὶ τέλος ὡρίσθαι πᾶσιν. δίκαιον γὰρ καὶ συμφέρον

γένη δεῖ πρὸς τὰ ἔργα μήτ' ἄ-
10 γαν ⟨αἱρεῖσθαι⟩ δειλὰ μήτε θυμικά, καὶ
τῶν πόνων ἆθλον προκεῖ-
σθαι, εἰ καὶ τὸ „πᾶσιν" καὶ τὸ
„χρόνον ὁρίζειν" πάντως
οὐ[κ] ἀναγκαῖον, καὶ τὸ „μὴ πολ-
15 λοὺς ὁμοεθνεῖς". Τὸ δ' ἐξο-
μηρεύειν ταῖς τεκνοποι[ί-
α[ις ε]ἰρηκέναι κοινῶς χεῖ-
ρο[ν ε]ἶναι δοκεῖ τοῦ παρὰ Ξε-
νοφῶντι ⟦κελεύειν⟧ τρέφειν
20 ἐ]κ τῶν ἀγαθῶ[ν], οὐκ ἐκ τῶν
πονηρῶν κελεύοντι·* καὶ
τὸ τὰς εὐθυσίας δὲ καὶ τὰς
Υ ἀπολαύσεις ποιεῖσθαι τῶν
δο[ύ]λων ἕνεκα μᾶλλον ἢ

10. αἱρεῖσθαι add. Sudh. — 16. τεκνοποιίαις G. — 19. φω l. aut κελεύειν aut κελεύοντι (21) delendum. illud diasceuastae inscitiae tribuendum crediderim. — 22. σ l. ευθυσιας N ....σιας O l. — εὐθυσίας ex dittographia: ΘΥΘΥCIAC natum esse susp. Sudh. — 23. υ in margine l. —

τὴν ἐλευθερίαν κεῖσθαι ἆθλον· βούλονται γὰρ πονεῖν, ὅταν ᾖ ἆθλον καὶ ὁ χρόνος ὡρισμένος. δεῖ δὲ καὶ ἐξομηρεύειν ταῖς τεκνοποιίαις· καὶ μὴ κτᾶσθαι ὁμοεθνεῖς πολλούς, ὥσπερ καὶ ἐν ταῖς πόλεσιν. — 20. Xen. oec. IX, 5: ἔδειξα δὲ καὶ τὴν γυναικωνῖτιν αὐτῇ, θύρᾳ βαλανωτῇ ὡρισμένην ἀπὸ τῆς ἀνδρωνίτιδος, ἵνα μήτε ἐκφέρηται ἔνδοθεν ὅ τι μὴ δεῖ, μήτε τεκνοποιῶνται οἱ οἰκέται ἄνευ τῆς ἡμετέρας γνώμης. οἱ μὲν γὰρ χρηστοὶ παιδοποιησάμενοι εὐνούστεροι ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, οἱ δὲ πονηροὶ συζυγέντες εὐπορώτεροι πρὸς τὸ κακουργεῖν γίγνονται. — 22. p. 1344b, 19: καὶ τὰς θυσίας (εὐθυσίας Phil.) καὶ τὰς ἀπολαύσεις μᾶλλον τῶν δούλων ἕνεκα ποιεῖσθαι ἢ τῶν ἐλευθέρων. πλείονα γὰρ ἔχουσιν οὗτοι οὗπερ ἕνεκα τὰ τοιαῦτα ἐνομίσθη. —

25 τῶ[ν] ἐλευθέρων βιαιότε-
ρον ἅμα τῆι πίστει, διότι πλέ-
ον [ἔχ]ουσιν, οὗ χάριν τὰ το[ι-
α[ῦτ' ἐ]νομίσθη. Καὶ [ἐ]ν τ[ῶι
τέτ[ταρ]α δ[εῖν] εἶναι τ[ο]ῦ συ[ν-
30 ήθω[ς ο]ἰκον[όμου προσ]αγο-
ρευομένου π[ερὶ τὰ] χρήμ[ατ' εἴ-
δη, τό τ]ε κ[τ]ητι[κὸν κ]αὶ τὸ φ[υ-
λ[ακτικὸν κ]αὶ [τὸ κοσ]μητικ[ὸν
καὶ [τὸ χρηστικὸν . . .]ι παρ' ἐ. .
35 πολλ. . νοου. . . . καταδ. . .
οταπ. . . τατε. . . . ολα[ζε]ιν
αὐτον. . . θωσ. . . εχοντος

26. πλέον' secundum Philodemum in apparatu scripsit Susemihl. sed solum in πλέον et (raro) in πλέονος prior syllaba corripitur, cf. Crönert. M. H. p. 108. — 28. νομισθ.η ap. τοι αὖτ' ἐνομίσθη Sp. et H. lacuna fissura papyri efficitur. — 28.—38. de lacunarum spatiis et apographorum discrepantia v. praef. p. XIV. — 3. fragmenta in margine dis. 1. designata in ed. N recte inserta sunt exceptis paucis litteris, quae desunt in N v. tab. 1. — 28. καὶ ἐν τῷ Sp. — 29. T. . . . PA N· TET dis. 1. suppl. Jt. ν et αγ dis. 1. συν|ήθως οἰκονόμου εἴδη Jt. οἰκονόμου προσαγο|ρευομένου Sch. — 31. χ dis. 1. περὶ τὰ χρήμα|τα τό τε Jt. χρήματ' εἴ|δη J. — 32.—34. suppl. Jt. — ιπαρ N ιπαρε dis. 1. — 35. ex iis, quae editores suppleverunt, satis est attulisse, quae P. scripsit: ὃ οὐ παρὰ τοῖς πολλοῖς νοούμενον, κατὰ δύο τὰ περιττά γε σχολάζειν αὐτὸν ἀληθῶς ὑπάρχοντος οὐ λέγομεν. — 36. ϽΛ._. 1. — 37. χοντ.ς N — ρχοντο O εχοντο 1. —

v. 29 — col. XI, 26 cf. col. A. — 29. oec. A, VI (p. 1344 b, 22.) εἴδη δὲ τοῦ οἰκονόμου τέτταρα, ἃ δεῖ ἔχειν περὶ τὰ χρήματα. καὶ γὰρ τὸ κτᾶσθαι δυνατὸν χρὴ εἶναι καὶ φυλάττειν· εἰ δὲ μή, οὐδὲν ὄφελος τοῦ κτᾶσθαι· τῷ γὰρ ἠθμῷ ἀντλεῖν τοῦτ' ἐστιν, καὶ ὁ λεγόμενος τετρημένος πίθος. ἔτι δὲ καὶ εἶναι κοσμητικὸν τῶν ὑπαρχόντων καὶ χρηστικόν· τούτων γὰρ ἕνεκα κἀκείνων δεόμεθα.

. . . . σ.μ̣εν οὐδὲ κατὰ τὴν
τέχ[ν]ην, τọ[ῦ γε] κοσμητικοῦ πα-
40 ρὰ τὸ [κ]τητικὸν καὶ τὸ φυλακτ[ι-
κὸν ọ[ὐ]κ ὄντος, εἴ γε τὸ τάτ-
τειν ὡς δεῖ καὶ ἔνθα δεῖ τοῦ-
το λạ[μ]βάνεται, καθάπερ ἔ-
οικεν· [ἔ]στω δ', εἰ θέλει, κ[αὶ ἡ τέρ-
45 ψιν ἐ[πι]φέρουσα [τῆι ὠφελίαι

Col. XI. δ]ιακόσμησις ὑπὸ τὸν οἰκο[ṿο-
μικόν, ἣν ἀντιδιαιρεῖν ἠξίου
τοῖς ἀναγκαιοτάτοις. Φιλοχρη-
μάτου δὲ τὸ παραινεῖν τῶν
5 ὑπαρχόντων πλείω τὰ κάρ-
πιμ̣[α] τῶν ἀκάρπων, εἴ γε τὰ
προσοδικὰ καὶ ἀπρόσοδα ταῦ-
τ' ἔλεγεν· εἰ γὰρ τὰ χρήσιμα
καὶ] ἄ̣χρηστα, κοινῶς πάντ' ἔ-
10 δει χρήσιμα κελεύειν καὶ μη-
δὲν ἄχρηστον. Τὸ μέντοι
τὰς ἐργασίας οὕτω νενεμ̣ῆ-
σθαι προσ̣ήκειν, ὅπως μὴ ἅ-
μα [κ]ινδυνεύῃ πᾶσιν, ἰδιώ-

38. σ dis. l. — 39. χ̣ ap. χ l. — ọ l. τοῦ γε G. — 41. ọ l. — 43. το...β N λα̣ l. — 44. ν..τ N ν.στ l. — 44. καὶ τέρ|ψιν Jt. ἡ add. J. — 45. παρὰ τὴν ὠφελίαν ἡ Jt. τῇ ὠφελίᾳ ἡ P. cf. col. XX, 19 sq. — XI, 9. α̣ l. — 13. σ̣ l. —

XI, 3. sq. oec. A, VI, 2 (p. 1344b, 27): *διῃρῆσθαι δὲ δεῖ τῶν κτημάτων ἕκαστον, καὶ πλείω τὰ κάρπιμα εἶναι τῶν ἀκάρπων*, (v. 11 sq.) *καὶ τὰς ἐργασίας οὕτω νενεμῆσθαι, ὅπως μὴ ἅμα κινδυνεύσωσιν ἅπασιν.* —

15 τηι [μ]ẹν παραινούμενον λό-
γον ἔχει, φιλόσοφος δ' οὔτ' ἐρ-
γάζεται, κυρίως εἰπεῖν, οὔτ', ἂν
ἐρ[γά]σηταί ποτε, πᾶσι [φ]αίνε-
τα[ι κιν]δυνεύειν, ὥστε πα-
20 ρα[ϰελε]ύσεως τοῦ μὴ ποεῖν
δ]εῖσϑ[α]ι· τῆ[ς] δὲ φυλακῆς, ἥν
γ]ε Ἀτ[τι]κή[ν] φησιν εἶναι, „πω-
λοῦντας ὠνεῖσϑαι", δυσχε-
ρ[ής, τ]άχα δὲ καὶ ἀλυσιτελής·
25 καὶ [τ]ῆς Περσικῆς τὸ πάντ' αὐ-
τὸν] ẹφορᾶν· γνωστὸν δὲ
πᾶ]σιν τὸ δεῖν ἐπιβλέπειν ἀεὶ
μὲν ἐ]ṿ οἰκονομίαι μικρᾶι,
πολλά]κις δ' ἐν ἐπιτροπευ-
30 ομένηι·] ταλαίπωρον δὲ καὶ

15. τη..ν ap. τηι. ẹν l. — 18. μαινεται pap. et ap. φαίνεται Sudh. — 21. suppl. Sp. — 22. γε G. εἶναι, πωλοῦντας H. — 24. δυσχε|ρής G. — 27. πᾶσιν Jt. — 28. ‖ .... NOIKCΔOMIA. N ‖ .... TOIKOΔOMIAI O μὲν ἐν Jt. — 29. πολλάκις Jt. ὀλιγάκις G. — 30.—40. suppl. Jt. —

21. oec. A, VI, 2 (p. 1344b, 30) πρὸς δὲ φυλακὴν τοῖς τε Περσικοῖς συμφέρει χρῆσϑαι καὶ τοῖς Λακωνικοῖς. καὶ ἡ Ἀττικὴ δὲ οἰκονομία χρήσιμος· ἀποδιδόμενοι γὰρ ὠνοῦνται, καὶ ἡ τοῦ ταμιείου ϑέσις οὐκ ἔστιν ἐν ταῖς μικροτέραις οἰκονομίαις. Περσικὰ δὲ ἦν τὸ πάντα τετάχϑαι, καὶ πάντ' ἐφορᾶν αὐτόν, καὶ ὃ ἔλεγε Δίων περὶ Διονυσίου κ. τ. λ. — 26. oec. A, VI, 4 (1345a, 5) ἐπισκεπτέον οὖν τὰ μὲν αὐτόν, τὰ δὲ τὴν γυναῖκα, ὡς ἑκατέροις διαιρεῖται τὰ ἔργα τῆς οἰκονομίας. καὶ τοῦτο ποιητέον ἐν μικραῖς οἰκονομίαις ὀλιγάκις, (Phil. ἀεί legisse videtur v. s.) ἐν δ' ἐπιτροπευομέναις πολλάκις. οὐ γὰρ οἷόν τε μὴ καλῶς ὑποδεικνύοντος καλῶς μιμεῖσϑαι, οὔτ' ἐν τοῖς ἄλλοις οὔτ' ἐν ἐπιτροπείᾳ· ὡς ἀδύνατον μὴ ἐπιμελῶν δεσποτῶν ἐπιμελεῖς εἶναι τοὺς ἐφεστῶτας. — *30.—41. v. col. B.* — 30. ἐπεὶ δὲ ταῦτα καὶ καλὰ πρὸς ἀρετὴν

ἀνοί[κε]ιον φιλοσόφου τὸ
πρότ[ερ]ον τῶν οἰκετῶν ἐ-
γε[ίρεσθ]αι καὶ καθεύδειν ὕστε-
ρο[ν· φα]νερὸν δὲ καὶ το[ῖ]ς τυ-
35 χοῦσ[ιν τὸ μ]ηδέποθ' ὅλην
οἰκία[ν] ἀφ[ύλα]κτον εἶναι, πά-
νυ δ' ἐ[πί]πονον τὸ δ[ιαν]ίστα-
σθαι νύκτωρ εἰωθέναι· ζ[η-
τῶ δ', ε[ἰ] καὶ πρὸς ὑγίειαν καὶ
40 φιλοσοφ[ί]α[ν] ἐν ταῖς μικραῖς
συμφέρει νυξίν. Εἰ δὲ καὶ π[ερὶ
τοῦ] φρουροῦ τὸν φιλόσοφον
δ]εῖ παραγγέλλειν προστι-
θ]έντ[α τ]ὸ „σωτηρίας ἕνεκα
45 τῶ]ν [εἰσ]φερομένων καὶ ἐκ-
φερομέ]νων“ καὶ τὸ „τοῦτον
ἄχρηστ]ον εἶναι τῶν ἄλλω[ν

KAI
31. ανο...ιον N ι l. — 32. τ l. — 33. ΚΑΘΕΥΔΕΙΝΔΥϹΤΕ pap. supra Δ punctum videre non potui. cf. Theophr. — 41. πε[ρὶ τοῦ φρουροῦ Jt. περὶ | τοῦ φρουροῦ J. — 42. φ l. — 44. ἐντ l. προστι|θέντα Sudh. — 45. ν l. — 45.—47. suppl. Jt.

καὶ ὠφέλιμα πρὸς οἰκονομίαν, ἐγείρεσθαι χρὴ πρότερον δεσπότας οἰκετῶν καὶ καθεύδειν ὕστερον, (v. 34) καὶ μηδέποτε ἀφύλακτον οἰκίαν εἶναι, ὥσπερ πόλιν, ὅσα τε δεῖ ποιεῖν μήτε νυκτὸς μήτε ἡμέρας παριέναι. (v. 36) τό τε διανίστασθαι νύκτωρ· τοῦτο γὰρ καὶ πρὸς ὑγίειαν καὶ οἰκονομίαν καὶ φιλοσοφίαν χρήσιμον. — 41. oec. A, VI, 8 (p. 1345a, 33) δοκεῖ δὲ καὶ ἐν ταῖς μεγάλαις οἰκονομίαις χρήσιμος εἶναι θυρωρός, ὃς ἂν ᾖ ἄχρηστος τῶν ἄλλων ἔργων, πρὸς τὴν σωτηρίαν τῶν εἰσφερομένων καὶ ἐκφερομένων.

Col. XII. ἔρ]γων", καὶ τοῦτο θεματ[ίζω-
με[ν]. Τὰ μὲν οὖν πρὸς τούτους
ἱκανῶς ἐπισεσήμανται, τὰ δ' ἡ-
μῖν ἀρέσκοντα συντόμως
5 ὑπο[γρα̣]πτέον. Διαλεξόμε-
θα̣ τ[ο]ίνυν οὐχ̣ ὡς ἐν οἴκωι κα-
λῶ[ς] ἔστιν βιοῦν, ἀλλ' ὡς ἵστα-
σθαι δεῖ περὶ χρημάτων κτή-
σεώς τε καὶ φυλακῆς, περὶ [ἃ
10 τὴν οἰκονομίαν καὶ τὸν
οἰκονομικὸν ἰδίως νοεῖσθαι
συμβέβηκεν, οὐδὲν διαφε-
ρόμενοι πρὸς τοὺς ἕτερα τοῖς
ὀν[ό]μασιν ὑποτάττειν προ-
15 αιρ[ο]υμένους, καὶ περὶ τῆς
φιλοσόφωι δεούσης κτήσε-
ως, [οὐ̣] τῆς ὀτ̣ωι[δή̣]ποτε. Φι-
λοσό]φωι δ' ἐστὶ πλούτου
μ̣ε̣[τρ]ον, ὃ παρεδώκαμεν
20 ἀκολ]ο̣[ύ]θ̣ως τοῖς καθηγε-
μόσιν] ἐν τοῖς Περὶ π[λού]του

XII, 1. ...ων ap. γ l. — ἔργων G. θεματίζωμεν Jt. — 6. τ..ν N ι l. — 17. υ̣τησο̣.ω..ποτε N — ο̣τ̣ωι.η̣ποτε l. καὶ τῆς ὀτω|δήποτε Sp. οὐ P. — 19. ε̣ l. μέτρον Sp. — 20. — ως ap. ....ο̣.θ̣ως l. — ⌒ΨЄΩC dis. 1 ἀκολούθως Sch. συμφώνως Us. Ep. p. 108, 18. — 21. Π...ΤΟΥ N Π⌒...ΤΟ\ l. — πλούτου Jt.—

XII, 12 sq. cf. col. XX, 1 sq. Similia in libris περὶ πλ. videtur tetigisse: cf. Phil. de div. (ed. Gomperz, Z. f. oest. G. 1866) col. 18 (p. 602). [π]ερὶ φωνῆς [καὶ ὀ]νο[μ]ά[τω]ν [ἀ]μφ[ι]σ-β[ητ]εῖν et infra sim. — Ex libro Philodemi περὶ πλούτου pauca tantum fragmenta servata sunt (edita a Neapolitanis in coll. alt. III, 72—109), quorum maximam partem restituere *studuit Gomperzius* l. l. vide et Scott, fragm. Herc. p. 20. —

λόγο]ις, ὥστε τὴν οἰκον[ομι-
κὴ]ν τῆς τε τούτου κ[τή]σε-
ως κ]αὶ τῆς τούτου φυλ[ακ]ῆς
25 ἀποδ]ίδοσθαι. Κεῖται τοί-
ν[υν ἐ]ν τῶι Περὶ πλού[το]υ
Μ[ητρ]οδώρου τοιαῦτα πρὸς
τ[ὸν τό]πον ἐν τῶι λόγωι τῶι
π[ρὸς τ]οὺς ἐροῦντας ἴσως,
30 ὅ[τι πολ]ὺ κουφοτάτην καὶ
ῥά[ι]σ[τη]ν οἱ Κυνικοὶ διαγω-
γὴν [ἥιρην]ται πᾶν αὐτῶν πε-
ριε[ιρηκό]τες εἰς τὸ δυνατόν,
ὃ μ[ή γ' εὐ]τελῆ παρέχει βίον
35 εἰρη[ναίως τ]ε καὶ μάλιστ' ἀ-
θορύβ[ω]ς [καὶ μετὰ τῆ]ς ἐλα-

22. λόγοις Jt. — ν l. οἰκονο|μίαν Jt. οἰκονομι|κήν Sudh. — 25. — ΙΔCCΘΑΙ — ΔΟCΘΑΙ Ο παραδίδοσθαι G ἀποδίδοσθαι P. ἐπιμελεῖσθαι Körte. — 26. πε ..λο N περὶ πλού..υ l. suppl. Jt. — 27. Μητροδώρου Jt. — τ l. — 28. τὸν τρόπον Jt. τὸν τόπον J. cf. Phil. Rhet. I, p. 119, 27. — 29.—31. suppl. Jt. — 31. ν l. — 32. βιοῦνται Jt. ποιοῦνται G. ἄγονται Sp. ἥρηνται Sudh. — 33. περιαιροῦντες Sch. περιῃρηκότες P. περιειρηκότες J. cf. col. XVIII, 20. — 34. τ l. μὲν εὐτελῆ Jt. μὴ παντελῆ P. coll. Diog. Laert. X, 145, 16 (Us.) et 146, 3. μή γ' εὐτελῆ J. — 35. εἰρηνικόν τε Jt. εἰρηναῖον Körte et P. coll. col. II, 11. εἰρηναίως Sudh. — 36. in margine dis. 1. descriptum est fragmentum, quod magnopere videtur interesse ad lacunam explendam (v. tab. I.);

---

26. Metrodori liber commemoratur a Diog. Laertio (X, 24) et saepius citatur in Philodemi π. πλ. (cf. Metrodori Epicurei fragmenta collegit A. Koerte, Jb. f. cl. Ph. suppl. XVII (1890) p. 547/48). — 29. ad titulum πρὸς τοὺς κ. τ. λ. cf. Koerte, l. l. p. 550, Nr. XVII. — 30 sq. cf. Phil. de div. VH², III 98 (Us. p. 108). ...'Επ]ίκου[ρος τὴ]ν φι[λοσ]ο[φ]ία[ν ἐ]ν τῆι τῶν [ἀγα-θῶ]ν [ἀ]να[πλ]ώσει. τὴν γὰρ πε[νί]αν [τ]ο[ῦ] καθηγ[ε]μόνος ἀγαθὸν [ε]ἶναι νομίζοντ[ος.... cf. Polystr. π. ἀλ. κατ. XII a, 8. —

χίστη[ς] φρο̣[ντίδος κ]αὶ πρα-
γματε[ί]α̣ς̣ [δια]νυ[ό]μενον· ὅ̣-
πε[ρ̣] ἔχ[ει]ν̣ τὸν α[ὐ]τὸ μόνον
40 τὸ κ]αθ' ἡ[μέραν π]ο̣ριζόμε-
νον·] τοῦτο γὰρ [εἶ]ναι καὶ πρὸς
φιλό]σοφο̣ν, τὸ δὲ πλέον τού-
του π]ᾶν ἤδη κενόν̣· [γ]έγρα-
φεν οὖν,] ὡς τοῦτο μ[ὲ]ν ἀρέ-
45 σκει λέγ]ειν, ὅτι βίος οὗτος
ἄρισ]το[ς], ὧι ἡ πλε[ίστ]η συν[παρέ-

Col. XIII. πεθ' ἡσυχί]α καὶ εἰρήνη καὶ [ἐλα-
χίστη παρενοχλοῦσα φρον-
τίς· οὐ μὴν οὕτω γε φαίνεται

huius fragmenti pars tantum in editione N falso ita columnae insertum est, ut litterae *ντονα*, quae pertinent ad v. 39, tribuerentur versui 38. — *β.ν̣ε* dis. 1. — 37. *φρο̣* dis. 1. — 38. ‖ *γματε..ντονα..μενον* ‖ N ‖ —*μενονο* ‖ O ‖ *γματε.α̣γ̣.ινυ.μενονε̣* ‖ dis. 1. — 39. ‖ *πει.εχ........τ̣ομονον* N ‖ *πεσευ...... ομονον* ‖ O — ‖ *πεγεχ..ντονα.τομονον* ‖ dis. 1. — 35—38. scripseram sec. des.: *εἰρηναῖόν τε καὶ μάλιστ' ἀθόρυβον ἐ.......ς ἐλαχίστην φροντίδα καὶ πραγματείαν ..νυ.μενον·* dedi, quae Sudh. suppl. — *ὅ|περ ἔχειν τὸν αὐτὸ μόνον τὸ καθ' ἡμέραν ποριζόμενον* J. *τὸ καθ' ἡμέραν π.* etiam Wendland coni. — 41. *εἶναι* Jt. — 42. *ο̣* l. *φιλοσοφίαν* Jt. corr. J. *τού|του ἂν* H. — *πᾶν* P. — 44. *κενὸν γεγρά|φασιν, ἴσως* P. *κενόν· γέγρα|φεν οὖν* Sudh. — 45. *ἀρέ|σκει* Jt. *λέγειν* P. pro *εἰπεῖν* Jt. — 46. *ἄριστος* H. — *συνέστ' | ἀταραξία* P *συνπαρέ|πεθ' ἡσυχία* J. cf. col. XVIII, 17.

---

46 sq. cf. D. L. X, 128 (Us. p. 62) *τούτων (τῶν ἐπιθυμιῶν) γὰρ ἀπλανὴς θεωρία πᾶσαν αἵρεσιν καὶ φυγὴν ἐπανάγειν οἶδεν ἐπὶ τὴν τοῦ σώματος ὑγίειαν καὶ τὴν τῆς ψυχῆς ἀταραξίαν, ἐπεὶ τοῦτο τοῦ μακαρίως ζῆν ἐστι τέλος.* — XIII, 3 sq. cf. Diog. Laert. X, 130 (Us. p. 63): *Καὶ τὴν αὐτάρκειαν δὲ ἀγαθὸν μέγα νομίζομεν, οὐχ ἵνα πάντως τοῖς ὀλίγοις χρώμεθα, ἀλλ' ὅπως, ἐὰν μὴ ἔχωμεν τὰ πολλά, τοῖς ὀλίγοις ἀρκώμεθα κ. τ. λ.* —

τοῦτο γίνεσθαι τὸ τέλος, ἂν
5 πάντα φύγωμεν, ὧν ὑπαρ-
χ[όṇ]των κἂν πράγματά πο-
τε σχώημεν κἂν ἀγωνιάσαι-
μεν. Πολλὰ γὰρ τῶν πραγμά-
των ἐνποεῖ μέν τινας λύπας
10 ὑπ̣άρχοντα, πλείω δ' ὀχλεῖ
μὴ παρόντα. Τὸ δ' οὖν ὑγιαί-
νειν τῶι σώματι φροντίδα
μὲν ἔχει τινὰ καὶ πόνον, ἀ-
πλάτωι μέντοι μᾶλλον, ὅταν
15 ἀ[π̣ῆι], χειμάζειν. Πα[ρα]πλησί-
ως δ̣ὲ κα[ὶ] ὁ βέβαιος φίλο̣[ς] ἐν-
ποιῶν [τ]ινας ὑπ[άρχων π]ου λ[ύ-
π[ας] π̣λείω μὴ ὑπάρχω̣ν ἐνο-
χλ[ε]ῖ. Τοιοῦτος [γ]ὰ[ρ] δῆλ[ο]ν

XIII, 7. τε.χ ap. σ l. lineolam in margine l. — 10. π̣ l. — 15. ὅταν | ἄρχη χειμάζειν G. spatio longius ὅταν | ἀπῇ, χειμάζειν J. post χειμάζειν subaudiendum: τὸ σῶμα. Infinitivus levitati auctoris in referendis Metrodori sententiis occupati videtur tribuendus esse — ad χειμάζειν de corporis sollicitudine usurpatum cf. Diog. Laert. X, 137 (Us. p. 294): τὴν γοῦν σάρκα τὸ παρὸν μόνον χειμάζειν, τὴν δὲ ψυχὴν καὶ τὸ παρελθὸν καὶ τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον. — 16. δ̣ l. — 17. — υπ......ου.. ‖ N — π......ουλ. ‖ O ὑπάρχων οὐκ ἐνοχλεῖ, πλείω G ὑπάρχων που λύπας P. — 18. — ΥΠΑ..ϹΝΕΝΟ N — ΥΠΑΙΧΟ...ΝΟ O ὑπάρχων Jt. — 19. — χλ..τ ap. — ι l. ἐνοχλήσει ὁ τοιοῦτος G — ἐνοχλήσει. τοιοῦτος καί, δῆλον ὡς ὁ σπ., οἷος P. ἐνοχλεῖ. Τοιοῦτος — οἷος J. — .αι ap. primo loco vestigia litterae κ legere mihi visus sum. ultima littera etiam ρ legi potest. — γάρ Sudh. —

8. sq. cf. D. L. X, 129 (Us. p. 63): Πᾶσα οὖν ἡδονὴ διὰ τὸ φύσιν ἔχειν οἰκείαν ἀγαθόν, οὐ πᾶσα μέντοι ⟨γ⟩ αἱρετή· καθάπερ καὶ ἀλγηδὼν πᾶσα κακόν, οὐ πᾶσα δὲ ἀεὶ φευκτὴ πεφυκυῖα. (v. 19 sq.) τῇ μέντοι συμμετρήσει καὶ συμφερόντων καὶ ἀσυμφόρων βλέψει ταῦτα πάντα

20 ὡς [ὁ σ]πουδ[αῖος, οἷο[ς π]ολλὰ
τῶι συμφ[έ]ροντι κα[ὶ ἀ]συμ-
φόρωι δ[ιορ]ίζων [ἑλέσθαι] μᾶλ-
λο[ν] ἑτέρ[ω]ν ἕτε[ρα, καὶ μ]ὴ
τοῦτο ποιῶν οὐ δε[ξι]ῶ[ς], οὐ-
25 χ ὅτ[ι] καλῶς ζῆν δύνασθαι,
καὶ [π]ροσδεῖσθαί τε πολλῶν,
ἃ μ[ὴ κ]εκτημένος [βι]ώσεται
ἐμπα]θεστέρως, [κα]ὶ στ[ερό-
μ[ενο]ς ἐνίων ὀχλεῖ[σ]θ[αι. Π]άν-
30 τα [μὲ]ν οὖν οὐ φευ[κ]τέον, ὧν
ὑπα[ρχό]ντων καὶ πρ[άγ]ματα
ἔχει[ν] ἔστιν καὶ φροντίδ[α]ς
καὶ [ἀγ]ωνίας οἱασδήποτε, ὡς
προείπαμεν· τινὰ δὲ
35 δεχ[τέον], ὧν καὶ τὸν πλοῦ-

20. ‖ ως N ‖ ν O suppl. Jt. — 21. suppl. Jt. — 22. ΖΩΝΕΙ dis. 1 διορίζων ἐξελεῖν Jt. ἑλέσθαι P μαλ ‖ O 1. — 23. ΛΟΙ.ЄΤC.. N — ΛΟ...CΙ.Ν O — ερ l. — ἑτέρων ἕτερα καὶ δή Jt. μή Sudh. — 24. τοι..ο N τουτο dis. 1 τοῦτο P. — ουδε....υ N ουδε..ω.ου l. — οὐ δεξιῶς, οὐ|χ ὅτι Sudh. — 26. ι et ρ l. — 27. μὴ κεκτημένος G. βιώσεται Jt. — 28. κακοπαθεστέρως G. lacuna longius. ἐμπαθεστέρως Sudh. — ρωσ.......ς N — ρως — O ρωσ..ιστ.ις dis. 1. — καὶ στερόμενος ἐνίων J. — 33. κα...ωνι.ς ap. ι et α l. — 34. ‖ O ...P N ‖ O ..ΤP l. — 35. ΔЄΙΚ N ΔЄΙΝ O ΔЄΙ l. δεκτέον Sudh. —

κρίνειν καθήκει. χρώμεθα γὰρ τῷ μὲν ἀγαθῷ κατά τινας χρόνους ὡς κακῷ, τῷ δὲ κακῷ τἄμπαλιν ὡς ἀγαθῷ — 15. sq. cf. col. XXIV, 20 sq. — 24 sq. cf. Phil. de div. V H², III, 96 (Us. p. 109) διὰ [ταῦτ]α [τῶν] Ἐπι[κ]ουρείων λέγοντα[ί τι]νες ὑ[πὲρ το]ῦ κακὸν εἶνα[ι τὴ]ν πε[νί]αν ἐπιλογισ[μ]ο[ῖ]ς χρῆσθαι τοιού-τοι[ς]· ὁ Ἐπίκουρος ἔν τε ἄλλοις πο[λλο]ῖς φησι τὴν πενία[ν κ]ακὸν εἶναι. καὶ [συντυχίαις] (Sudh.) ἑτέραις [σ]υναφθεῖσα[ν] μὴ φέρε[σθαι ῥᾳδίως. —

τον, τ[ὸ] βάρος ἔχοντα μ̣ε[ῖ-
ον, ὅτ̣α̣ν π̣α̣ρῆι, μᾶλλον π[ρ]ὸς
ὅλον [βί]ον, ἀλλὰ μὴ πρός τ[ι]να
καιρό[ν]· τὸ δ' αὐτῶ[ι χρ]ῆσθα[ι] κα-
40 νόνι τῶι [π]όνους [ἔχειν] οὐκ ἀ-
σφαλές· κα[ὶ] γὰρ τ̣ῷ [ποριζομέ-
νῳ τὸ καθ' ἡμέραν [εἰσὶ πόνοι,
κ̣αί ποτε [ὀ]χλήσει[ς τι]νὰς
ὁ δαψι[λε]ύ̣ων ἔχει· [παραπλη-
45 σίως [δὲ] καὶ τῶι τὰ [μέτρια
κ]εκτημ̣ένωι δίκα̣[ιον μηδὲ

Col. XIV. ταῦτ' ἀποδοκιμάσαι δι[ὰ τὴν
τοιαύτην συντυ[χί]αν, τὸ δ' ὡς
ἐπὶ τὸ πολὺ συνεργοῦν πρὸς
τὴν ἀκροτάτην δι[α]γωγὴν
5 τοῦτο σκεπτέον. Οὐ φαίνε-
ται δ' ὁ πλοῦτος ἐπιφέρειν ἀ-
λυσιτελεῖς δυσχερείας παρ' αὐ-

36. ‖ ΤΟΝ.ΙΤ.3 Ν ‖ ΤΟΝ.ΝΤ. Ο l. ‖ ΤΟ· ∪ΝΤ.Β dis. 1. καὶ τό, quod proposuit Sudh., spatio paulo longius est. Itaque alterum ον (v. dis. 1.) ex dittographia natum esse credo. — ΤΑ.ΔΕ Ν ΤΑ.Ε Ο l. μεῖ|ον Sudh. — 37. α̣ et π̣ l. — 38. 39. suppl. Jt. — 40. ἔχειν P. constr. τὸ χρῆσθαι κανόνι αὐτῷ τῷ πόνους ἔχειν cf. col. XIV, 12, 21. ad dicendi usum cf. Diog. X, 129 (Us. p. 63, 3) ...καὶ ἐπὶ ταύτην (sc. τὴν ἡδονὴν) καταντῶμεν ὡς κανόνι τῷ πάθει πᾶν ἀγαθὸν κρίνοντες. — 41. γλισχρόνῳ G φειδομέ|νῳ P. ποριζομέ|νῳ Sudh. cf. col. XII, 40. — 42. ἐνοχλεῖ G. εἰσὶ πόνοι Sudh. — 43. suppl. Jt. — 44. δαψ...ων Ν ΔΑΨΙ..·ΩΝ dis. 1. rest. J. — 45. ‖ σιως Ο παραπλη|σίως δέ P. τἀναγκαῖα G. τὰ μέτρια Sudh. — 46. α̣ l. δίκαιόν (Jt.) ἐστι P. μηδέ Sudh.

37. 38. cf. Phil. Rhet. I, 265, 37.

τὸν ἀλλὰ παρὰ τὴ[ν] τῶν χρω-
μένων κακίαν. Ἡ γὰρ ἐπιμέ-
10 λεια καὶ τήρησις, ὅση πρέπει
τῶι κατὰ τρόπον αὐτοῦ προ-
εστῶτι, παρέχει μέν τιν' ἐνί-
οτ' ὄχλησιν, οὐ μὴν πλείω
γε τοῦ κατὰ τὸν ἐφήμερον
15 πο]ρισμόν, ἂν δὲ καὶ πλείω,
τῶν ἄλ[λ]ων ὧν ἀπαλλάτ-
τει δυσχερῶν [ο]ὐ πλείον', ἂν
μ[ὴ] δείξῃ τις, ὡς οὐκ ἀποδί-
δω]σιν ὁ φυσικὸς πλοῦτος
20 πο]λλῶ[ι] μείζους τὰς ἐπικαρ-
πίας ἢ τοὺς πόνους τῆς ἀπ' [ὀ-
λίγων ζωῆς, ὃ πολλοῦ δεή-
σε[ι παρ]ιστάνε[ιν. Τ]ῶι γὰρ μὴ
λυ[πε]ῖσθαι τ[ῶι] παραπολλυμέ-
25 ν[ωι] μηδὲ διὰ τὴν ἄκρατον
σ[που]δὴν περὶ τὸ πλέον καὶ
το[ὔλαττ]ον ὑφ' αὐ[τ]οῦ ζητρί-

XIV, 12. *ενι* | *ο.ο* N *ενε* | ONO O — *οτο* l. *ἐνίοτ'* Jt. — 16. *ν* et *λ* l. — 17. *πλεῖον* Jt. *πλείον'* J. — 20.—32. quae desunt in O, servabantur in fragmento a Neapolitanis descripto et recte inserto. — vide tab. I. — 21. *ν* in *πόνους* dis. 1. — 23. *ὑφιστάναι* G. *ὑφιστάνειν* aut *παριστάνειν* P. Sed cf. Ph. *Π. μουσ.* ed. Kemke p. 37, 10: *τὸ γὰρ αὖ μαχεῖσθαί με τἀληθεῖ τοῦτο φάσκοντα πολλοῦ δεῖ παριστάνειν Θεόφραστος.* — *τῷ* P. — 24. ‖ *δ........πα.α* — N ΔΥ..ΚΟΝΤΟΠΑ.Α dis. 1. *ρ* l. *διὰ πόνον τινὰ παραπολλύμενον* G. corr. Sudh. secundum dis. 1. ad dicendi usum cf. Us. Ep. fr. 204: ..*ὁ δὲ πάντων βίος μελλησμῷ παραπόλλυται.* — 25. litterae *νειμ* quae in O leguntur atque etiam hodie in papyro exstant, suprapositae sunt. v. col. XV, 24. — 26. ‖ *σε* dis. 1. *σπουδήν* Jt. — 27. *τοὔλαττον* P. coll. col. XIX, 10. — *ρυ* N *ου* dis. 1. —

οις τισὶ]ν ἐ[γκ]εῖσθαι, τούτω[ι
γ']ὀ[ρ]θῶς οἰκο[νο]μεῖσθαι νο-
30 μίζω τὸν πλοῦ[τ]ον· ὁ [γ]ὰρ κατὰ
τὴ[ν κτῆ]σ[ι]ν π[όν]ος [κὰν] τῶι
πρὸ[ς βί]αν ἕλκειν ἑαυ[τὸν] γί-
νετ[αι] κὰν τῶι περὶ τῶν ἐλατ-
τ[ωμάτ]ων ἀγωνιᾶν ὡς εὐ-
35 θέ[ως εἰ]ς ἀλγηδόν[α κ]α[τ]α-
στησόντων ἢ παροῦσαν ἢ
προςδοκωμένην. Ἂν δέ τις
περι[έ]λη[ι] ἑαυτοῦ τὰς τοι[α]ύ-
τας [δ]υσχερείας καὶ μὴ [σ]ω-
40 ρεύειν ἐπιβάλ[η]ται καὶ πο-
εῖν τὴν οὐσίαν ὅτι μεγίστην,
μηδ' ἣν ὁ πλο[ῦ]τος ἐξουσί-
αν παρέχει τα[ύ]την παρασκευ-
άζη[τ]αι τῶι δ[υ]σχερῶς αὐ-
45 τὸς [τ]ὰ χρήματα φυλάτ[τειν ἢ συν-
άγε[ιν] λιπαρῶς, ἀπαρά[λλα-

28. ζητει|........νερ..ισθαι N — ζητε| — O — ζητει| ....νερ.εισθαι dis. 1. — hodie tantum vestigia litterae Z leguntur. — ζητεῖ|σθαι καὶ ἐνεργεῖσθαι Jt. corr. Sudh. de voce ζήτριον cf. e. g. com. graec. ed. Kock, I, p. 415. — 29. || ....ως N || .ο.θως l. ὀρθῶς H. γ' ὀρθῶς J. — με.σθαι N ι dis. 1. — 31. || τη......νπ..οσ..ις — || τη....σ.....ος O || τη....ε.νπ..ος dis. 1 τὴν κτῆσιν πόνος P. cf. col. XVIII, 45 — κὰν Sudh. — 32. προ...αν.λκειν N προ...ανελκειν dis. 1. — πρὸς βίαν ἕλκειν ἑαυτόν Sudh. υ l. — 33. ν.....αν ap. νετ..καν l. — 34. suppl. Jt. — 35. θε......λ ap. θε....σαλ l. εὐθέως τὴν Jt. εἰς J. cf. π.μους. p. 65, 18. — 36. || στησο..ων N ντ l. κατα|στησόντων P. — 37. δ l. — 38. || περ..λη.α ap. ι et ε l. περιέλῃι G. — 39. υ l. — 40. π l. — 43. χει N l. — 44. ωι — ap. ΩΙΖ.[illegible]IPOCAY dis. 1 ΩΙΖ l. κακοπαθεῖν, οὐ|τος Jt. δυσχερῶς Sudh. — 45. Λ....ΑΙΠΑΡΟΙC ap. ΛΛΟ.ΑΙΠΑΡΟΙC dis. 1 Α‾Ε..ΑΙΠΑΡΟΙC l. φυλάττειν δυ|νήσεται παρ' οἷς P. sententiam corr. Sudh. — 46. αρ dis. 1. l. ἀπαράλλα|κτος G. —

Col. XV. *κτος γίνοιτ' ἂν δία[ιτα καὶ*
ἑτοιμότης τῆς κτήσεως τῆι
καὶ δι' αὐτοῦ κοινωνούσηι· δι-
οικεῖν γὰρ οὕτω ταῦτα τῶι κε-
5 *κτῆσθαι καὶ κτᾶσθαι τὸν σο-*
φὸν φίλους ἀκόλουθον· προσ-
έτι δὲ μὴ διακέηται τὸν τρό-
πον τοῦτον, ὡς, ἐὰν ἀναλω-
θῇ ταῦτ', ἄλλων οὐχ εὑρεθη-
10 *σομένων, πολλή τις γίνε-*
ται ῥαιστώνη περὶ τὴν οἰκο-
νομίαν, ἄλλως τε καὶ τοῖς†
κοινώνημα λόγων δεομέ-
νω]ν πολλῶν ἀγώνων· ἂν δέ
15 *που καὶ περιπέσωσι τοι-*
ούτωι δυνάμενοι μηδὲ
ἕν]α φιλονεικεῖν πλὴν θορύ-
β]ον κερδαίνοντας, ἐλαττοῦ-
σθ]αί τε λυσιτελῆ πρὸς τὸ τέ-

XV, 1. *διαι* ap. *διατ* l. *διαγωγὴ καί* P. *δίαιτα* Sudh. — 6. *φ* l. — 7. post *δὲ* supplendum *ἂν* ex col. XIV, 37. — 9. *κ* in *χ* correxit librarius. — 11. *ι* in *ῥαιστώνη* l. — 12. *καιτοις* N l. *καστοις* O post v. 12 aliquot versus desunt, quibus expositum erat ex communione vitae et rei familiaris tutelam quandam nasci inter se iuvantium amicorum patrimonii. — quae sequuntur (ad v. 21) non plana sunt. locum integrum reliqui. Sudh. haec susp.: *ἄλλως τε καὶ τοῖς κοινῶν⟦ημα⟧ λόγων δεομέ⟨νοις μᾶλλον ἢ τῶν ἐν ταῖς πόλε⟩[σι]ν πολλῶν ἀγώνων· ἂν δέ που καὶ ⟨μὴ⟩ π. τοιούτωι* (sc. victui prompto), *δ.μ.ἕ. φίλον ἔχειν πλὴν θορύβωι κ., ἐ. πέ⟨φυκεν οὐδ' οὕτως τὰ⟩ λ. κτλ.* — 13. *δεομέ|νων* G. — 15. *ιντωιτοι* ap. l. — 16. *τωιγὰρ* O l. — 17. *ἕνα* P. pro *φιλονεικεῖν* fortasse scribendum: *φίλον ἔχειν* vel *εἰπεῖν*. — 18. ‖ ..*υ* ap. ‖ .*ου* l. *θορύβου* Jt. *θόρυβον* P. *θορύβωι* Sudh. — 19. ‖ ..*αιτ.λυσιτελη* N ‖ ..*αιγεελυοι.ελη* O ‖ .*αιτελυσιτελη* dis. l. *τὰ λυσιτελῆ* G. *ὃ λυσιτελεῖ* P. —

20 λọς, οὗ χάριν καὶ πλ[ε]ονε[κ]τεῖν
βουλόμενοι· λέγειν γὰρ [ἔξ-
εστι]ṿ ὡς ὁ τοιοῦτος ἔχ̣[ει
ῥᾶιον κτ]ῆσιν ἐφήμερον οὕτως
ἀ̣νειμένος ὢν περὶ τὰ ῥηθέν-
25 τα] τοῦ μηδὲν ἐφόδιον ἔχον-
τ[ο]ṣ· οὐ γὰρ ἧτ[τ]ον ὀ̣ρῶμεν τὰς
τῶ]ν τοιούτων οὐσ[ί]ας σῳζο-
μέ]νας ἢ τὰς τῶν [ẹν]τό[νων,
ε[ἰ] δ̣ὲ μή γ', οὐχ οὕτ[ω τα]χ̣έως
30 φ[θειρο]μένας οὐδ̣' [ἴσ]ῳς ἀκρο-
σφ̣[α̣λ̣]εῖς οὔσας. Ἐνδεθήσε-
τ[αι μ̣]ὲν οὖν οὐδέποθ' οὕτως
ὑπὸ π]λούτου σοφọ̀ς ἀνήρ, ὥσ-
θ' ἕνεκ]α τοῦ δι[α]σῴζειν αὐ-
35 τὸṿ μ̣εγάλους ὑπομένειν
πό[ṿ]ους καὶ πρὸς οὐδὲν πλῆ-
θọς ἀλλακτούς· τοῦτο γὰρ
δε[ῖ] κ̣αὶ ποεῖν τὴν χρείαν ἄ-
λυπον καὶ τὸ διὰ ταύτης τέρ-
40 πον ἀκέραιον τὸ μὴ προσεῖ-

21. post γάρ in pap. duarum tantum litterarum spatium exstat. ἔξ|εστιν J. — 22. χ̣ l. ἔχει G ἕξει P. — 23. ῥᾶιον Sudh. vestigia litterae ρ servant dis. 1. — 24. α̣ dis. 1. litterae νειμ servantur suprapositae lineae 25 col. XIV. vide O ἀνειμένος recte Jt. — 26. τοσ] τ et σ̣ l. — ητ.ενος O ο et ρ l. — 28. [ẹ] l. συντόνων P. coll. col. XVII, 33 et XVIII, 13 ἐντόνων J. sec. spatium. — 29. εἰ δὲ μή G οὕτω ταχέως Jt. χ̣ l. — 30. οὐδ̣...ς N ῳ l. ἴσως Sudh. — 31. σ...εις N φ̣[α̣λ̣] l. suppl. Jt. — 32. [μ̣] l. — 33. τον N τον O τοῦ l. ὑπὸ πλούτου G. — 34. ὡς |ἕνεκα Jt. ὥς|θ' ἕνεκα P. — 38. κ̣ l. δεῖ καί G ποειν O ποειν̓ mihi legere videbar. — inde a v. 35 O pleniorem textum praebet. —

ναι τῆι πλούτου κτήσει τοῖς
σοφοῖς φροντίδα βαρεῖαν,
πῶς δυνήσεται σῴζεσθαι,
μη[δ'] ὅταν οἱ σφαλερώ[τ]ατοι
45 κ[αιρ]οὶ καθεστήκωσι[ν· οὔ-
τε [γ]ὰρ ἀσχαλᾶι σώφρων ἀ-

Col. XVI. νὴρ καὶ πρὸς τὸ μέλλ̣[ον εὐ]θ[α]ρ-
ρὴς τῆι ταπεινῆι καὶ πενιχρᾶι
διαίτηι, τὸ φυσικὸν εἰδὼς καὶ ὑ-
πὸ ταύτης διοικούμενον, ῥέπει
5 δὲ τῆι βουλήσει μᾶλλον ἐπὶ
τὴν ἀφθονωτέραν, οὔτε κ[α-
κὸς εὑρέσθαι τὰ πρὸς αὐτὸν
ἱκανά, ὧι καὶ βίος μέτριός τε
καὶ κοινὸς καὶ λόγος ὑγιὴς καὶ
10 ἀληθινός, εἰ καὶ μὴ ῥαιδίως
τὸν τυχόντα προσαγόμε-
νος. Τίνος ἂν οὖν ἕνεκα τη-
λικαῦτ' ἔχω̣ν ἐφόδια πρὸς τὸ
ζῆν καλῶς ἐν πολλῆι ῥαισ[τώ-

45. καθεστήκωσιν· οὔτε γὰρ ἀσχαλᾶ Sp. — XVI, 1. μελλ̣ N — μελ.....θ.ρ ‖ O — θ l. μέλλον Jt. εὐθαρ|ρής P. — 4. δι suprascriptum. — 11. ο in τυχόντα O. — 13. ε.ω̣ν O χ̣ l. —

XVI, 10 sq. cf. Körte: Metr. fr. 43 = Sen. ep. 79, 15. 1.—10. cf. Ep. ep. III, 130 (Us. p. 63) ...πεπεισμένοι γνησίως ...ὅτι τὸ μὲν φυσικὸν πᾶν εὐπόριστόν ἐστι, τὸ δὲ κενόν δυσπόριστον.... τὸ συνεθίζειν οὖν ἐν ταῖς ἁπλαῖς καὶ οὐ πολυτελέσι διαίταις καὶ ὑγιείας ἐστὶ συμπληρωτικὸν καὶ πρὸς τὰς ἀναγκαίας τοῦ βίου χρήσεις ἄοκνον ποιεῖ τὸν ἄνθρωπον καὶ τοῖς πολυτελέσιν ἐκ διαλειμμάτων προσερχομένους κρεῖττον ἡμᾶς διατίθησι καὶ πρὸς τὴν τύχην ἀφόβους παρασκευάζει. sent. sel. XV. Porphyr. ad Marc. 27, *p. 207, 31, Nauck.* (Us. p. 161) Cic. de fin. I, 46. Lucr. V, 1117 sq.

15 νηι, κἂν πλοῦτον ἀποβάληι,
πέραι τοῦ μετρίου κακοπα-
θήσει σωτηρίας ἕνεκ[α χ]ρ[η-
μάτων; οὐ μὴν ἀλλ' οὐδ' [ἀ-
κροσφα[λ]ῶς αὐτῶι διακείσ[ε-
20 ται τὰ ὑπάρχονθ' ο[ἵ]ωι π[ρο]είπα-
μεν ὄντι· καὶ γὰρ οὐδὲ [κ]α-
κὸν οἰκονόμον ἐρεῖ τις εἶ-
ναι κατὰ τὴν χρείαν αὐτὸν οὐ-
δέ τ[οι τ]ὴν [δι]οίκησίν τε καὶ
25 φυλακή[ν· ἀβ]έλτερον γάρ ἐ[στι
τὸ μὴ [σῴζειν], ἐφ' ὅσον μήτε
πόνος παρὰ τὸ προσῆκον
γίνεται μήτε τῶν δεόντ[ων
ἀ]ναλωθῆναί τι παραλεί-
30 πε]ται, φυσικῶν ἡμῖν ἐνόν-
τ]ων πρὸς τὰ πλείον' ἐπιτ. . . .
.μων, οὐ[δὲ] ῥαιδίω[ς ο]ἶκον ο[ἰ-
κον]ομῶ[ν] μετ' α[ὐ]τοῦ τοῦ

18. inter μὴν et ἀλλ' spatium vacat trium litterarum. sed nil desideratur. fortasse charta ibi fuit salebrosa vel attenuata. — 24. initia versuum 24.—28. servantur in dis. 1 descripta in margine versuum 24.—28, col. XV, recte inserta sunt in N. — 24. δετ N δετ dis. 1. οὐ|δ' ἐπὶ τήν Jt. οὐ|δέ τοι τήν Sudh. — 25. ἀβε]ε l. ἀβέλτερον Jt. — γαρεδ N γαρς l. post ς suprapositum δ vel α vel λ. — ἐστι G. — 26. τηρεῖν οὐδ' Jt. φυλάττειν G. σῴζειν J. — 27. π l. — 29. ι in fine versus l. — 30. επιτ N επ O ЄΠΙΤ et quaedam litterarum vestigia legi. επιτε dis. 1. — 32.—46. quae in O desunt litterae, maximam partem servantur in fragmento in margine dis. 1 designato et in N columnae inserto. v. tab. I. — 32. | .μων.ου..ιδιω..ικονο dis. 1. N ‖ .μ.ν..ραιδιω..ικονο l. suppl. Sudh. — 33. ‖ . . .ο..μεμεται.ουτου N ‖ ..ν.ο..μετα..ουτου O ‖ .η.ο..μετα..ουτου l. inter ο et μετα μο dis. 1. v. tab. I. μετὰ πλούτου Jt. μετ' αὐτοῦ τοῦ J. —

λόγ]ο̣[υ κ̣]α̣ὶ ⟦αὐτοῦ [τ]οῦ λόγου
35 κ[α̣ὶ̣]⟧ κ̣οι]ν[ῆ]ς ἐμπειρίας τῆς
ἱκανῆς π[ρὸς τὴν οἰ]κονομί-
αν τ[ῶ]ν ὑπαρχόν[τ]ω̣ν καὶ μὴ
πρ̣ὸς ὑπέρμ̣ε̣τρο[ν] χρηματι-
σμὸν ὑστερήσει· ῥάιδιον γὰρ
40 ἰδεῖν παντὶ τὰ κατ[ὰ τ]οῦτο
χρήσιμα καὶ ἐν μέσωι κείμε-
να μὴ σωρευταῖς ἀνθρώ[ποις,
ἀ[λ]λ' αὐτὴν τὴν ὑπάρχουσ[αν
κτῆσ]ιν οἰκονομοῦσιν, τὸ [δὲ
45 π]λ̣εῖον, ἂ[ν ἀ]βλ[α]βῶς κ̣αὶ [εὐ-
πόρως γίνηται, δεκτ̣έ̣[ον, τὸ

Col. XVII. δὲ κακοπαθ[ε]ῖν [κα̣τ̣' α]ὐτὸ τοῦ-
το μή, προειρημένο̣ι̣ς. Τεχνί-
της μὲν οὖν ἅμα καὶ ἐργάτης
κ]τήσεως πολλῆς καὶ ταχέ-
5 ως συναγομένης οὐκ ἴσως
ῥητέος ὁ σοφός· ἔστι γὰρ δή
τις ἐμπ̣ε̣ιρία καὶ δύναμις καὶ
περὶ χρηματισμόν, ἧς οὐ κοι-

34. ‖ . . . . . νδιαυτου . ουλογου dis. 1 γ N ‖ . . . . . . διαυτου . ουλο O ‖ . . . σ . . α̣ιαυτου . ουλο l. λόγου Sudh., qui dittographiam vidit. — 35. ‖ κ . . . . . ν . . εμπει . ιαστης N σ ante εμ dis. 1 ‖ . . α̣ι̣ι̣ l. — 38. ρ̣ l. — 44. 45. suppl. Jt. — 45. κ̣ l. — 46. τ̣ε̣ l. δεκτέον Sudh. — XVII, 1. ιν . . . . υτοτου O vestigia litterarum α et τ legere mihi visus sum. κατ' αὐτό Sudh. — 2. νοις N νω̣ς O l. προειρημένοις Jt. — 4. ‖ . . η N ‖ . τη O. —

XVII, 2. προειρημένοις scilicet: τοῖς τὴν ὑπήρχουσαν κτῆσιν οἰκονομοῦσιν.

νωνήσει σπουδαῖος ἀ[ν]ήρ,
10 οὐδὲ τοὺς καιροὺς παρατη-
ρήσει, μεθ' ὧν κἂν ἡ τοιαύ-
τη δύναμις χρησίμη γί-
νοιτο· φιλοχρημάτου γὰρ ἅ-
παντα τοιαῦτα. Οὐ μὴν ἀλλὰ
15 φαίνεταί γε καθάπερ [καὶ] ἐ-
π' ἄλλων πλειόνων, ἐν οἷς ἀ-
γαθῶν ὄντων δημιουργῶν
τό γε [πρ]ὸς τὴν χρείαν̣ [ἀρ-
κοῦν ἕκαστος ἡμῶν, [ὡς] εἰ-
20 πεῖν, οὐ κακῶς ⟨ἂν⟩ ἐπιτελώηι·
οἷον δρῶμεν καὶ [πε̣ρ]ὶ τὴν
τοῦ σίτου κατεργασίαν ἢ τὴν
τῶν ὄψων σκε[υ]ασίαν· πᾶς
γάρ τις ἱκανὸς α[ὑ]τῶι τὰ τοι-
25 αῦτα ποιεῖν μέχρι τῆς̣ [ἀ]ρ-
κούσης χρεία[ς], οὔσης̣ [περ̣]ὶ
αὐτὰ καὶ ἐνπειρίας ἐν̣[τέ]χνου.
Καὶ ἐπὶ κ̣τήσεως οὖν [καὶ φυ-
λα[κ̣]ῆς [τ]ῶν χρημάτ[ω̣ν φαί-
30 νεταί τ[ι τ]οιοῦτον εἶναι. κ[ἂν̣
γὰρ μὴ ὦ[μ]εν τεχνῖται, [κα-
θάπερ τινές, συναγωγῆ[ς κ]αὶ
τηρήσεως καὶ φροντιστα[ὶ σ]ύν-

12. μ.μηγι N μημιγι O μεθ' ὧν, κἂν ἡ τοιαύτη δύναμις, χρησίμη μὴ γίνοιτο P. μὴ ex dittographia natum esse vidit H. — 13. γάρ O. — 15. καί Jt. — 18. ἂν ἀρ|κοῦν P. — 20. ⟨ἂν⟩ add. Sudh. λωηι N λ.ηι O. l. — 21. [ε̣] l. περί Jt. — 25. σ̣ l. 25.—28. suppl. Jt. — 26. σ̣ et ρ̣ l. — 27. ν̣ et χ l. — 28. κ̣ l. — 29. φαί|νεται G. — 30. τὸ τοιοῦτον Jt. τι P — ναι ⊢.| O κ.ι l. κἂν H. — 31. μηω.εν O ὦμεν H. τεχνειται ap. ε̇ l. v. v. 2. —

τονοι καὶ ἐνδελεχεῖς, [ἀ̣λ̣λ̣ὰ̣
35 μέχρι γε τοῦ τὰ πρὸς τὴν [χρ]εί-
αν ἐξευρίσκειν καὶ ταύτ̣[ηι
μὴ διαπίπτειν εἰκῆ καὶ τ[ελέ-
ως ἐοίκασι πολλοί τινες ο̣[ὐ-
κ ὄντες κακοί, ὧν καὶ τὸν σ[πο]υ-
40 δα[ῖ]ον ἄνδρα [ῥητ]έον·
κἂν αὐτὸν ἀπ[οφῶ]σ̣ι τοιοῦ-
τον ὑπάρχειν, ἀλλ' οὐ κατά
γε τὸ διατ[α]κτικ[ὸ]ν καὶ παρα-
μετρητι[κ]ὸν τῶι φ[υσ]ικῶι
45 τέλει τοῦ δέον[τ]ο̣ς ἧ[ττ̣ο̣] ε̣ἶ-
ναι· κἂ̣ν ὧδ' εἴπωσ̣[ιν] ὁ̣ρισθῆ-
ναι καὶ μηθὲν ἔ̣ξω τοῦ χρη-

Col. XVIII. σίμου πεσε[ῖσθαι, τ]ὸ̣ πᾶν διαφέ-
ρειν τῶν ἄλλων ῥητέον· ἔτι
δὲ κατὰ τὸ παραστατικὸν
ἀνθρώπων ἀπὸ τοῦ πρὸς τὰ
5 ὀλία θάρσους διὰ τῶν τοῦ σο-

34. ἀλλά Jt. [ἀ̣λ̣λ̣ὰ̣] l. — 36. τ̣ l. ταύτηι P. coll. Phil. π. ποιημ. II, 33, 21. — 37. ταχέ|ως G. τελέ|ως Sudh. — 38. οὐ|κ ὄντες Sudh. — 39. κακ...ν ap. κακοιων dis. κακο̣ι̣ω̣ν l. — 40. εοντιγαι ap. εοντιστο dis. 2 ЄONΤΙΠΚΙ legere mihi visus sum. ῥητέον P. cetera litterarum frustula sequenti columnae videntur tribuenda esse. — 41. σ̣ι N οι O et certe l. ἀποδῶσι P. ἀποφῶσι Sudh. — 43. διατ.κτικ.ονκαπαρα O κα̣ι̣πάρα legere mihi videbar. διατακτικόν P. — 45. ον.......ει N — ηει dis. 1. ON.ΊЄΓ.‾.ЄΙ l. ἧττω εἶναι Sudh. — 46. || να̣ι.....δε.πω.....σθ. || N || ναικαι..δειπω....εθη || O || ναικαιωδειπω — dis. 1. || ΝΑΙΚΑΙ...ЄΙΠΩϹ..ΓΙΙϹΘΗ || l. καὶ εἰ δεῖ πως καρπισθῆναι P. corr. Sudh. et J. — XVIII, 1. πεσεῖν, ἀλλά P. corr. Sudh. — 3. Post παραστατικόν lacunam statuit Sudh.; quam sic fere supplendam credit: <φιλανθρωπίας· καὶ γὰρ πολλοὶ προτρέπονται τῶν>. — 5. ὀλία O l. —

φοῦ λόγων εἰς τὸ παντὸς με-
ταδότας γίνεσθαι. Μὴ δὴ
λέγωμεν, ὡς, εἰ περιαιρήσο-
μεν τὸ βάρος αὐτοῦ κατὰ τὴν
10 κτῆσιν, ἀφελούμεθα καὶ τὸ
πλουτεῖν· ἔστι γὰρ μὴ προσ-
όντος ἐκείνου τοῦτο κατα-
λείπειν· οὐδὲ γὰρ τοῖς συντο-
νωτάτοις παρὰ τὴν περὶ τὸ
15 πρᾶγμα ταλαιπωρί[α]ṿ σῴζε-
Χ ται μόνως, ἀλλ' αὕτη μὲν τὰ
πολλὰ συνπαρ[έ]πετ' αὐτοῖς,
ἡ δὲ σωτηρία δύν[ατ]αι γίνε-
σθαι καὶ χωρὶς τῶṿ [μ]αταίων
20 πόνων.* Οὔπ̣ω γάρ, εἰ περιείρη-
κέ τις ἑαυτο[ῦ τό] τε πρὸς μη-
δὲν ἄλογον κακοπαθεῖν
ἐν ταῖς ἐπιμελείαις καὶ τὴν
δυσχερῆ φροντίδα περ[ὶ τ]ῶν
25 ὑπαρχόντ[ω]ν, ο[ὐ κα]ṭαλέλοι-
πεν τοσοῦ[τ]ον ἑαυτῶι τὸ δι-
αφέρον ἐν τῶι σῴζεσθαι τὴν
κτῆσιν ἢ μὴ σῴζẹ[σθα]ι, ὃ γε-
νήσεθ' ἱκανὸν πρ[ὸς τ]ὴν σω-
30 τηρίαν το[ῦ] πλούτοṿ [καὶ φυ]λα-

6. φ..λ N φουλ O l. — 16. τηῑάμεντα N αὐτή G. αὕτη H. χ in margine l. — 19. ṿ l. — 20. ουτω p. et ap. οὕτω ed. οὔπω Sudh. — 21. εαυτοι N ἑαυτοῦ Jt. τό τε G. — 25. ο....α ap. ο...ṭα l. suppl. Jt. — 30. ο...λα ap. ṿ l. — πλούτου ἢ φυλακήν Jt. καὶ J. probabile est καὶ suprascriptum fuisse. —

κήν.* Οἷον μὲγ γὰρ τὸ[ν] ἀγα-
θὸν ἐργάτην καὶ φύ[λα]κα κτή-
σεως οἱ πολλ[οὶ] λέγο[υσ]ιν, οὐ-
δὲ τὸ φιλάνθρωπ[ον ⟨ἀποδέχονται⟩ κ]αὶ με-
35 ταδοτικὸν πρὸς τῶι ταῦτ' ἀ-
γνοεῖν ὧν οὔκ εἰσιν ἀρ[ι]θ[μοί
τινες· οὐ γὰρ ῥάιδιον τ[ὸ]ν τοι-
οῦτον ἐξ ὀλίγων πο[λλ]ὰ
ποιεῖν οὐδὲ ποήσαντ[α σῴζ]ειν.
40 Μετρήσει μὲν οὖν ἴσω[ς τὸ
συμφέρον καὶ κτήσει καὶ
φυλακῆι πολὺ βέλτισθ' οὗτος,
ὥστε μὴ πλείω [π]ονεῖν δι-
ὰ τὰ χρήματ' ἤπερ εὐπαθεῖν·
45 οὔτε γὰρ ὁ πόνος ὁ καθ' ὁποι-
ανοῦν κτῆσιν [ἄ]δηλος αὐτῶ[ι
δῆλον ὡς οὔθ' ἡ τέρψις ἡ δι-

Col. XIX. ὰ τ[ὴν κτῆσι]ν, οὔτ' ἀμείνων ἄλ-
λος τὴν ὑπεροχὴν αὐτῶν πρὸς

34. π.˙.αι N π...αι O φιλανθρωπικὸν καὶ μ. Jt. φιλάν-θρωπον H. ἀποδέχονται e. g. adiecit Sudh. — 35. ωτ.αυτα | N ω..υτ O l. τοιαῦτ' Jt. ταῦτ' J. — 36. Α.ΤΕ N — ΑΙ O ΑΓ l. ἀρεταί G. ἄπειροι P. ἀριθμοί Sudh. — 43. φρονειν N ΦΡΟΝΕΙΝ dis. 1 ΦΡΟΝ .ΙΝ l. supra litteram φ papyri fissura, qua littera suprascripta deleta esse potest. — πονεῖν J. — 47. suppl. P. δηλονως dis. 1. — XIX, 1. suppl. Jt. —

XVIII, 34. 35. cf. col. XXIV, 29 sq. — 36. cf. Xen. symp. IV, 45. — Cf. Gnomologii Ep. Vaticani sent. No. 67: Ἐλεύθερος βίος οὐ δύναται κτήσασθαι χρήματα πολλὰ διὰ τὸ τὸ πρᾶγμα ⟨μὴ⟩ ῥάδιον εἶναι χωρὶς θητείας ὄχλων ἢ δυναστῶν, ἀλλὰ ⟨σὺν⟩ συνεχεῖ δαψιλείᾳ πάντα κέκτηται· ἂν δέ που καὶ τύχῃ χρημάτων πολλῶν, καὶ ταῦτα ῥᾳδίως ἂν εἰς τὴν τοῦ πλησίον εὔνοιαν διαμετρῆσαι.

ἄλληλα θεωρῆσαι καὶ μνημο-
μεύειν. Κτᾶσθαι μέντοι γ'οὐ
5 δυνήσεται πλεῖστα καὶ τάχι-
στα καὶ διαθεωρεῖν, ὅθεν ἂν
μάλιστα τὸ πλεῖον αὔξοι[το,
μηδὲν ἀπομετ[ρῶ]ν πρὸς τὸ
τέλος, ἀλλὰ πρὸς τὸ πλέον
10 καὶ τοὔλαττον, καὶ τὰ προϋ-
πάρχοντ' ἀεὶ φυλάττειν ἐν-
τόνως· πολὺς γὰρ ὁ πόνος
ἤδη περὶ τοῦτο καὶ μετὰ φρον-
τίδος σκληρᾶς γιγνόμενος
15 καὶ πᾶν τιθε[ίση]ς ἐν πενίαι
τὸ δυσχερές, ἐναργῶς τῆς
φύσεω[ς δει]κνυούσης, ἄν τις
αὐτῆ[ι] προ[σ]έχ[ηι], διότι καὶ τοῖς
ὀλίοις εὐκόλ[ω]ς χρήσεθ', [ὁ] δὲ
20 πλοῦτος μέτ[ρ]ον τι φροντί-
δος κα[ὶ π]όνου πρὸς τὴν δι'
αὐτὸν ἐ[π]ικουρίαν ἀλλα[κ]τὸν
ποιεῖ.* Ἄλλον μὲν οὖν ἐνίο-
τ]ε το[ι]οῦτον ὑπάρχειν ὥσ-
25 περ [ὑ]πηρέτη[ν] οὐκ ἄχαρι κα-
θάπερ καὶ τὸ[ν] ἄκρον περὶ
τὴν τοῦ σίτου κατεργασί-
αν, αὐτὸν δ' ἐρ[γά]την τῶν το[ι-
ούτων οὐκ [ἐπιτ]ήδειον εἶ-

4. που ap. — γ.υ l. γ' οὐ H. — 7. αὔξο[ιτο] ap. ι l. — 9. πρὸς l. — 11. α.ι N αει O. — 17. ω l. — 19. ΚΟΓ.C N ΚΟ/.C l. εὐκόπως Jt. εὐκόλως Sudh. — 20. μέτρον G. — 21. α et ο l. — 28. ερ l. — 28. 29. suppl. Jt. —

30 ναι· οὐ [γ]ὰρ ἔτι λ[υ]σιτελεῖ πρὸς
τὴν κακοπαθίαν ἀναμετρου-
μένη [κ]τῆσις τ[ο]ιαύτη. Τοιοῦ-
τον οὖν ὄντα τὸν σοφὸν πε-
ρὶ τὴν ἐπιμέλ[εια]ν καὶ τὴν
35 φυλακὴν τῶν χρημάτων
οὐκ ἐνοχλήσει π[λοῦ]τος ὑ-
πάρχων, οὐδ' ἐφ' ὅσον ἂν ἐνο-
χλῇ, ἐπὶ πλέον τοῦτο ποιή-
σει ἢ τὰς χάριτας [ἀ]ποδώσει,
40 κατά τ[ε τ]ὴν κτῆσιν ὡσαύ-
τως τὸ συμφέρον ἀκολου-
θήσει τ[ῶ]ι σοφῶι, χρη-
ματισ[τή]ν τε ἀγαθὸν αὐ[τὸν
οὐθὲν μὲν ἴσως δ[ιο]ίσει π[ρο]σ-
45 ειπεῖν, ἐπειδὴ κατὰ τὸ συμ-
φέρ[ον] μάλιστ[α] καὶ κτᾶται
καὶ χρῆται καὶ ἐπιμέ[λεται

Col. XX. πλούτο]υ. Οὐ μὴν ἀλ[όγως
βια[στ]έον γε τοῦτ' ἐστιν δ[ιὰ
τῶν κατὰ τὰς ἑρμηνείας συ[ν-
ηθ]ειῶν καὶ ταῦτα μηθὲν ἐν-
5 δεικνυμένους περὶ τῆς τοῦ
σοφοῦ [κ]τήσεώς τε καὶ χρή-

31. θ..ν N θ..αν O θια. l. — κακοπάθειαν Jt. κακοπαθίαν J. cf. Crönert M. H., p. 32. — 35. ρ et μ l. — 40. κατά τε τήν P. — 42. 43. χρημά.. | μα N χρηματιστήν — αὐτόν H. — 44. διοίσει P. — 47. ἐπιμελεῖται Jt. ἐπιμέλεται J. coll. col. XX, 20 et Phil. Rhet. I, 332, 8. (Cr. p. 223). — XX, 1. πλούτου Jt. ἀλλ' οὐδὲ παρα|βιαστέον G. οὐδ' ἀποβιαστέον P. ἀλόγως J. — 3. ν l. — συν|ηθειῶν Sudh. —

σ̣ε̣ως, ὥσπερ οἱ σοφισταὶ ποι-
οῦσιν, ἀλλ' ἀνάγοντας ἐπὶ τὴν
ὑπάρχουσαν ἡμῖν πρόληψι[ν
10 περὶ ἀγαθοῦ χρηματ̣[ιστ]οῦ,
σκεπτέον τε ἐν τίνι τὸ προ-
ειλημμένον καὶ τῶι πῶς χρη-
ματιζομένωι, καὶ [ᾧ̣ι̣] ἂν ἐκεῖ-
ν' ἐπιμαρτυρῆται, κατηγορη-
15 τέον τ[ού]τ̣ου χρηματιστὴν
ἀγαθόν· διόπερ εἰ μὲν βου-
λ̣όμεθα λέγειν ἐν προλήψει
τοῦτον ἀγαθὸν χρηματιστὴ[ν
τ̣ὸν κα[τὰ] τὸ συμφέρον κτώ-
20 μενον [κα]ὶ ἐπιμελόμενον
π[λο]ύτου, τὸν σοφὸν μ̣άλιστα
το[ι]οῦτον εἶναι ῥητέον· εἰ [δὲ
μᾶλλον ἐπὶ τὸν δυνατῶς
καὶ ἐντέχνως πολλὰ πορι-
25 ζ]ό[μ̣εν]ον καὶ μήτε αἰσχρῶς
ἐννόμ̣[ω]ς τε φέρομεν ἐν
π̣ρολήψει τὸν ἀγαθὸν χρη-
ματιστήν, κἂν ὅτι μάλιστα
πλεῖ[ον κα]κ̣οπαθῇ κτώμε-

10. τ̣ l. — 13. OYAN pap. et ap. ᾧ̣ P. — 15. τ..τ̣ου N τ...ου O πλούτου Jt. τούτου J. — 26. μ̣ l. ἐννόμως τε G. — 28. η l. — 29. ι et κ̣ l. πλείω κακοπαθῇ Jt. πλεῖον J. —

---

13. sq. cf. Laert. Diog. X, 33. sq.: τὴν δὲ δόξαν καὶ ὑπόληψιν λέγουσιν, ἀληθῆ τέ φασι καὶ ψευδῆ τυγχάνειν· ἂν μὲν γὰρ ἐπιμαρτυρῆται ἢ μὴ ἀντιμαρτυρῆται, ἀληθῆ εἶναι· ἐὰν δὲ μὴ ἐπιμαρτυρῆται ἢ ἀντιμαρτυρῆται, ψευδῆ τυγχάνειν. cf. et Sext. Emp. adv. dogmat. I (mathem. VII) 211 sq.

30 νος [οὕτω]ς ἥπερ ἥδηται, μᾶλ-
λο]ν ἄλλο̣[υ]ς̣ τῶν σοφῶν φατέ-
ον. Οὐθὲ[ν γ]ὰρ ἀφαιρουμένη
τοῦ σοφ[οῦ] ἡ τοιαύτη κατη-
γο]ρία ..... ειαν μόνον μη-
35 ..νθ.......ας ἡ γιγνο[μ]έ-
νη κατὰ τὸ̣ [σ]υμφέρον κτή-
σ[ε]ι τε καὶ ο[ἰκ]ονομίαι πλο[ύ-
του. Τῶι γ[ὰ]ρ μὴ ὁρᾶν περὶ
τοῦ ὅ̣πως [π]ρ[οεσ]τῶτας χρη-
40 μ̣άτων ἀκ[ο]λο̣[υ]θεῖ τὸ συμ-
φέρ]ον ζηλοῦ[μ]εν τοὺς πολ-
λὰ καὶ ταχέως κτωμένους
ἡ[γ]ούμενοι τούτοις ὑπάρ-
χ[ει]ν [τὸν] λυσιτελῆ τῶι βίωι
45 χρημ[ατ]ισμόν. Οἱ δὲ φιλοσο-
φε[ῖν] φάσ[κο]ντες, ἐξὸν λέγειν
ἡμῖν, παρ' ἃς αἰτίας ὁ σοφὸς ἐ-
π' ὠ[φελίαι] μάλιστα κ[α]ὶ κτή-

Col. XXI. σεται καὶ κυριε[ύσει χρ]η̣μάτων
καὶ ὅλως ἐμφαίνειν ἡ ποία
βελτίστη διοίκησις, τοῦτο

30. ‖ νοσ.....η — N — ‖ ν......ση — O οὕτως J. — 31. σ̣ l. — ἄλλους G. — 34. μονοναι N μονονμη O l. — 35. ṄΘ N l. ṄЄ O — ας ap. ...AC l. — 34 et 35. Sudh. haec suspicatur: [συνή]θειαν μόνον δ̣ι̣[ε̣ρμη]νε̣[ύει, ὡς π]ᾶς' ἡ γιγν. κτλ. — 36. ο̣ l. — 37. ‖ σ.στε N ‖ ṄTЄ O ‖ ..ιTЄ l. κτή|σις τε Jt. corr. Sudh. AΠΛO N AIT O AIΤ l. — 39. suppl. Jt. — 41. ΔH N ZH O ζηλοῦμεν P. — 48. ‖ ΠΩ.....N ap. ἐπ' ὠφελίᾳ Jt. — XXI, 1. suppl. Jt. —

μὲν οὐ ποιοῦσιν, μόνον δὲ
5 ἐφαρμόσαι ζητοῦσιν ἐπὶ τὸν
σοφὸν τὴν τοιαύτην κατη-
γορίαν καὶ ταῦτ' οὐκ ἐπὶ πρό-
ληψιν ἀνάγοντες, ἣν ἔχο-
μεν ὑπὲρ ἀγαθοῦ χρηματι-
10 στοῦ, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὰς τῶν
λέξεων ὁμιλίας ἀποβιαζό-
μενοι.* Τὸ παράπαν γὰρ οὔτ' ἐν
τοῖς ἄλλοις ἐοίκασιν ἐθέλειν
κα]τὰ τὸ προει[ρ]ημένον αἰεὶ
15 τοὺς λόγους ὑπὲρ τῶν ἀ-
γνοουμένων ποεῖσθαι οὔ-
τ' ἐπ' αὐτοῦ τοῦ ν[ῦν] ἐνεστῶ-
τ]ος, ἀλλὰ δεινο[ί] εἶ[σι]ν ὑπὸ
τ]ῶν κατὰ τὰς λέξεις συ[ν]η-
20 θε[ι]ῶν [ἑ]λκυσθῆναι πρὸς [τὰς
περὶ τῶν πραγμάτων ἀπο-
φάσεις κἄπειτα δ[ιδ]άσκειν
ὡς τούς τε πολλοὺς ἐξελέγ-
χο[ντ]ες, ἔνθ' ἂν ἐναντίως

19. ῃ l. συνη|θειῶν Jt. — 20. τάς G. — 22. δ..ασεχειν N sed prius Є in dis. 1 corrector scripsit pro σ — δ...σσχειν O l. διδάσκειν Sudh. et J. — alterum σ puncto deletum fuisse credo. — 24. ε̣ l. suppl. G. —

XXI, 5. sq. cf. Epic. ep. I (Us. p. 4, 14. sq.): Πρῶτον μὲν οὖν τὰ ὑποτεταγμένα τοῖς φθόγγοις, ὦ Ἡρόδοτε, δεῖ εἰληφέναι, ὅπως ἂν τὰ δοξαζόμενα ἢ ζητούμενα ἢ ἀπορούμενα ἔχωμεν εἰς ταῦτα ἀναγαγόντες ἐπικρίνειν, καὶ μὴ ἄκριτα πάντα ἡμῖν <ἴῃ> εἰς ἄπειρον ἀποδεικνύουσιν ἢ κενοὺς φθόγγους ἔχωμεν κ. τ. λ.

25 αὐτοῖς] κατηγο[ρ̣]ῶσιν ὑπὲρ
τῶν αὐτῶν, καὶ τῶν ἀγ[ν̣ο-
ουμένων τι διδά[σ]κοντες,
ὅ̣[π]ερ Ἀριστοτέλης ἔπαθεν
κα]τ̣ὰ τὸν ἐν τῶι Πε[ρ]ὶ π[λού-
30 του] λόγον ὑπὲρ τοῦ τὸν [μ]ὲν
ἀγα]θ̣ὸν ἄνδρα καὶ χρημ[ατι-
σ[τὴ]ν ἀγαθὸν εἶναι, τὸν δ[ὲ
φ[αῦλ]ον καὶ χρηματιστὴν
φαῦ]λον, ὡς ὁ Μητρόδωρος [ἀ-
35 πέ[δ]ειξεν. Ἐκ δὴ τούτων
ἔσ[τιν] διαλαμβά[ν]ειν προα̣[ι-
ρο[υ̣μ]ένοις καὶ τὸ πόσης κτ[ή-
σεω[ς] ἐπιμελητέον καὶ τίνα̣
καὶ [π]οίαν οἰκονομίαν ἐν
40 τῶι λόγωι λαμβάνομεν καὶ
πῶς οἰκονόμον ἀγαθὸν ἔσ-
τιν εἰπεῖν τὸν σοφὸν καὶ πῶς
οὐκ ἔστιν, ὡσαύτως δὲ καὶ
χρ[η]ματιστήν, καὶ τίς οἰκο-
45 νομ[ί]α τέχνη, καὶ τ̣[ί̣ς οὐ

25. τι | αὐτοῖς G. αὐτοῖς J. [ρ̣] l. — 28. η l. ο̣ et ησ dis. 1. — 29. τ̣ l. — περὶ πλού|του Sp. in Comm. acad. Mon. III, p. 449 ann. vide ind. Laertii XII, 22. — 32. ‖ σ..ν O χρηματι|στήν Jt. — 33. 34. suppl. Jt. — 35. ἀ|πέδειξεν G. — 36. ἔστιν H. cf. col. XXII, 6 — α̣ l. προαι|ρουμένοις Jt. — 38. α̣ l. — 39. πο]ο l. ὁποίαν Jt. ποιαν P. — 45. ‖ νομ.ατ.στεχνηκαι N ‖ νομ..τη-στε.νηκαι O ‖ ν̣ο̣...ṪIĊTEXNHKAI⁻ l. — prius τις deletum videtur a librario — suppl. Sudh. cf. Hermes XXXXI, p. 49. —

---

45. *τίς οἰκονομία τέχνη* cf. col. XVII, 27 et Metrodori *fr. 61 (Körte).*

τ[έχνη], δυναμέṿῃ δὲ [ḳαθά-
πε[ρ ὑπ]ὸ πολλ[ῶ]ν οὕτω καὶ ὑ-
πὸ [τοῦ] σοφο[ῦ γ]ίνεσθαι, καὶ δι

Col. XXII. ὅτι σ[υμφέρουσα] καὶ λυσιτελὴ[ς
Ψ ἡ τοι[αύτη] πρὸς ἄκραν εὐετη-
ρίαν, ἐκείνη δὲ ἀλυσιτελὴς
καὶ ταλαίπωρος, καὶ πῶς δι-
5 ακείμενον χρὴ ποιεῖσθαι τὰ[ς
ἐπιμελείας. Ἔστιν δ' ἀνελέ-
σθαι τι[νὰ] καὶ πρὸς τὸ πόθεν
καὶ πῶς πορίζεσθαι δεῖ καὶ
φυλάττειν. Ἡ συνέχουσα μέν-
10 τοι γ' ἀνάτασις αὐτῶι γέγο-
νεν πρὸς τὸ μακρῶι μᾶλλον
λυσιτελεῖν τὰς ποτὲ γινο-
μένας ὀχλήσεις καὶ φροντί-
δας καὶ πραγματείας τῆς
15 ἐναντίας αἱρέ[σ]εως εἰς
διαγωγὴν τὴν ἀρίστην.
Ἡμε[ῖς] δὲ [λ]έγωμεν ἀκολου-
θοῦντες [τọ] μὲν ο[ἴεσ]θαι
πορισμὸν ἄ[ριστọ]ν εἶναι τὸν

46. δυναμει.δε — N δυναμε.ηδε dis. δυνα.ẹṿηδει l. — 47. πε..ιοπολ N πε..ιπολ O — 46.—47. suppl. J. — 48. ὑ|πὸ τοῦ σοφοῦ κρίνεσθαι Jt. corr. Sudh. — XXII, 1 et 2. suppl. Jt. — 7. τινά G. — 15. εισδι | δι ap. — 17. suppl. Jt. — 18. ‖ θουντσ...μ — N ‖ θουντε..ọμ — dis. 1 ‖ θουν.ọσ..μ — l. — ἀκολουθοῦντες Jt. supplendum αὐτῷ, nescio an addendum. — οὐ μὲν οἴεσθαι Jt. τό Sp. cf. col. XXIII, 3. — 19. ἄριστον Jt. αἱρετόν Sp. —

20 δορίκτητον κα[ὶ χ]ρῆσιν, οἵ-
αν ἐποήσατο Γ[ε]λλίας ὁ Σι-
κελιώτης καὶ Σκόπας ὁ Θετ-
ταλὸς καὶ Κίμων καὶ Νικίας
οἱ Ἀθηναῖοι, δοξοκόπων ἀνθρώ-
25 πων εἶναι κατὰ σοφίαν οὐδε-
τέραν, ὡς κἂν [α]ὐτοὶ μαρτυ-
ρήσειεν οἱ βίοι τῶν τὰ τοιαῦ-
τα γραφόντων· ὅλως [δ]ὲ φαί-
νονται τὰ[ς ἐπι]τ[εύ]ξεις ⟦ἐοι-
30 κόσιν⟧ εἰς τοὺς πο[λ]ιτικοὺς ἀ-
νατιθέναι καὶ τ[οὺ]ς πρακτι-
κούς, ὥστε πολλ[ά]κις [ἂν ἐ]πε-

20. κα.....ιν N κ..χρῆσιν O. l. suppl. Jt. — 21. ι.λλιας N γ.λλ.ας O l. Γελλίας G. coll. Diod. XIII, 83, Athen. I, 5, p. 4, Val. Max. IV, 8 ext. 2. librorum lectio variat. Diod.: Γελλίας Athen. Τελλίας Val. Max.: Acragantinum Gillian. — 24. κο suprascr. — 26. ΤΕ.Ρ l. post Ε punctum discernitur υ l. suppl. Jt. — 29. εοικοσιν delevit Sudh. variam lectionem ἐοίκασιν, quae olim in margine exstabat, falso textui insertam esse ratus. cf. adn. ad col. IX, 26. — \Α......Ξ N ΗΑ......Ξ O ΥΑ...‾..Ξ l. κατὰ τὰς λέξεις P. τὰς ἐπιτεύξεις Sudh. et J. — 30. πε.ιτι.ους N π...τινους O πολιτικούς G ο et κ dis. l. — 32. κισ.ν.πς | N κισδ — O ἂν G ἦν ἐπε'ρωτῆσαι Jt. —

XXII, 20. cf. Arist. Pol. I, 8 (1256^{b}, 23): διὸ καὶ πολεμικὴ φύσει κτητική πως ἔσται (P.) — 21. Val. Max. IV, 8, ext. 2: Subnectam huic Acragantinum Gillian, quem propemodum ipsius liberalitatis praecordia constat habuisse. erat opibus excellens, sed multo etiam animo quam divitiis locupletior semperque in eroganda potius quam in corripienda pecunia occupatus, adeo ut domus eius quasi quaedam munificentiae officina crederetur. — 24. δοξοκόπων ἀνθρώπων: cf. Polystr. π.ἀ.κ. ed. K. Wilke col. XIIa ..οἱ δὲ καὶ ἐγχειρή[σ]αντές τι περὶ τ[ο]ύτων λέγ[ε]ιν ἄχρι τῆς π[ρ]ὸς τὸν πλησί[ο]ν δοξο[κ]οπίας, οὐχ ἕνε[κα τ]ῆς αὐτῶν ἀταραξ[ίας] τοὺς λόγους ἐποιοῦ[ν]το, ὡς δηλοῦσιν οἵ τε προειρημένοι καὶ ἡ τῶν ἀπαθεῖς καὶ κυνικοὺς αὐτοὺς προσαγορευσάντ[ω]ν αἵρεσις κ. τ. λ.

ρωτῆσα[ι, τί]να ποτὲ πε-
ρίεστιν τοῖς σ[χολά]ζουσι πε-
35 ρὶ τὴν ἀλήθειαν [καὶ πά]ντα ταῦ-
τ' ἐπικρίν[ο]υσιν· ο[ὐ γὰ]ρ ἐοίκα-
σιν οἱ αὐτοὶ κατά γ[ε το]ύτους
ἐργάται τ[ε] εἶναι τῶν καλῶν,
ὅσα πρὸς [τ]ὴν ἐκ τῶν κ[υ]ριω-
40 τάτων ἀταραξία[ν σ]υντείν[ει,
καὶ θεωρ[η]ταί, ἀλλ' ἢ μ[ὴ] ἔ[χ]ειν
τὸ τέλος τοῦτ' ἐπιφέρουσαν
ἀρετ[ὴ]ν φ[ή]σουσι δῆλον ὅτ[ι
τοὺς περὶ τὴν ἀλήθει[α]ν δει-
45 νούς, ἢ μηδὲν ἀπ' αὐτῆς [ἀξι-
όλογον [συ]ντελεῖσθαι, [ἢ πό-
λεως ἢ δυνάμεως ἡγουμέ[ν]ω[ν
τῶν ἐν σ[ο]φίαι περιττῶν [γενή-

Col. XXIII. σεσθαι πεῖρα]ν. Γελοι[ότατον
δὲ καὶ τὸ πορίζειν ἀφ' ἱππικ[ῆς

33. Α...ΝΑΤΙ ΙΑ N l. — 34. suppl. Jt. — 35. εἰ μὴ πάντα Jt. corr. J. — 36. suppl. Jt. — 37. suppl. P. — 38. εργατα — N ερ.αταιτ — O l. γε Jt. τε J. — 40. suppl. Jt. — 41. θεωρ.ται ap. θεωρεῖται Jt. θεωρηταί J. μ.σδειν N μ..λειν O [η]ε l. μὴ ἔχειν Sudh. — 42. ἐπιφέρουσαν O. — 43. suppl. Jt. — 45. suppl. Jt. — 46. ἢ τινὸς πόλεως G. τινός om. Sudh. — 48. σ.φιαιπεριττων O. l. γενή|σεσθαι πεῖραν e. g. datum. — XXIII, 1. ΓΕΛΟΙ N ΠΛΟΙ O γελοιότατον G. — 2. ἀ]φ ap. ἀ l. —

XXIII, 2. πορίζειν ἀφ' ἱππικῆς: cf. Xen. oec. III, 8. ἣν δὲ καὶ ἀφ' ἱππικῆς σοι ἐπιδεικνύω τοὺς μὲν εἰς ἀπορίαν τῶν ἐπιτηδείων ἐληλυθότας, τοὺς δὲ διὰ τὴν ἱππικὴν καὶ πάνυ εὐπόρους ὄντας, καὶ ἅμα ἀγαλλομένους ἐπὶ τῷ κέρδει; κ. τ. λ. —

καλὸν οἴεσθαι, τὸ δ' 'ἀπὸ με[ταλ-
λ̣ικῆς, δούλων ἐρ[γ]αζομέν[ων'
5 οὐκ εὔκληρον, τὸ δ' 'ἐξ ἀμφο-
τέρων, αὐτὸν ἐνεργοῦντα'
μανικόν· ταλαίπωρον δὲ καὶ
τὸ 'γεωργο[ῦν]τ' αὐτὸν οὕτως
ὥστε αὐτουργεῖν'· τὸ δ' 'ἄλλων,
10 ἔχοντα γῆν' κατὰ σπουδαῖ-
ον· ἥκιστα γὰρ ἐπιπλοκὰς ἔ-
χει πρὸς ἀν̣θ̣ρώπους, ἐξ ὧν
ἀηδίαι πολλαὶ παρακολου-
θοῦσι, καὶ διαγωγὴν ἐπιτερ-
15 πῆ καὶ μετὰ φίλων ἀναχώρη-
σιν εὔσχολον καὶ παρὰ τοῖς
σώφροσι]ν εὐσχημονεστά-
την π̣ρ̣όσοδον. Ο[ὐκ ἄ]σχ[η-
μον [δ' ο]ὐδὲ ἀπὸ συνοικία[ς̣ τε
20 καὶ δού̣λ̣ω̣ν ἐμπειρίας ἢ καὶ

3. ΤΟΔΙΑΠΣ.Ε — N ΤΟΔΑΠΟΜΕ — O τὸ δ' ἀπὸ δου-λικῆς Sp. μεταλλικῆς P. — 7. ι in fine versus l. — 9. τὸ δ' ἄλλων sc. γεωργούντων Sp. — 12. ν̣θ̣ l. — 17. ἐπιεικέσιν Sch. σώφροσιν Sudh. — 18. ρ̣ l. οὐκ ἄσχημον δ' οὐδέ Sp. — 19. τε propter spatium add. J. — 20. λ̣ω̣ suppl. Jt. —

3. ἀπὸ μεταλλικῆς: oec. A, 2, 25 (1343 a, 27) κτήσεως δὲ πρώτη ἐπιμέλεια ἡ κατὰ φύσιν· κατὰ φύσιν δὲ γεωργικὴ προτέρα, καὶ δεύτεραι ὅσαι ἀπὸ τῆς γῆς, οἷον μεταλλευτικὴ καὶ εἴ τις ἄλλη τοιαύτη. v. et col. VIII, 43. — 9. οὕτως ὥστε αὐτουργεῖν: cf. Dio VII (Eub.) 103 προθυμουμένων ἡμῶν ἀμηγέπη δεῖξαι πενίαν ὡς οὐκ ἄπορον χρῆμα βίου καὶ ζωῆς πρεπούσης ἀνδράσιν ἐλευθέροις αὐτουργεῖν ἐθέλουσιν, ἀλλ' ἐπὶ κρείττω πολὺ καὶ συμφορώτερα ἔργα καὶ πράξεις ἄγον καὶ μᾶλλον κατὰ φύσιν ἢ ἐφ' οἷα ὁ πλοῦτος εἴωθε τοὺς πολλοὺς προτρέπειν. — 10. cf. Diog. X, 120 (Us. p. 331, 57) φιλαγρήσειν (τὸν σοφόν). — *19. de insulis cf.* Schoemann l. l. p. 239. —

τέχνας ἐχόντων μηδαμ[ῶ̣ς
ἀπρεπεῖς. Ἀ̣λλὰ ταῦτα δεύ-
τερα καὶ τρίτα· πρῶτον δὲ
καὶ κάλλιστον ἀπὸ λόγων
25 φιλο[σό]φων ἀνδράσιν δεκτι-
κοῖς μεταδιδομέν[ω̣ν̣] ἀν-
τιμεταλαμβάνειν εὐχάρι-
στο[ν ἅμ]α μετὰ σεβασμοῦ
παντ[ός], ὡς ἐγένετ' Ἐπικο̣[ύ-
30 ρωι, λο[ιπὸ]ν δὲ ἀληθινῶν καὶ
ἀφιλο[ν]ε̣[ί]κ̣ων καὶ [σ]υ̣[λ]λήβδη[ν
εἰπεῖν̣ [ἀτ̣]αράχων, ὡς τό γε δι-
ὰ σοφ[ιστι]κῶν καὶ ἀγωνιστι-
κ]ῶν ο[ὐδέν̣] ἐστι βέλτιον τοῦ̣
35 διὰ δη[μοκ]οπικῶν καὶ συκο-
φαντικ[ῶν]. Ὧν δ' ἐπιτηδευ-
τέον εἰς π̣[ρ]όσοδον καὶ τήρη-
σιν ταύτης τε καὶ τῶν προϋ-
παρχόν[τ]ων τὸ μὲν συνέ-
40 χ]ον ἡγητέον ἐν τῆι τῶν ἐ-
πιθυμιῶν εὐσταλείαι καὶ τῶν

26. μεταδιδόμενον Jt. corr. J. — 28. ‖ στο...α ap. ‖ CTO...ˀA l. εὐχάριστον Jt. ἅμα Sudh. — 29. τ..ω̣ς O ω l. παντελῶς Jt. corr. Sudh. — 30. λόγων G. λοιπόν Sudh. — 31. ε̣ l. — 32. σ̣ l. — 31.—36. suppl. Jt. — 33. κ in σοφιστικῶν suprascr. — 37. σ in εις suprascr. — 38. η̣ O. — 40. συνέ|χον Sp. — 41. ‖ π O τῶν l. —

23. cf. Diog. Laert. 121: χρηματίσεσθαί τε (τὸν σοφόν), ἀλλ ἀπὸ μόνης σοφίας, ἀπορήσαντα. — 40. sq. cf. Stob. flor. XVII, 24 (Us. p. 142): Τοῦ αὐτοῦ h. e. Ἐπικούρου: Εἰ βούλει πλούσιόν τινα ποιῆσαι, μὴ χρημάτων προστίθει, τῆς δὲ ἐπιθυμίας ἀφαίρει. — Ep. fr. 485 (Us.) (Porph. ad Marc. 29) ἢ γὰρ διὰ φόβον τις κακοδαιμονεῖ ἢ δι' ἀόριστον καὶ κενὴν ἐπιθυμίαν.

φ]όβων· οὐ[δ]ὲν γὰρ ἐκχεῖν
κ]α[ὶ ἀ]νατρέπειν εἴ[θιστ]αι λαμ-
προτάτα[ς καὶ πλ]ουσι[ωτάτας
45 οἰκίας ῷ]ς πολυτέλι[αί τε] δι-
αίτ]ης κα[ὶ] λαγνε[ῖαι καὶ] π[ε-

Col. XXIV. ριβλέψε[ις] κα[ὶ γυν]α[ικ]ισμοὶ
καὶ τὰ τούτοις ὁμοιό[τ]ροπα,
καὶ πάλ[ι]ν ἐκστατ[ι]κὴ φρίκη θε-
ῶν καὶ θανάτου καὶ [ἀλ]γηδό-
5 νων καὶ τῶν ταῦτα παρασκε[υ-
άζειν δοξαζομένων, ὥστε
ἂν ζῆλον ἀζήλων καὶ φόβον

42. ‖ .οβων O [φ] dis. 1 φόβων Jt — 43. ει....ιλαμ ‖ ap. α dis. suppl. Sudh. — 44. ‖ ιροτατ.......ους — N ‖ προτατα ......υς — O υσι l. 44. suppl. J. — 45. ‖ .....κισ.ιολυτελι....δι ‖ N ‖ ......ισποδυτελ — O — εισπολυτελ — dis. 2. idem legere mihi videbar. οἰκίας ὡς J. πολυτέλια τῆς δι|αίτης καὶ λαγνεία Jt. πολυτέλιαί τε Sudh. — 46. π l. λαγνεῖαι καὶ P. — XXIV, 1. — κα...α..σμοις | N — κα....α..σμοις | O — κα.....α.ισμους | l. περιβλέψεις κατὰ διακοσμούς P. supplevi, ut potui. — 3. φ l. —

— sent. sel. X (Us. p. 73). *Εἰ τὰ ποιητικὰ τῶν περὶ τοὺς ἀσώτους ἡδονῶν ἔλυε τοὺς φόβους τῆς διανοίας τούς τε περὶ μετεώρων καὶ θανάτου καὶ ἀλγηδόνων, ἔτι τε τὸ πέρας τῶν ἐπιθυμιῶν ἐδίδασκεν, οὐκ ἄν ποτε εἴχομεν ὅτι ἐμεμψάμεθα αὐτοῖς κ. τ. λ.* — Lucr. V, 45: quantae tum scindunt hominem cuppedinis acres sollicitum curae quantique perinde timores? v. et Lucr. VI, 25 sq. — 46. de voce περιβλέψεις cf. e. g. Ar. physiogn. 808a, 16. — XXIV, 3. Ep. ep. I (Us. p. 30, 8) *Ἐπὶ δὲ τούτοις ὅλως ἅπασιν ἐκεῖνο δεῖ κατανοεῖν, ὅτι τάραχος ὁ κυριώτατος ταῖς ἀνθρωπίναις ψυχαῖς γίνεται ἐν τῷ ταῦτα μακάριά τε δοξάζειν <εἶναι> καὶ ἄφθαρτα, καὶ ὑπεναντίας ἔχειν τούτῳ βουλήσεις ἅμα καὶ πράξεις καὶ αἰτίας καὶ ἐν τῷ αἰώνιόν τι δεινὸν ἀεὶ προσδοκᾶν ἢ ὑποπτεύειν κατὰ τοὺς μύθους εἴτε καὶ αὐτὴν τὴν ἀναισθησίαν τὴν ἐν τῷ τεθνάναι φοβουμένους ὥσπερ οὖσαν κατ' αὐτούς κ. τ. λ.* Lucr. I, *62—145, VI, 50*—91. —

ἀφόβων ἐφ' ὅ⟨σο⟩ν ἐνδέχεται
περιαιρῇ τις αὐτοῦ, καὶ πορι-
10 στικὸς ἔσται καὶ φυλακτικὸς
ὡς προσήκε⟨ι⟩. Καὶ ἀδικία δὲ
νομίζεται μὲν ἑκάτερον
ποιεῖν, στερίσκει δ' [ἔπ]ειτα τὸ
πλεῖστον οὐ μόνον τῶν
15 κ[ερ]δανθέντων ἀλλὰ καὶ
τῶν προϋπαρχόντων, ὥσ-
τε ἂν καὶ δικαιοσύνην ἀσκῆι,
τὸ γ' ἐπὶ ταύ[τ]ην [ἀ]κινδύνως
καὶ ποριεῖ καὶ φ[υλ]άξει. Καὶ
20 μὴν ἀφιλία δοκεῖ μὲν ἀνα-
λωμάτων κουφίζε[ιν], ἀσυν-
εργήτους δὲ ποιεῖ καὶ ὑπὸ
παντὸς καταφρονουμένους καὶ
ὑ]π' εὐνοίας ἀπολυωρήτους,
25 ἐξ ὧν οὔτε πρόσοδος ἀξι-
όλογος οὔτε τήρ[η]σις ἀσφα-
λής, ὥστε ἂν φιλίαν περιποι-

8. εφον ap. l. ἐφ' ὅσον Sch. — 11. προσήκει Sch. — 13. suppl. Jt. — 18. ῡ l. — 23. νουμε suprascr. — 24. ἀπ' εὐνοίας Jt. ὑπ' εὐνοίας G. —

---

11. Ep. sent sel. XVII (Us. p. 75, 3): Ὁ δίκαιος ἀταρακτότατος, ὁ δ' ἄδικος πλείστης ταραχῆς γέμων. XXXIV (Us. p. 79): Ἡ ἀδικία οὐ καθ' ἑαυτὴν κακόν, ἀλλ' ἐν τῷ κατὰ τὴν ὑποψίαν φόβῳ, εἰ μὴ λήσει τοὺς ὑπὲρ τῶν τοιούτων ἐφεστηκότας κολαστάς. Lucr. V, 1150 sq. — 20. Diog. Laert. X, 120: καὶ τὴν φιλίαν διὰ τὰς χρείας (γίνεσθαι Ἐπικούρῳ δοκεῖ). Ep. sent. sel. XXVIII (Us. p. 77, 15): ... καὶ τὴν ἐν αὐτοῖς τοῖς ὡρισμένοις ἀσφάλειαν φιλίαις μάλιστα κατεῖδε συντελουμένην. Cic. de fin. I, 20, 66.

ἤ]ται, καθ' ἑκάτε[ρον] εὐτυχή-
σ]ει. Καὶ ἀφιλανθ[ρω]πία δὲ
30 κ]αὶ ἀνημερότης ζημιοῖ πολ-
λ]ὰ καὶ ἀβοη[θ]ήτου[ς] ποιεῖ, πολ-
λ]άκις δ' ἄρδ[η]ν ἀν[αρ]πάζεσθαι
τ]ὴν οὐσίαν. [Α]ἱ δ' ἐν[α]ντίαι δι-
α]θέσεις τἀναν[τί]α [παρα]σκευ-
35 ά]ζουσιν, οἶμαι δὲ [καὶ] πᾶσαν
ἁ]πλῶς κακίαν ἐνπο[δί]ζειν
πρὸς ἐπιτερπῆ συν[αγ]ωγὴν
κα]ὶ τῶν ὑπαρχόντ[ων] ἐπιμέ-
λειαν, τὰς δ' ἀντικε[ιμ]ένας
40 ἀρετὰς συνεργεῖν ἀξ[ιο]λόγως.
Ὡς δ' ἰδιώτερον εἰπεῖν, αἱ
φίλοις καὶ τῶν ἄλλων τοῖς οὐ-
κ ἀτόποις γινόμεναι μετα-
δόσεις ἀφαιρέσεις [κ]αὶ τῆς
45 ὑπάρξεω[ς] με[ιώ]σεις ἐνίοις
εἶναι δο[κο]ῦ[σιν], εἰσὶν δὲ
κτήσει[ς λ]υσιτελέστεραι

Col. XXV. κα[τὰ] τὸν Ἕρμαρχον ἐπιμέλει-
αι τ[ο]ιούτων ἀνδρῶν ἤπερ
ἀγρῶν καὶ πρὸς τὴν τύχην
ἀσφαλέστατοι θησαυροί. Δεῖ

28. ἑκάτερον Jt. — 30. ρ l. — 31. πολ|λά Jt. — 32. δαρα.ν N δαρδ.ν O δ' ἄρδην P. — 33.—35. suppl. Jt. — 35. ἅπασαν Jt. καὶ πᾶσαν G. — 39. ε l. — 40. α..λογως N αξ..λογως O ἀξιολόγως Jt. ἀναλόγως G. — 45. με l. — μειώσεις Jt. — 46. || ειν.ιδο..υ........δε || N || ειναιδε..υ...CI..IΔЄ || O σιν l. δοκοῦσιν. εἰσὶ δέ Jt. εἰσίν J. —

5 δὲ τὸν μέλλοντα καὶ συνάξειν
τι καὶ τὸ συναχθὲν φυλάξειν
'μὴ τὸ παρὸν εὖ ποιεῖν', κατ' Ἐ-
πίχαρμον, οὐ μόνον δαπά-
νης ἀλλὰ καὶ τοῦ προφανέν-
10 τος κέρδους ἁρπαστικὸν
γινόμενον, προνοεῖν δὲ καὶ
τοῦ μέλλοντος· καὶ γὰρ νῦν
εὐέλπιδας ποιεῖ καὶ παρὸν
γινόμενον εὐφρ[αί]νει· καὶ
15 μὴ μόνον τοῦτο ποιεῖν,
ἀλλὰ καὶ τῶν ἰδίων προΐε-
σθαί τι πολλάκ[ις], ὥ[σ]περ οἱ
τὴν γῆν σπείροντες, ἐξ ὧν
πρα[γμ]άτων (περὶ γὰ[ρ ἀ]ν̣θρώ-
20 πων ε[ἴ]παμεν) πολλαπ[λάσι-
α καρπίζεσθαι γίνεται, [φ]ειδομένοις
δ' ὀλίγον ὑπεριδεῖν οὐ γίνε-
ται· καὶ κατὰ τὰς ὑπάρξεις ἀ-

XXV, 5. καὶ l. — 20. suppl. Jt. — 21. NOIC sub finem infra lineam additum. — γίνεται, φειδομένοις J. — 23. γίνε|ται· καὶ — ἀναλίσκειν scil. δεῖ (4) J.

---

7. Kaibel Com. fr. Epich. 201 poëtae fuerunt haec: μὴ τὸ παρεὸν εὖ ποιεῖν. proverbium novit: Plat. Gorg. 499c et Leg. XII, 959c (K) V. H², IX f. 198. ὅτι καὶ κ[τ]ῆσ[ις χ]ρημά[των] καὶ τήρησ[ι]ς ἡ[δ]ονῶν [ἐν] τῶι βίωι προ[νοί]ας χ[ρήζ]ει, μὴ κατ' Ἐπί[χαρμον] εὖ π[οιεῖ]ν τὸ παρ̣ὸν μ[όνον], ἀλλὰ καὶ το̣ῦ μέλλον[τος ἔχ]ειν πρόνο[ιαν]. (χρήζει Us. εἰ μὴ Kaibel. Ἐπί-χαρμον K ποιεῖν K μόνον Crönert Rh. M. 56 μέλλει K ἔχειν πρόνοιαν Cr. μέλλοντος...προνοεῖν K) P. confert dictum Pittaci apud Diog. Laert. I, 4, 77: ἐρωτηθεὶς δέ ποτε τί ἄριστον· τὸ παρὸν εὖ ποιεῖν. — 21. Sudh. confert Hieron. epist. 100, 15 nescit mensuram (avarus), cui tantum deest quod habet quantum quod non habet. —

νaλίσκε[ι]ν, μὴ τῶι πολλοῦ καὶ
25 ὀλίγου νομίσματ[ο̣]ς ὠνεῖ-
σθαι [κ]ανονίζοντ[α]ς· ὃ γ[ὰ]ρ
τῶιδε τίμιον, τῶιδ' [εὔ]ων[ον,
καὶ ὃ [τῶ]ιδε μεμπτὸν πρί[α-
σθαι [τῶ]ι ταχὺ συνελε̣[ῖ]ν [τὴ]ν̣
30 ὕπαρξ[ι]ν, ἐὰν συνεχίζῃ, τ[ῶι-
δε ἄ[μ̣εμ]πτον. Ἄτο[πο]ν δ̣',[ὡ]ς
προεί[πα̣]μεν, καὶ τὸ̣ διατ[άτ-
τεσθα̣[ι] κατὰ μῆνα καὶ κα[τά-
γειν̣ [κ̣α]τ̣' ἔτος ἴσον ἑκά[στοτ]ε,
35 ἀνάγ[κης γ]ινομένης ἔστι[ν
ὅτε πο[λλ]ῶι πλέον δαπαν[ᾶν,
καὶ τὸ τ[ῶν] προσγινομένων,
ὥς γ' ἔνι̣[ο]ι̣ Ῥωμαίων ποιοῦ-
σιν, τὸ μ[ὲ̣]ν εἰς δαπάνην, τὸ
40 δ' εἰς κα[τ]ασκευήν, τ[ὸ] δ' εἰ[ς ἀ-

24. κεν̣ N κεν O — ι fissura papyri deletum videtur. — 26. κανονίζοντας Jt. ρ in fine versus l. γάρ Sudh. — 27. 28. suppl. Jt. — 29. τωι] ι l. — ελ..ν..ν̣ N — εν..ν — O ελσ.ν dis. 2 ε.σ.ν l. τῷ ταχὺ συνελεῖν τὴν Jt. συνεκχεῖν susp. Sudh. — 30. συνε-χίζειν cf. Phil Rhet. I, 150, 1. — 31. ατο.ον O δ̣ l. ἄτοπον δ' ὡς Jt. — 32. ε..\ N ι l. — 33. α̣ l. — 34. γε.....ετος ap. γειν̣ι.τ̣ετος l. κατά|γειν κατ' ἔτος J. — 34. ε in fine versus l. ἑκάστοτε Sudh. — 35. ἀνάγκης γὰρ γινομένης Jt. corr. J. — 36. ω̣ι l. πλεῖον l. δαπανᾷ G corr. J. — 37. τῶν] τ l. — 38. ωστεν...ρω O ωστεν̣ι̣.ι̣ l. ὥστ' ἔνιοι Jt. corr. P. —

32. sq. ὡς προείπαμεν scil. in recensendo Xen. oec. VII, 35: ...καί τά τε εἰσφερόμενα ἀποδεκτέον, καὶ ἃ μὲν ἂν αὐτῶν δέῃ δαπανᾶν, σοὶ διανεμητέον, ἃ δ' ἂν περιττεύειν δέῃ, προνοητέον καὶ φυλακτέον ὅπως μὴ ἡ εἰς τὸν ἐνιαυτὸν κειμένη δαπάνη εἰς τὸν μῆνα δαπανᾶται et Xen. oec. IX, 8: χωρὶς δὲ καὶ τὰ κατὰ μῆνα δαπανώμενα ἀφείλομεν, δίχα δὲ καὶ τὰ εἰς ἐνιαυτὸν ἀπολελογισμένα κατέθεμεν.

ναπλήρωσιν, τὸ δ' ε[ἴς] θησαυ-
ω̄ ρισμὸν μερίζειν, ὥσ[πε]ρ οὐ-
χὶ τῶν καιρῶν ἀναγ[κ]αζόν-
των καὶ τῆς καλοκἀ[γ]αθίας
45 ἐνίοτε μήτε κατα[σ]κευά-
ζ]ε̣ιν μήτε θησαυρ[ίζ]ειν ἀλ-
λὰ παραμετρεῖν τ[οῖ]ς πρά-
γ[μ]ασιν καὶ ταῖς ἡδε[ί]αις ἐπι-

Col. XXVI. φοραῖς.* Χρὴ δὲ, καθάπερ πλειό-
νων προσπεσόντων χαρίζε-
σθαι ταῖς ἀβλαβέσι τῶν ὀρέ-
ξεων αὐτοῖς καὶ φίλοις, οὕτω
5 συμβάσης ἁδρᾶς κοιλότητος
ἀναμάχεσθαι ταῖς μὴ ἀνελευ-
θέροις συστολαῖς, καὶ μᾶλλόν
γε ταῖς εἰς αὐτοὺς ἢ ταῖς εἰς
φίλους, καὶ πρὸς ἐπισκέψεις
10 καὶ παρεδρείας ἐνίοις καὶ
συλλογισμῶν συνθέσεις
κατατίθεσθαί τινας χρόνους
μήτε αἰσχύ[ν]εσθαι μήτε
φιλοσοφίας δοκεῖν ἀφαιρεῖν·
15 τὸ γὰρ πλεονάζον αἰσχρόν
ἐστιν, ἀλλ' ἐφ' ὅσον χρήσιμον,
εὔσχημον, αἰσχρὸν δὲ πά-
λιν τὸ μηδ[ὲ] ἓ̣ν· καὶ περὶ τὰς
ἐγλογὰς τ̣[ῶ]ν̣ ἐπιτηδείων

42. ω̄ in margine servant dis. l. — 44. κα̣ l. — 46. ε̣ι l. — XXVI, 9. ς̣ l. — 18. δ..ν N δ.ЄN O l. μηδὲ ἓν Sudh. — 19. τ̣ l. —

20 ἐπιτρόπων τ̣ε καὶ ὑποτεταγμένων καὶ κτημάτων καὶ συναλλαγμάτων καὶ παντὸς τοῦ πρὸς οἰκονομία[ν μὴ μονογνωμονεῖν, ἀ[λ]λ[ὰ
25 συνπαραλαμβάνειν καὶ φίλους τοὺς μ[ά]λιστ' εὐθέτους καὶ τοὺς καθ' ἕκαστον ἐμπείρου[ς. Κ]α[ὶ πε]ρ̣[ὶ] οἰκε[τῶν] κτῆσίν τε καὶ χρ[ῆσ]ιν ἐπιτήδ[ει-
30 ον εἰς προσό[δο]υς καὶ τηρ[ήσεις ἐκ τῆς πε̣[ρ]ὶ οἰκετῶν [διαλ[ήψ]ε̣ως ἔξε[στ]αι μετα[φέρειν, τὸ δ' ἐντα[ῦ]θα προσκα[ρτερεῖν οὐ[κ] ἀ[να]γκαῖον. Δο-
35 κοῦσιν δὲ αἱ π̣[οι]κίλαι κτ[ήσεις τῶν μονοειδ̣[ῶ]ν ἧτ[τον οὐδ' ὁμαλῶς διαψεύ[δε]ιν, ἐκείν[ων ἔστιν ὅτε ποιο[υσ]ῶν ἐσχάτ[ως ἀπορεῖν· καὶ το̣[ῦ γ'] ἀπὸ κτήσ[ε-

24. μονογνωμονεῖν scil. χρή (v. 1). — 28. ‖ πειρο...α.......κ....κτ. ‖ N ‖ πειρο...α......ικε...κτα ‖ O υ, ρ, ο l. καὶ περὶ οἰκετῶν κτῆσιν P. — 31. ε̣.ι l. περὶ οἰκετῶν δι¦αλήψεως Jt. post λ hastam litterae η vel υ legere mihi visus sum ε̣ l. — 35. suppl Jt. — 36. δ̣ l. ἧττον ὁ|μαλῶς P. οὐδ' Sudh. — 37. ἐκείνων — ποιουσῶν P. ἐσχάτως J. — 39. τε..απο N τ...απο O τσ..απο l. τῆσδ' ἀπό P. corr. Sudh., qui ante ἐπιῤῥεῖν supplendum credit: ἐκ διδασκαλίας vel sim. —

35 sq. cf. oec. A, VI, 2 (1344b, 27): διῃρῆσθαι δὲ δεῖ τῶν κτημάτων ἕκαστον, καὶ πλείω τὰ κάρπιμα εἶναι τῶν ἀκάρπων, καὶ τὰς ἐργασίας οὕτω νενεμῆσθαι, ὅπως μὴ ἅμα κινδυνεύσωσιν ἅπασιν. et quae de hoc praecepto iudicavit *Philodemus* col. XI, 3.—21.

40 ως ὁ λεγόμεν[ο]ς̣ ἐπιῤῥεῖ[ν
πλοῦτος οὐκ εἶναι χείρων
ἀλλ' ἀσφαλέστερος ἔ[νί]οτε
καὶ μετ' εὐελπι[στ]ίας. Ὅτι
δ' οὐ δεῖ πειθομέν[ο]υς ἐνίων
45 ἐπαγγελίαις ἀμελεῖν ὧν αὐ-
τός τις δύναται πορίζειν
ἢ φυλάττειν μηδ' ἀναπλ[ά]τ-

Col. XXVII. τοντα κενὰ καὶ κατελ[πίζον-
τα δαπανᾶν ὑγρότερ[ον, δο-
κεῖ μὲν οὐ δυσχερὲς ε[ἶναι λέ-
γειν, πάσχουσι δ' αὐτὰ [κ]αὶ τῶν
5 φιλοσόφων πολλοί.* Φίλων
μὲν τοίνυν ὑπαρχό[ν]των
φειστέον μᾶλλον, ἵν' ἔχωσιν
καὶ τελευτήσαντος ἐ[φ]ό[διον,
καὶ̣ οἷα τ[έ]κνα θετέον̣, οὐχ ὑ-
10 παρχόντων δὲ καὶ τῆ[ς ἀ]κ[ρ]ι-
βεστέρας οἰκονομίας [ἀ]νε[τέ-
ον, οὐχ ὅτι τ[ῆ]ς φειδοῦς. [Ε]ἰ δέ
τινα καὶ τῶν παρὰ Ξ̣εν̣[ο]φῶν-

40. ς̣ l. επιρρει N l. ἐπιρρεκ O ἐπιῤῥεῖσθαι Jt. ἐπιῤῥεῖν J. cf. e. g. Eur. Med. 1229. — 42. ε...τε N ε..οτε O ἐνίοτε Jt. — 43. suppl. G. — 44. δεῖ suprascr. — XXVII, 1. κατε — N κατελ O κατελπίζον|τα P. — 2. ὑγροτέρως διακειμένου (G), δυσχερές ἐστι λέγειν Jt. corr. J. — 6. μέντοι νῦν Jt. corr. G. — 7. ιν̣.....ν | N ινε.ωσιν | O χ̣ l. — 8. σ.ο N ε..σι O ε.ο l. φίλου Jt. οὗτοι P. ἐφόδιον J. cf. col. XV, 25, XVI, 13. — 9. ι̣ l. post ι̣ in papyro spatium vacat unius litterae. κἂν οἷα G. καὶ οἷα H. καὶ γ' οἷα P. — ν̣ l. ν in fine versus l. — 11. σ..ε.. | N σ.ιε.. | O ν l. ἀφετέον Sp. ἀνετέον H. — 12. εἰ P. —

τι καὶ Θεοφράστωι συν[ε]χω-
15 ροῦμεν οὐκ ἀδόκιμα κ[αὶ] φι-
λοσόφοις εἶναι, προσποιητέ-
ον κἀκεῖνα, μᾶλ[λον] αἰσχυνο-
μέ]νους εἴ τι πα[ραπ]έμπομεν
ὠφέλιμον ἤτ[οι] μεταφέ-
20 ρομεν παρ' ἄλλων. Εἰ δὴ κα-
ταμέμψεταί τις ἡμῶν πε-
ρὶ οἰκονομίας ἀναγρ[α]φ[όν-
των, ἡμῖν μὲν ἱκανὸς με-
τ' Ἐπικούρου Μητρόδωρος
25 ἐπιστέλλων καὶ παραινῶν
καὶ διοικῶν ἐπ[ι]μελέστερον
καὶ μέχρι μικροτέρων καὶ ποι-
ῶν αὐτός, εἰ καὶ μὴ τὸ πρᾶγμ[α
κ]ατήπειγεν ὡς [φα]ίνεται·
30 τοὺς δ' ἀπ' ἄλλης ἀγωγῆς ἀ-
ναστελλέτωσαν οἱ καὶ σα-
τρ]απικώτεροι τ[ῶν φ]ιλοσό-
φω]ν, οὓς ἀπεθε[ωρή]σαμεν
τὰ] τοιαῦτα λόγου [π]ολλοῦ

17. suppl. Jt. — αισχυνο | Ο l. — 19. ητ .μ ap. ητσ.ιμ l. ἤ τινα G. τοι Sudh. — 21. μέμψεται Ο l. — 28. πραι ap. πραγμ l. — 29. ‖ .α.ηπ — Ν ‖ .α.ηπειγενως Ο τ l. τὸ πρᾶγμα | κατήπειγεν J. φαίνεται P. — 31. α l. — 32. α l. — 33. suppl. Jt. — 34. υ l. —

XXVII, 25 sq. cf. Metrodori fr. 59 (K.) Gnomologium Epic. Vat. 41 Ἅμα δεῖν καὶ φιλοσοφεῖν καὶ οἰκονομεῖν καὶ τοῖς λοιποῖς οἰκειώμασι χρῆσθαι καὶ μηδαμῇ λήγειν (λέγειν V., corr. Us.) τὰς ἐκ τῆς ὀρθῆς φιλοσοφίας φωνὰς ἀφιέντας. — 32. Xenophon *scilicet et* Theophrastus. —

35 κατηξ]ιω[κ]ότ[ας]· ἀ[λλ]ὰ δὴ καὶ
πι]θανώτερος ἂν [εἶ]ναι δό-
ξ[ει]εν ὁ παντελῶ[ς ὀ]λίγα φή-
σ[ων] ἡμᾶς περὶ πρά[γ]ματος
μ[ε]ιζόνως ὠφελή[σ]οντος·
40 ἀλλ'] οὐδ' αὐτὸν φοβ[η]σόμε-
θ[α] τὸ μὴ πλείονος τερθρεί-
ας δε[ῖ]σθαι τὴν ἀτάραχον οἰ-
κονομίαν καὶ τὸ μ[ικ]ρὰν εἶ-
ναι τὴν πλούτου πρὸς πε-
45 νίαν ὑπεροχὴν ἐν[ν]οοῦν-
τες, ἅμα δ' οὐδὲ δυνατοῦ κα-
θεστῶτος ὁρίζειν παρα-
γραφαῖς τὰς ἐπιμελείας, ἀλ-
λ' ὁλοσχερεστέρων ἀνάγ-

Col. XXVIII. κην εἶναι ποιεῖ[σθ]α[ι τ]ὰ[ς π]αρ[α-
δόσεις καὶ πολλὰ κἂν ἄ[λλαις ὑ-

35. ‖ .....ιω........α — Ν ‖ ....ξ.ω.οτ..α..ς — l. οὐκ ἀξιωτέον· ἀλλὰ δή P. corr. Sudh. — 36. θ l. ὁ πιθανώτερος G. corr. H — ν...αι N ν O ἂν εἶναι H. — 37. suppl. Jt. — 38. φη|σ — N ν l. φήσων J. subaudiendum ex v. 22: ἀναγεγραφέναι. — 39. μ et η l. suppl. Jt. — 40. ἀλλ' οὐδ' αὐτόν Jt. οὔ που δ' αὐτόν P. — 41. νο..ερορει ‖ ap. ρι et θ l. — 42. δε.ς l. δεῖσθαι G. — 43. ρ l. μακράν G μικράν J. — 49. versum plenum exhibet O λες ap. l. — XXVIII, 1. ς et ςρ l. ποιεῖν τὰς παραδόσεις Jt. ποιεῖσθαι τὰς ἀποδόσεις P. ποιεῖσθαι τὰς παραδόσεις J. — 2. κατα — N καια — O αια l. κατὰ μέρη ὑ|πογράφειν Jt. κατὰ ταῦτ' ἀπογράφειν P. — κἂν ἄλλαις — διεξόδοις J. —

---

43. cf. Phil. π. πλούτου (Gomperz l. l. p. 698) col. 10 sub finem: ἀγαθοῦ καὶ κακοῦ μεγάλη διαφορά, πλούτου δὲ καὶ πενίας οὐ μεγάλη. καὶ <εἰ> ἀγαθὸν ὁ πλοῦτος ζητεῖται παρὰ τοῖς φιλοσόφοις. col. 20: ὅτ[ι μι]κρὰν [ἔχει](?) τὴν ὑπεροχὴν [ὁ] π[λοῦ]τος [ὡ]ς πρὸς π[εν]ίαν συγκρί[νε]σθαι.

πογράφ[ε]ιν διεξόδο[ις πρὸς ἐπι-
μέλειαν καὶ φυλακὴν [χρη]μά-
5 των, καὶ [μ]άλι[στ' ἐ]ν τῆ[ι περ]ὶ
πλούτου καὶ πενίας κα[ὶ τῆι
πε[ρ]ὶ δι[αί]της πολυτε[λοῦς
τε καὶ λ[ι]τῆς καὶ τῆι περ[ὶ
αἱρέσεων καὶ φυγῶν κἂν εἴ
τινές εἰσιν ἄλλαι τοια[ῦ]ται.

3. εἰς ἐπιμέλειαν Jt. πρός Sudh. — 5. suppl. J. vestigia litterarum τ, ε l. — 7. ‖ ¯Ɛ<ΛΙ..ΤΗC N ‖ ΠƐ..ΛΙ...ΗC O ιδ l. 8. ‖ τεκαιλ.της καιτη.πε.. ‖ N ΜƐ.αιλ.της και..ιπε ‖ O ρ l. — 7. 8. suppl. Sudh. — 9. ων l.

Index vocabulorum.

Asteriscus (*) lemmati praefixus significat non omnia testimonia allata esse. Cruce (†) notata sunt vocabula aliunde non cognita.
Compendia: Th. = Theophrastus.
Cr. = Croenert, Memoria Herculanensis.

v. 27-

O
A
T
H
P

...von B. G. Teubner in Leipzig ...

...tur und Geisteswelt